

glasilo delavcev
sozd
rudarski elektro-
energetski kombi
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1986

1119861046,7

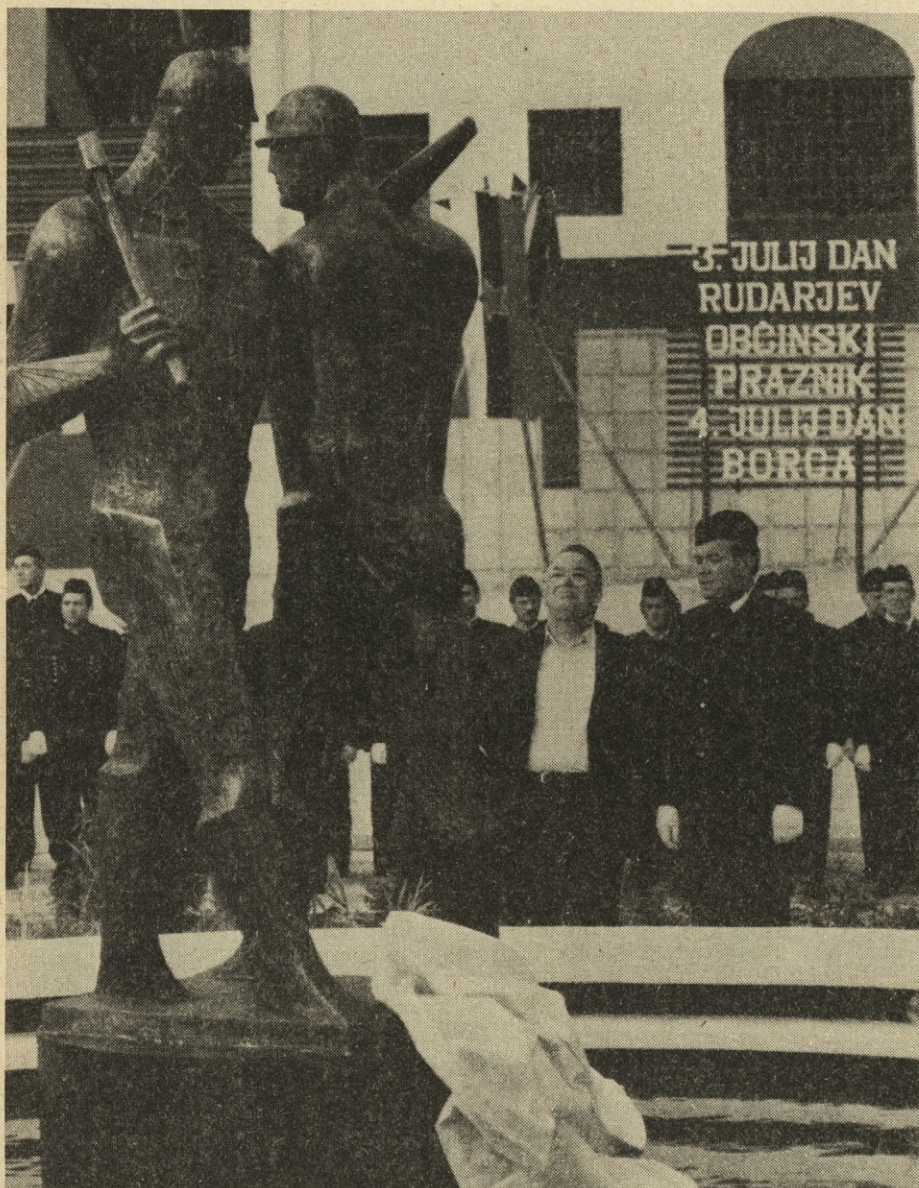
OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS

julij 1986
leto XXII

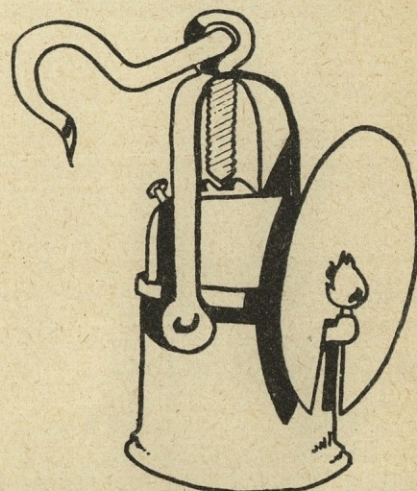
št. 7

srečno

Slavnostni govornik na letošnji proslavi dneva rudarjev in praznika kombinata ter praznika občine Hrastnik Stane Dolanc je na koncu svojega govora odkril nov spomenik rudarjev pod nazivom: "Izmena generacij", delo Stojana Batiča, ak. kiparja.

Foto: B. Klančar

Proizvodni rezultati v DO RRPS v prvem polletju

Rudniki rjavega premoga Slovenije so planirali za polletje 1986 po načrtu koriščenja premoga proizvodnjo v višini ton 918.520 oziroma izraženo v toplotni vrednosti 10.829,35 TJ. Od tega je bila planirana jamska proizvodnja 854.200 ton oziroma 10.075,01 TJ, proizvodnja s površinskega kopa Lakonca pa 64.320 ton oziroma 760,90 TJ.

Planirana in dosežena proizvodnja premoga v RRPS v I. polletju 1986, leta po posameznih TOZD pa je naslednja:

Rudnik	Plan (t)	Doseženo (t)	Razlika (t)
Hrastnik + GZL	261.500	275.615	+ 14.115
Trbovlje + RŠC	304.520	282.850	- 21.670
Zagorje + GZL	141.350	150.200	+ 8.850
Laško	19.950	11.050	- 8.900
Senovo	59.850	62.985	+ 3.135
Kanižarica	60.070	63.150	+ 3.080
Lakonca	64.320	50.629	- 13.691
DO-RRPS:	918.520	897.124	- 14.436

Tabela: 1

težave pri direktnem nakladanju premoga v jamske vozičke brez bunkeriranja v AB polju, kjer je bila skoncentrirana vsa proizvodnja, občasnem pomanjkanju praznih vozičkov in na skupnem prevozu zaradi poplavljanja tira. V določenih mesecih smo imeli tudi težave s čiščenjem vozičkov. Ne nazadnje ima svoj vpliv na višino proizvodnje tudi delno separiranje kotlovnega premoga na težko tekočinski separaciji zaradi povečanja količine komercialnega premoga, ker je tako velika potreba po njem.

Navedena proizvodnja je bila dosežena v 133 rednih delavnikih in naslednjem številu prostih sobot:

Hrastnik, Zagorje in Senovo 5, Trbovlje 4 in 2/3, Kanižarica 10 in Laško 13 in 2/3.

Dnevna proizvodnja iz jam na redne delavnike je znašala 6.134 ton oziroma je za 209 ton višja od planirane. Vključno s površinskim kopom Lakonca je znašala dnevna proizvodnja 6.500 ton oziroma je za 125 ton višja od planirane. Dnevna proizvodnja je računana na vse planirane in opravljene delavnike s sobotno proizvodnjo.

Proizvodnja na proste sobote pa je znašala po posameznih rudnikih:

Hrastnik 8.925 ton, Trbovlje 8.719 ton, Zagorje 6.295 ton, Laško 40 ton, Senovo 1.669 ton in Kanižarica 4.780 ton.

Iz tabele o proizvodnji vidimo, da nista dosegla proizvodnje le rudnika Trbovlje in Laško, ostali rudniki pa so jo presegli. Ravno tako ni dosegel planirane proizvodnje površinski kop Lakonca.

Izpad proizvodnje na rudniku Trbovlje je zaradi likvidacije dveh čel, slabših odkopnih pogojev in slabega pridobivanja premoga iz stropa, nastopanja vode in zablatenosti premoga. Zato so velike

Na rudniku Laško je izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja delovišč in poslabšanja odkopnih pogojev.

Površinski kop Lakonca ima izpad proizvodnje zaradi slabih vremenskih razmer (deževno vreme).

V prvem polletju so se pojavljale tudi težave s plasmajem energetskega premoga (remonta v TET in TOL in pomanjkanja železniških vagonov).

Primerjava količinske proizvodnje z istim obdobjem v letu 1985 je podana v naslednji tabeli:

Tabela:2

Primerjava količinske proizvodnje

TOZD	I-VI/85 (133 dni)		I-VI/86 (133 dni)		Razlika	
	ton	t/dan	ton	t/dan	ton	t/dan
Hrastnik	234.147	1.761	275.615	2.072	+ 41.468	+ 311
Trbovlje	327.008	2.459	282.850	2.126	- 44.158	- 332
Zagorje	154.054	1.158	150.200	1.129	- 3.854	- 29
Kanižarica	65.000	489	63.150	475	- 1.850	- 14
Senovo	58.293	438	62.985	474	+ 4.692	+ 35
Laško	12.800	96	11.050	83	- 1.750	- 13
Lakonca	44.425	334	50.629	381	+ 6.204	+ 46
G Z L	-	-	645	5	+ 645	+ 5
R R P S:	895.727	6.735	897.124	6.745	+ 1.397	+ 10

Iz podatkov v tabeli vidimo, da so v prvem polletju 1986 več proizvedli rudniki Hrastnik, Senovo in površinski kop Lakonca, medtem ko so ostali rudniki imeli nižjo proizvodnjo kot v istem obdobju leta 1985. DO RRPS pa je proizvedel za 1.397 ton več kot v polletju 1985.

Za rudnik Trbovlje in Laško so navedeni vzroki za nižjo proizvodnjo že v tabeli ena o količinski proizvodnji, rudnik

Zagorje pa zaključuje z odkopavanjem v jami Loke in tudi v jami Kotredež še nima normalno razvitih delovišč (s provizoriji in sanacijsko odkopavanje). Rudnik Kanižarica pa ima tudi slabše odkopne pogoje.

Za doseganje kvalitete oziroma kurilne vrednosti premoga pa je stanje po posameznih rudnikih za obdobje januar - junij 1986 naslednje:

Tabela: 3

Rudnik + PK	Plan		Razlika	Plan		Razlika
	GJ	Doseženo GJ		GJ/t	Doseženo GJ/t	
Hrastnik	3.297.515	3.277.864	- 19.651	12,61	11,85	- 0,76
Trbovlje	2.953.844	2.781.387	- 172.457	9,70	9,83	+ 0,13
Zagorje	1.683.478	1.911.354	+ 227.876	11,91	12,72	+ 0,81
Laško	355.908	174.065	- 181.843	17,84	15,75	- 2,09
Senovo	770.942 x	827.563	+ 56.621	14,57	15,64	+ 1,07
Kanižarica	688.215 x	629.149	- 59.066	12,90	11,79	- 1,11
PK Lakonca	760.906	584.923	- 175.983	11,83	11,55	- 0,28

x za rudnik Senovo in Kanižarico so podatki za I-V 1986

Iz podatkov v tabeli vidimo, da sta dosegla oziroma presegla planirane GJ le rudnika Zagorje in Senovo, vsi ostali rudniki z vključno površinskim kopom Lakonca pa niso dosegli planiranih GJ. Planirano kvaliteto premoga oziroma kurilno vrednost pa so dosegli samo trije rudniki, in sicer Trbovlje, Zagorje in Senovo, vsi ostali pa je niso dosegli. Največji padec kvalitete izkazuje rudnik Laško in Kanižarica, medtem ko imajo ostali manjšo odstopanje navzgor oziroma navzdol. V drugem polletju bo potrebno posvetiti večjo skrb in zavzeti določene ukrepe za poplavljanje kvalitete.

Skupno doseženih GJ za DO RRPS v prvem polletju ni možno podati, ker imamo podatke za Senovo in Kanižarico samo za pet mesecev in jih pred dvajsetim v mesecu za predhodni mesec ni možno dobiti kljub večkratnim urgencam.

Dosežene storitve v prvem polletju 1986 v primerjavi s planiranimi za posamezne rudnike pa so podane v naslednji tabeli:

Tabela: 4

Rudnik	Odkopna			Jamska			Rudniška		
	plan	dosež.	Ind.	plan	dosež.	Ind.	plan	dosež.	Ind.
Hrastnik	14,0	17,38	124	2,55	2,76	108	2,03	1,99	98
Trbovlje	15,0	12,36	82	4,20	3,26	78	3,54	2,40	68
Zagorje	7,32	8,97	122	2,06	2,28	111	1,74	1,41	81
Laško	5,2	4,57 x	88	1,40	0,79	56	1,00	0,44	44
Senovo	7,1	6,67	94	2,21	2,24	101	1,41	1,14	81
Kanižarica	7,5	7,54 x	100	2,05	2,22	108	1,45	1,24	85
R R P S:	10,9			2,69			2,11		

x za rudnik Laško in Kanižarica so storitve za I—V. 1986

V tabeli vidimo, da sta planirano odkopno storitev presegla le rudnika Hrastnik in Zagorje z indeksom 124 oziroma 122 in rudnik Kanižarica v prvih petih mesecih, ostali rudniki pa niso dosegli planiranih odkopnih storitev.

Jamsko storitev pa nista dosegla rudnika Trbovlje in Laško, medtem ko so jo ostali rudniki presegli, in sicer z indeksom od 101 do 111.

Planirane rudniške storitve pa ni dosegel noben rudnik, kar kaže na preveč neproduktivnih delavnikov po rudnikih.

Rešitev je v povečanju celokupne proizvodnje na posameznem rudniku pri takem staležu zaposlenih oziroma spremnitvi razmerja med produktivnimi in neproduktivnimi delavniki.

V tabeli pet pa je podana primerjava doseženih storitev z istim obdobjem v letu 1985.

Tabela: 5

TOZD	Odkopna		Jamska		Rudniška		TOZD	
	1985	indeks 86/85	1985	indeks 86/85	1985	indeks 86/85	1985	indeks 86/85
Hrastnik	15,03	116	2,48	111	2,05	112	1,76	113
Trbovlje	13,20	94	3,96	82	3,74	75	3,67	65
Zagorje	9,03	99	2,45	93	1,85	94	1,53	92
Senovo	5,77	116	2,00	112	1,68	86	—	—
Kanižarica	7,04 x	107	2,06	108	1,46	101	1,25	99
Laško	3,48 x	131	1,37	58	0,88	65	0,66	67

x storitve za TOZD Kanižarica in TOZD Laško so I—V 1985.

Iz tabele vidimo, da sta le rudnika Trbovlje in Zagorje dosegla nižjo odkopno storitev v primerjavi z letom 1985, ostali rudniki pa so jo presegli. Jamske storitve niso povečali v primerjavi z istim obdobjem 1985 rudniki Trbovlje, Zagorje in Laško, kar je posledica manjše dosežene

proizvodnje v prvem polletju 1986 kot leta 1985.

Rudniško storitev pa sta povečala le rudnika Hrastnik in Kanižarica v primerjavi z istim obdobjem lani.

Jože Herman

Andrej Radej je govoril v skupščini SRS

Dne 18. junija tega leta je potekala v Skupščini SR Slovenije široka razprava o problematiki energetike. V razpravi je sodeloval tudi Andrej Radej, naš delavec iz rudnika Zagorje, sicer delegat zbora združenega dela v Skupščini SRS 28. okoliša. V svoji razpravi je ostale delegate sežnanil z naslednjo problematiko:

Delegati smo z obsežnim gradivom dobili dovolj podatkov o stanju v energetiki. Zato želim v razpravi povedati le tiste specifične probleme in stališča, ki so aktualni v Rudarsko elektroenergetskem kombinatu Edvarda Kardelja, Trbovlje in

v družbenopolitičnih skupnostih, kjer so locirane temeljne organizacije združenega dela kombinata.

Pri obravnavah rezultatov gospodarjenja že nekaj let ugotavljamo, da presegamo planirane proizvodne rezultate izkopa premoga in proizvodnje električne energije. V okviru ovrednotene elektroenergetske bilance obvladujemo tudi stroške in elemente dohodka. Proizvodnja premoga se je v preteklem srednjeročnem obdobju povečevala po stopnji 1,5 odstotka letno, kar moremo pripisati predvsem boljši organizaciji, učinkom investicij in

skrbnejšemu vzdrževanju strojev. Proizvodnja premoga je bila lani za 6 odstotkov večja v primerjavi z letom 1981. Proizvodnja električne energije se je v preteklem srednjeročnem obdobju povečevala po stopnji 2,3 odstotka letno.

Kljub temu pa imamo velike težave pri poslovanju. Že deset let imamo stalne izgube, ki se stopnjujejo, tako da smo prišli v tem letu v brezizhoden položaj. Za lansko leto je bila izguba pokrita še pred oddajo zaključnih računov s sredstvi po interventnem zakonu in rezervnimi sredstvi energetike. V letošnje leto smo prenesli vrsto nerešenih problemov, med drugim 2,5 milijarde primanjkljaja trajnih obratnih sredstev in prazne rezervne sklade. Razkorak med dogovorjenimi cenami električne energije in premoga v Republiški interesni skupnosti za elektrogospodarstvo in premogovništvo in odrejenimi cenami od Zveznega izvršnega sveta so povzročile v prvem polletju letos najtežji družbenoekonomski položaj do sedaj. Indeks porasta cen proizvodov od leta 1984 do prvega polletja 1986 je 270, indeks porasta cen premoga pa 193, čeprav so resolucije opredeljevale hitrejšo rast cen energije kot drugih proizvodov in storitev. Posledice se kažejo v izgubi in likvidnostnem problemu. Izgube naraščajo v prvem polletju po 1,6 milijarde mesečno. Namesto 2,5 milijarde planiranega mesečnega prihodka je bila mesečna realizacija na premogu v prvem polletju povprečno 0,94 milijarde. Naši energetske delovne organizacije Rudniki rjavega premoga Slovenije in Termoelektrarna Trbovlje imata na koncu prvega polletja letos 8,3 milijarde din kratkoročnih kreditov, kar je tudi največji problem pri tekočem poslovanju. Stopnjuje pa se za nas v nerazrešljive dimenzije. Samo obresti za kratkoročne kredite bodo letos obremenile poslovanje s 3,5 milijarde din ali 13 odstotki dohodka, kar predstavlja celi dve mesečni plači za vse zaposlene v kombinatu. Z Interno banko elektrogospodarstva in premogovništva smo izkoristili vse možnosti notranjega medsebojnega kreditiranja kot tudi uporabo začasno prostih sredstev amortizacije in sredstev za razširjeno reprodukcijo interesne skupnosti za nadomestitev primanjkljaja denarnih sredstev za tekoče poslovanje. Primanjkljaj je tako velik, da se morajo vključiti v kratkoročno kreditiranje tudi Temeljne banke. Tako so morale Temeljne banke Trbovlje, Celje, Krško in Novo mesto plasirati v juliju letos že 6,7 milijarde kratkoročnih kreditov, pri tem samo Temeljna banka Trbovlje 6,2 milijarde. Po zakonu nismo kreditno sposobni, zato morajo banke zahtevati poroštvo družbenopolitičnih skupnosti, to je občin, ki jih sicer dajo, toda brez možnosti, da bi se poroštvo lahko realiziralo.

Brezizhoden finančni položaj pa je tudi posledica načina delitve skupnega prihodka, ker niso vsi udeleženci ali posamezni deli stroškov udeležencev obravnavani enako. V prvem polletju 1986 je bilo kar 63 odstotkov prihodka od inkasa električ-

ne energije odvojenega pred delitvijo za 100-odstotno kritje poslovanja Nuklearne elektrarne Krško, za nabavo električne energije in premoga iz drugih republik, za Rudnik urana Žirovski vrh in za nekatere skupne stroške sistema. Preostalih 37 odstotkov je bilo razdeljeno na organizacije elektrogospodarstva in premogovništva, tako da je dobil vsak sorazmeren delež, kar pomeni za nas samo 42 odstotkov realiziranega prihodka v primerjavi z ovrednoteno bilanco. To je najnižje pokritje do sedaj. Bilo pa je v letu 1981 85-odstotno, v letu 1982 84-odstotno, v letu 1983 78-odstotno, v letu 1984 93-odstotno in v letu 1985 75-odstotno.

Delavci ne moremo razumeti, da se ob doseganju dogovorjenih plansko sprejetih količin proizvodnje in ob obvladovanju dogovorjenih stroškov in dohodka znajdemo v tako težkem finančnem položaju. Kljub temu, da smo obravnavani kot dejavnost posebnega družbenega pomena, ne zahtevamo, niti ne pričakujemo privilegiranega položaja, temveč želimo enako praven položaj z ostalim delom združene dela, to pa lahko dosežemo le s spoštovanjem vnaprej dogovorjenih pogojev gospodarjenja.

Delavci kombinata se zavedamo, da ni rešitev ekonomskega stanja izključno v povečevanju cen, temveč v stalnem lastnem naporu za izboljšanje proizvodnih rezultatov, obvladovanje stroškov, povečevanje produktivnosti in v stimulativnem nagrajevanju, zato izvajamo vrsto ukrepov v tej smeri, ki so bili sprejeti na samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah kombinata.

Poudariti je treba, da je razkorak med planirano proizvodno ceno ter doseženo prodajno ceno tako velik, da tudi izvajanje lastnih ukrepov zelo malo vpliva na izboljšanje kritičnega položaja, kar ne deluje vzpodbudno na dodatna prizadevanja.

Julija smo morali na delavskem svetu sprejeti skrajno nepriljubljen, pa vendar nujen ukrep, to je podražitev komercialnega premoga. Sedanji nivo cen premoga za široko potrošnjo tako pokriva stroške enostavne reprodukcije, nadaljnje povečevanje pa bi le sledilo inflaciji.

V skupščinskem materialu so podatki o osebnih dohodkih v energetiki. Rudarji in drugi delavci kombinata zagotavljamo, da bomo spoštovali družbeno priznane okvire, kot smo jih tudi doslej.

Iz gradiva za skupščino je razvidno, da ni vprašljivo samo tekoče poslovanje. Opozoril bi tudi na razvoj elektrogospodarstva in premogovništva. V tem letu združujejo uporabniki le 66 odstotkov planiranih sredstev za razširjeno reprodukcijo in manj kot četrtina uporabnikov je podpisala sporazum. Zato je potrebno na današnji seji zaostriti odgovornost za uresničevanje razvojnih nalog na področju energetike kot tudi za večjo ekonomsko motiviranost za racionalno rabo energije, pravočasno izgradnjo energetskih objektov in združevanje vseh predvidenih virov finančnih sredstev na podlagi spre-

jetega sporazuma oziroma, če tega ne spoštujemo, na podlagi sprejetega zakona.

Opozoril bi še na realnost bilance prihodkov in stroškov po zmanjšani ovrednoteni bilanci. Realno je težko pričakovati, da se bodo pogoji za izravnavo v praksi izpolnili. Vprašljiva je vrsta predpostavk, med njimi najbolj planirana 50-odstotna inflacija. Če danes ne bomo razrešili problema do konca, bodo odstopanja

od predpostavk povzročila na koncu leta takšno finančno situacijo, da bo prav verjetno potrebno sprejeti izjemne ukrepe za sanacijo stanja v tem letu.

OPOMBA:

Gradivo je bilo pripravljeno na temelju razprav samoupravnih in poslovnih organov in družbenopolitičnih organizacij v tozdi, delovnih organizacijah in kombinatu.

Možnosti izpolnjevanja proizvodnega načrta na rudniku Trbovlje

V letošnjih šestih mesecih na rudniku Trbovlje zaostajamo za planirano proizvodnjo.

Planirali smo 304.520 t, dosegli pa 282.850 t (upoštevajoč 3687 t površinski kop Retje). Izpad je tako 21670

t oziroma je doseženo 91,7 %. Na površinskem kopu Lakonca smo planirali 64320 t, dosegli pa 50629 t in je izpad 13691 t oziroma doseženo 78,7 %. Proizvodnja po posameznih mesecih je bila naslednja (brez Lakonce):

	DOSEŽENO (t)	PLAN (t)	RAZLIKA (t)
Januar	54.349	52.800	+ 1549
Februar	45.076	52.800	- 7724
Marec	58.100	55.200	+ 2900
April	45.934	54.050	- 8116
Maj	39.471	48.090	- 8619
Junij	39.920	41.580	- 1660

Pri proizvodnji moramo upoštevati tudi proizvodnjo TOZD RŠC, ki ni bila dosežena v planirani višini, je pa upoštevana v planu rudnika Trbovlje.

Vzrokov za nedoseganje proizvodnje je več. Samo poglobljena analiza bi pokazala, kolikšen je vpliv odkopnih in drugih pogojev, kolikšen pa rezultat slabega dela.

Odkopne fronte smo imeli cca 150 m razen po obdobju likvidacije dveh odkopov. Višina nadkopnega dela ni bila nikjer nadpovprečna razen v ožjih pasovih, imeli pa smo probleme s tem, da so nam stara dela v stropu onemogočala vsakršno pridobivanje. Velike težave nam je povzročal moker oziroma zablaten premog. Ni bilo toliko težav pri transportu kot v presipnih bunkerjih (rakete). Bili so velikokrat zamašeni tudi po celo tretjino. Zaradi tega smo posvečali in še posvečamo veliko pozornosti odvodnjanju, čeprav ne moremo biti še zadovoljni, pa se je stanje izboljšalo. Posebno se je to odražalo na polniščih AB, ker je tam skoncentrirana skoraj vsa proizvodnja.

Transportni problemi so stalen pojav v manjšem ali večjem obsegu. Mehanizacija je večkrat preveč izrabljena, da bi bila

spособna prenesti večje obremenitve. Posebni problemi pa nastanejo pri dostavi praznih vozičkov. V našem primeru, ko je dejansko skoncentrirana proizvodnja na eno polnišče, mora biti dostava vozičkov neprekinjena. Seveda nastajajo zastoji na odkopnih etažah in transportnih poteh, vendar pa je gotovo bolje, da čakamo na premog kot pa obratno. V zvezi z vozički je velik problem njihova zablatenost. Ta povzroča več težav, v glavnem pa se odraža na izplenu, ki je v povprečju za kotlovni premog zelo nizek. Pri tem ne smemo prezreti dejstva, da je večja količina premoga preusmerjena na komercialno stran, kar je povzročilo manjši izplen in večji izpad proizvodnje ob sicer povečani kurilni vrednosti kotlovnega premoga. Naštel sem nekaj vzrokov, ki so vplivali na izpad proizvodnje in od odprave teh vzrokov je odvisna proizvodnja tudi v drugi polovici leta, saj po situaciji v jami ne bi smelo biti večjih problemov za doseg letnega plana, posebno če bo tudi proizvodnja na površinskem kopu Retje dosegla pričakovane rezultate.

Anton Koban

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. VII. 1986

1. PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

Rudnik	načrt ton	doseženo ton	Razlika do plana (ton)	%
Hrastnik	160.610	166.464	+ 5.854	103,6
Ojstro	114.200	123.167	+ 8.967	107,9
RRP Hrastnik	274.810	289.631	+ 14.821	105,4
RRPT + RŠC	321.530	300.307	- 21.223	93,4
RRPZ	150.890	157.800	+ 6.910	104,6
Lakonca	70.710	52.137	- 18.573	73,7
RRP Senovo	63.900	66.560	+ 2.660	104,2
RRP Kanižarica	63.850	66.849	+ 2.999	104,7
RRP Laško	21.300	11.660	- 9.640	54,7
GZL H	6.220	645	- 5.575	10,4
GZL Z	1.080	-	- 1.080	-
DO RRPS	974.290	945.589	- 28.701	97,1

2. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (MWh)

TOZD	načrt	doseženo	%
- PEE - PP	12.000	- 1.486	-
- PEE - N	261.613	272.487	104,2
- KE	-	638	-
DO TET	273.613	271.639	99,3

3. PROIZVODNJA OSTALIH PROIZVODOV

TOZD - DE	letni načrt	doseženo	%
GRAMAT			
- Gradbena skup. (din)	195.000.000	ni podatka	
- kamnolom (m ³)	50.000	14.717	29,4
Avtoprevoz "Zasavje" (t/km)	17.700.000	4.465.711	25,2
RRPZ			
- kamnolom (m ³)	75.000	42.858	57,1
RRPH			
- toplotna (MWh)	32.000	18.200	56,9

Erika Kavčič

ralnih del odstopali od začrtane jamske proizvodnje in z določenimi drugimi ukrepi poskušali izvrševati obveznosti proizvodnje iz srednjeročnega načrta 1981 - 1985. Ali smo se v tem pogledu bolje pripravili in ustvarili potrebne pogoje za realizacijo ciljev v tem srednjeročnem obdobju, bi v tem trenutku težko govorili, vendar so že pri izdelavi letnega plana proizvodnje 1986 nastopili določeni problemi, čeprav je letni plan proizvodnje zaenkrat še usklajen s srednjeročnim planom. Razumljivo se bodo večji problemi pri izpolnjevanju srednjeročnega plana pojavljali v sredinah, kjer morajo poleg obdržanja kontinuitete proizvodnje proizvodnjo še povečati. To je prisotno pri premogovnikih v Zasavju, kjer naj bi se proizvodnja gibala takole, (v 000 ton):

	1985	1986	1990
RRP Hrastnik	470	576	720
RRP Trbovlje	728	735	822
RRP Zagorje	275	319	404

Tako smo že za leto 1986 opredelili 95.000 ton kot določeno proizvodnjo, katere realizacija je pogojena z izvršitvijo določenih pospešenih vlaganj in odpiralnih del na področju Hrastnika in Zagorja ter angažiranjem dela delavcev iz drugih tovrstnih organizacij združene dela.

V tem primeru že vidimo, da dejansko niso bili ustvarjeni zahtevani parametri, na osnovi katerih bi realizacija celotne planirane proizvodnje za leto 1986 po srednjeročnem načrtu ne bila pod vprašajem. Ponovno se pojavljajo problemi, izkazani skozi zakasnitev odpiralnih-investicijskih del, popolnitev kadrovske sestave z ustreznimi kadri, struktura kadrov pa je problem, ki se pojavlja že dalj časa. Izvršeni ukrepi, s katerimi bi dosegli planirane rezultate na področju proizvodnje, naj bi dali efekte šele v drugi polovici leta 1986.

Navedeno potrjujejo tudi polletni rezultati, ko je proizvodnja premoga realizirana v višini 897.124 ton, kar je nekje na nivoju lanskega leta za to obdobje (ton 895.727) oziroma dosežena z indeksom 100,2 %. V obdobju januar - junij 1986 ne uresničujemo operativnega plana proizvodnje za leto 1986, ampak ga dosegamo v višini 98,4 %. Rezultati niso ugodni, v kolikor upoštevamo, da povečujemo število zaposlenih in smo navedene rezultate v proizvodnji dosegli s 4,9 % več opravljenih delovnih ur.

V polletju smo torej realizirali 46,9 % letnega plana in je realizacija srednjeročnega načrta dosežena v enaki višini. Seveda zato pred nami stoje v drugem polletju obveznosti nadoknaditi zamujeno oziroma zaostanek iz prvega polletja z izvrševanjem tekočih obveznosti, da ne bomo že v prvem letu tega srednjeročnega obdobja navajali nedoseganja zastavljenih ciljev.

Vsekakor je postavitve realnih ciljev za določeno obdobje predpogoj, katerega so podrejene vse aktivnosti. Zato bi

Izpolnjevanje srednjeročnega plana v RRPS

V srednjeročnem obdobju 1986-1990 smo si v Rudnikih rjavega premoga Slovenije zastavili zelo zahtevne cilje, v kolikor primerjamo rast proizvodnje v tem srednjeročnem obdobju v odnosu na preteklo srednjeročno obdobje. Tako že v prvem letu tega srednjeročnega obdobja načrtujemo proizvodnjo 1.910.000 ton, kar je za 10 % več, kot je bila dosežena proizvodnja v letu 1985 (1.740.000 ton). Planske obveznosti v naslednjih letih so še bistveno večje, saj naj bi proizvodnjo premoga do leta 1990 povečali na ton

2.226.000, kar pomeni za 486.000 ton več, kot je bilo doseženo v letu 1985 oziroma za 22 % več.

Ali smo dejansko podredili vse sile in ustvarili pogoje za realizacijo teh zahtevnih ciljev? Bodoča proizvodnja premoga zahteva precej priprave oziroma pripravljalnih del, znatne investicije v izgradnjo rudarsko gradbenih objektov, opreme in družbeni standard. Ne smemo pozabiti realizacije zastavljenih ciljev srednjeročnega obdobja 1981-1985, ko smo zaradi zakasnitve določenih investicijskih odpi-

morali pri tako smelih načrtih proizvodnje premoga pregledati tudi izvrševanje vzporednih ciljev. Poudariti je treba, da je takšno povečanje proizvodnje delno tudi posledica spremenjene tehnologije separiranja in distribucije premoga. Medtem ko se bo realizacija investicijskega programa za uvajanje nove tehnologije suhega sejanega premoga in zmanjšanja

odplak v separaciji rudnika Zagorje pričela, pa je čimprejšnja realizacija tovrstnega projekta na področju separacije Trbovlje tudi pogoj, da bomo realizirali zastavljene cilje v tem srednje-ročnem obdobju, pa tudi v naslednjih letih do leta 2000, ko bodo naše obveznosti še večje.

Zdravko Stradar

Površinski kop Lakonca

Pred začetkom del na površinskem kopu Lakonca je bilo predvideno, da bomo pridobili 318.000 ton premoga povprečne kurilne vrednosti 12.3127 MJ/kg in da bo za to treba odkopati 1.514.000 m³ odkrivke.

Danes pa ugotavljamo, da je bilo pridobljenega že 500.000 ton premoga povprečne kurilne vrednosti 11,70 MJ/kg in da je bilo odkopano 2.755.000 m³ jalovine (merjeno v raščenem stanju). Projektirano razmerje premoga proti odkrivki (raščeno) je bilo torej 1:4,76, dejansko stanje pa 1:5,51.

To pomeni, da je bilo odkopanega bistveno več premoga, kot je bilo predvideno (57 % več), da pa ostali parametri (kvaliteta, razmerje odkrivka – premog) bistveno ne odstopajo od predvidevanj.

Letos je bilo na Lakonci pridobljenega 50.000 ton premoga, žal pa imamo težave z doseganjem plana, ker je ležišče v tej fazi odkopa močno izčrpano in mrzlično iščemo možnosti, da bi dosegli letošnje planirano proizvodnjo 135.000 ton. Trenutno so za dosego tega cilja v teku manjše raziskave na vzhodnem delu, kamor bi utegnili letos odkop raz-

širiti in s tem pridobiti dodatne količine premoga.

Sicer pa je na južnem delu površinskega kopa odkrita in dobro vidna razmera velika količina premoga, ki pa jo bomo odkopavali z novim površinskim kopom, to je površinskim kopom Bukova gora. Zanj že imamo izdelan rudarski projekt in investicijski program, po katerem bi v treh letih pridobili 410.270 ton premoga pri 3.117.800 m³ odkrivke (razmerje 1 : 7,6). V kolikor bodo vse aktivnosti potekale v skladu s predvidevanji, bi z odkrivanjem tega premoga začeli na začetku leta 1987, v istem letu pa bi pridobili že 144.510 ton premoga.

Za dosedanje poslovanje na površinskem kopu Lakonca je značilno, da je pozitivno, če gledamo celovito. To pomeni, da za prodani premog iz Lakonce dobimo več, kot znašajo stroški proizvodnje, vendar z upoštevanjem dejansko dosežene cene in ne interne za RRPT.

Izračuni za površinski kop Bukova gora kažejo, da bo tudi ta rentabilen. Seveda pa je pri tem treba upoštevati, da je le-ta tehnično izredno zahteven in da utegnemo naleteti na težave. Glede na splošno rast cen pa je težko predvidevati cenovna razmerja za nekaj let naprej.

Srečko Koritnik

Dan rudarjev in praznik kombinata smo proslavili dostojno

V okviru sprejetega programa je naš kombinat letos izvedel proslavo dneva rudarjev in praznika kombinata nekoliko drugače od proslav v preteklih letih. Proslave so potekale namreč na Senovem, v Hrastniku, Kanižarici in Laškem ter v Trbovljah.

Na rudniku Senovo je bila 3. julija 1986 dopoldan pri upravni zgradbi rudnika. O poteku te proslave podrobneje pišemo v drugem prispevku.

V Hrastniku je bila proslava isti dan ob 19. uri na Trgu Franca Kozarja. Povezana je bila z odkritjem spomenika rudarskim rodovom. Tudi o tej proslavi podrobneje pišemo na drugem mestu.

V Kanižarici so pripravili proslavo za člane kolektiva na sam praznik, to je 3.7. ob 17. uri, na običajnem prostoru. Pripravili so krajši program in podelili priznanja in nagrade članom kolektiva.

Isti dan ob 15. uri so na rudniku Laško pripravili v sindikalnem domu v Rečiči prav tako krajšo proslavo s podelitvijo priznanj in nagrad zaslužnim članom kolektiva.

Termoelektrarna Trbovlje je svoj 80-letni jubilej proslavila 9. julija z organiziranjem projektne predstavitve TE-TO III, ogledom objektov in naprav Termo-

elektrarne ter proslavo v Delavskem domu. Brošura o 80-letnem delu in razvoju TET pa bo izšla koncem letošnjega leta. O proslavi poročamo na drugem mestu.

V okviru proslave na Senovem je izšla tudi Zgodovina premogovnika Senovo I. del, ki jo je napisal Anton Seher, dipl. inž., ter karta Senovega, ki jo je pripravil po naročilu Rudnika Senovo Geodetski zavod iz Ljubljane.

V širšem okviru letošnjega praznovanja 3. julija pa so bile izpeljane tudi druge kulturne in športne prireditve, in sicer:

— 24. maja je bilo na Senovem športno srečanje delavcev sozd REK EK

— 13. in 14. junija je bila republiška reševalna vaja v Trbovljah ob 80-letnici jamskega reševalnega moštva tega rudnika

— 20. junija je tozd Rudarski šolski center organiziral običajno tradicionalno prireditev Skok čez kožo, v dopoldanskih urah so se gojenci šole v povorki in v rudarskih uniformah pokazali ob spremstvu Delavske godbe Trbovlje in mažoret v Trbovljah, v popoldanskih urah v Hrastniku, zvečer pa v Zagorju. Prireditve so končali z skokom čez kožo in običajnim ceremonialom v Delavskem domu v Zagorju, ko je bilo tudi družabno srečanje.

— 28. junija je bilo srečanje delavskih pihalnih godb na Senovem

— 28. junija so tekmovalе gasilske desetine iz slovenskih rudnikov v Kočevju

— 28. junija je potekal na TVD Partizan Trbovlje vsakoletni balinarski turnir v počastitev dneva rudarjev in praznika kombinata ter dneva borcev

— 2. julija je ob 10. uri potekal I. šahovski turnir energetike Slovenije

Letošnje prireditve ob praznovanju našega stanovskega praznika in praznika kombinata je vodil in usklajeval poseben odbor, ki so ga tvorili Tine Lenarčič, predsednik in člani Zoran Šoln, Vladimir Sihur, Miro Florjanc, Drago Hribar, Bruno Šorli in Franc Blaznik. Na Senovem in Hrastniku ter elektrarni pa so delovali operativni odbori. Člani teh odborov so bili zadolženi za izvedbo raznih nalog.

Vse letošnje prireditve so po mnenju navzočih potekale vzorno, v skladu s sprejetim programom in ob številni udeležbi članov kolektiva, upokojenec, udarnikov, gostov, krajanov itd. Letošnji program je bil zastavljen nekoliko preširoko, zato bo treba v bodoče praznovanje dneva rudarjev in praznika kombinata tudi v tem pogledu nekoliko omejiti in racionalizirati. V tem smislu bo že letos pripravljen program bodočih praznovanj.

(tl)

Dan rudarjev in praznik kombinata na Senovem

Dne 3. julija letos smo praznovali delavci vseh tozdov in delovnih skupnosti do Rudniki rjavega premoga Slovenije, do Termoelektrarna in do Rudarska gradbena dejavnost, ki so združeni v sozd REK Edvarda Kardelja, svoj stanovski praznik, dan slovenskih rudarjev, ki je hkrati tudi praznik vseh delavcev kombinata.

družbeno-političnih organizacij, predstavniki sosednjih kolektivov in drugi.

Ob 10. uri se je pričela proslava z rudarsko himno, ki jo je zaigral Delavski pihalni orkester, zapel pa moški pevski zbor Brestanica pod vodstvom zborovodje Janka Avsenaka. Vse navzoče je pozdravil in pričel proslavo Franc Blaznik, predsednik delavskega sveta kombinata.

Po pozdravu so se vsi navzoči poklonili s kratkim molkom spominu padlih v NOB, umrlih in ponesrečenih delavcev kombinata, trije uniformirani rudarji pa so odnesli žalni venec k spomeniku borcev in žrtvam Senovega. Sledil je slavnostni govor Mihe Ravnika, predsednika slovenskih sindikatov. Njegov govor zaradi aktualnosti objavljamo v tej številki glasila. Bojan Piletič je objavil priznanja, ki so jih prejeli jamski reševalci za 5, 10 in 15-letno aktivno delo pri jamskem reševalnem moštvu, Miha Zelič je objavil priznanja in nagrade inovatorjev, Jože Hrzenjak je prebral nekaj podatkov v zvezi z izplačanimi jubilejnimi nagradami, Ivan Gabrič pa rezultate športnega tekmovanja članov kolektiva kombinata z dne 24. maja na Senovem. Bruno Šorli je prebral rezultat natečaja za najboljše šolske prispevke na rudarsko temo, nato pa je predstavnik Metalne podelil spominsko darilo rudniku Senovo ob njegovem jubileju. Bruno Šorli je v imenu komisije za priznanja in odlikovanja obrazložil podelitev srebrnih in zlatih plaket SOZD REK EK posameznikom in skupinam, Franc Blaznik pa je te plakete podelil. Slavko Šribar, podpredsednik Skupščine občine Krško, je objavil in podelil priznanje občine Krško rudniku Senovo, hkrati pa objavil in podelil sedem državnih odlikovanj bivšim in sedanjim članom kolektiva rudnika Senovo. V kulturnem delu programa so sodelovali učenci iz osnovne šole Senovo, moški zbor iz Brestanice ter godba. Z vezno recitacijo so predstavili na kratko zgodovino rudnika

Med udeleženci letošnje proslave dneva rudarjev in praznika kombinata, dne 3.7. na Senovem, so bili tudi številni upokojeni rudarji.

Foto: B. Klančar

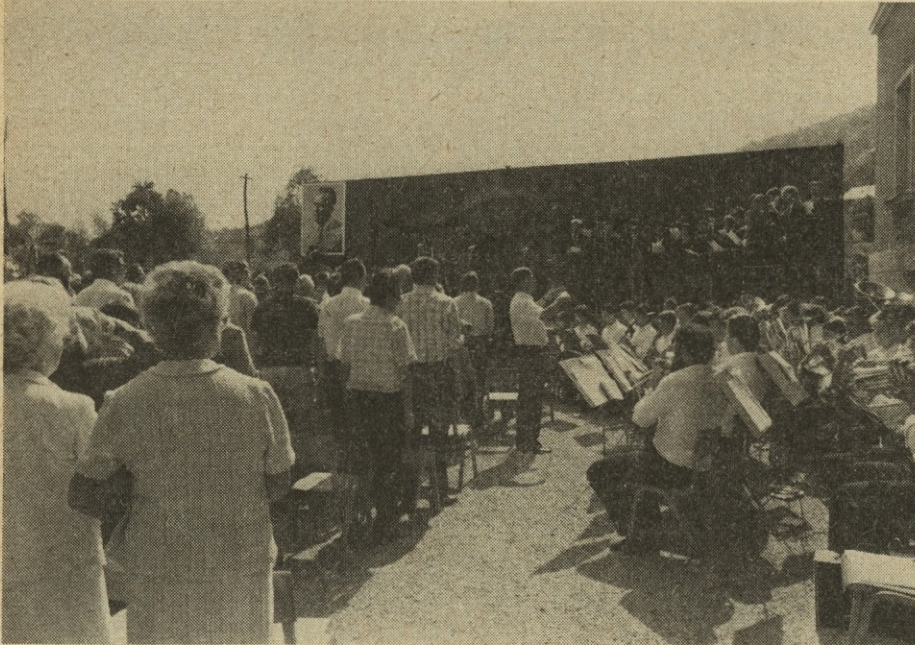
Del proslave je letos potekal na Senovem in to ob hkratnem obeleženju 190 letnega pridobivanja premoga v senovski dolini. Proslavo so pripravili organizatorji zraven upravne zgradbe rudnika Senovo. Od 9,30 pa do 10. ure je delavski pihalni orkester Svobode Senovo pod vodstvom dirigenta Janeza Cegljarja pripravil promenade koncert, medtem pa so se zbirali na zbornem mestu številni člani kolektiva rudnika Senovo, upokoenci, udarniki, sorodniki in drugi krajan. Iz ostalih rudnikov pa so se medtem pripeljali z avtobusi tudi člani kolektiva iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja, Kanižarice in Laškega.

Med njimi je bilo precej uniformiranih rudarjev, praproščakov s prapori sindikalnih organizacij itd. Vseh se je zbralo po grobi oceni okoli 2.000 udeležencev. Med gosti so bili Miha Ravnik, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki je bil tudi slavnostni govornik, Emil Štern, član predsedstva CK ZKS, častni član kolektiva kombinata Alojz Ribič in drugi številni predstavniki premogovnikov, elektrogospodarstva, interesnih skupnosti elektrogospodarstva in premogovništva, Ljubljanske banke, občin in

Proslave dneva rudarjev in praznika kombinata, dne 3.7. na Senovem, so se udeležili tudi številni rudarji v uniformah iz vseh naših rudnikov.

Foto: B. Klančar

Proslavo dneva rudarjev in praznika kombinata je 3. julija ob 10. uri pričela senovška godba in moški pevski zbor Brestanica.

Foto: B. Klančar

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA SENOVO 1796-1986

190 LET

Senovo iz Rudarskih pesmi. Franc Blaznik je nato napovedal odkritje spomenika in povabil navzoče, da se usmerijo v bližnji park, v katerem je bil v obliki kocke iz bron s stranico 1,8 m postavljen svojstven spomenik rudarjem in rudarskim rodovom, delo akademskega kiparja Toneta

Demšarja. Spomenik je odkril Miha Ravnik ob sodelovanju štirih uniformiranih rudarjev. Ob tej priliki je spregovoril nekaj besed. Predsednik delavskega sveta Emil Žvegljč je nato sprejel spomenik v varstvo in povabil vse navzoče, da si spomenik ogledajo. Franc Blaznik je na koncu izrekel zahvalo vsem navzočim in nastopajočim za sodelovanje na proslavi in povabil člane kolektiva in goste na družabno srečanje, ki je bilo nato pri domu XIV. divizije na igrišču.

Podatke o raznih podelitvah in objavah objavljamo v posebnih prispevkih.

Na kratko lahko povzamemo misel vseh sodelujočih na proslavi, da je bilo ob zelo lepem, jasnem in sušnem vremenu srečanje članov kolektiva na proslavi izredno prijetno, proslava lepo pripravljena in izpeljana, dobro pa je bilo organizirano tudi srečanje v drugem delu. Senovčanom velja vse priznanje in zahvala za uspešno izpeljano proslavo.

(tl)

Miha Ravnik — čestitke k stanovskemu prazniku z najboljšimi željami

Miha Ravnik — čestitke k stanovskemu prazniku z najboljšimi željami

Na letošnji proslavi dneva rudarjev in praznika delavcev našega kombinata, dne 3. julija na Senovem, je imel slavnostni govor Miha Ravnik, predsednik Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije. Zaradi izredne aktualnosti objavljamo v našem glasilu njegov govor v celoti.

Glasi se takole:

Tovarišice in tovariši!

Štejem si v prijetno dolžnost, da vam lahko v imenu slovenskih sindikatov, družbenopolitičnih organizacij, skupščine in izvršnega sveta Slovenije in v svojem imenu čestitam k 3. juliju, prazniku slovenskih rudarjev, še posebej pa ob tej priliki veljajo čestitke kolektivu rudnika rjavega premoga Senovo, ki praznuje 190-letnico.

Na svoji razvojni poti rudnika rjavega premoga Senovo je bilo veliko svetlih pa tudi kriznih obdobij, veliko drobnih in pomembnih dogodkov, veliko zgodovinskih dejanj, ki so v siromašnih, težkih razmerah vzgajala proletarski ponos in delavsko solidarnost. S tem pa se je delo v rudniku prepletalo z razrednim bojem,

ki je imel svoj odsev v vseh usodnih obdobjih — predvojnem delavskem gibanju, v NOB in povojni izgradnji. Svoj pečat pa daje tudi danes.

Od 77 delavcev, zaposlenih v rudniku leta 1865, ki je izklopalo 8.740 ton premoga, je rudnik doživel svoj večji razvoj leta 1904, ko ga je kupila trboveljska premogokopna družba. S tem se je začel tudi razvoj kraja Senovo, saj je bilo v tem času poleg železniške proge zgrajenih tudi veliko drugih objektov za delavce in njihove družine. Prava industrijska proizvodnja se je začela leta 1923. Razvoj premogovnika je leta 1930 prekinila svetovna gospodarska kriza: upadlo je pridobivanje premoga in število zaposlenih se je zmanjšalo na 155.

Po drugi svetovni vojni se je razvoj zopet povzpел in količina pridobljenega premoga je presegla 200.000 ton. Po letu 1970 pa se je pričelo upadanje zaradi zmanjšanih rezerv premoga in obstalo na okoli 100.000 ton. Svojo razvojno pot je rudnik omogočil tudi z vključitvijo v REK Edvarda Kardelja, v katerega ste vključeni rudarji in električarji. Ta združitev mora z razvijanjem samoupravnih odnosov in dohodkovnega povezovanja dati nove kvalitete, omogočiti mora pravočasno

reševanje problemov in zagotavljanje socialne varnosti delavcev.

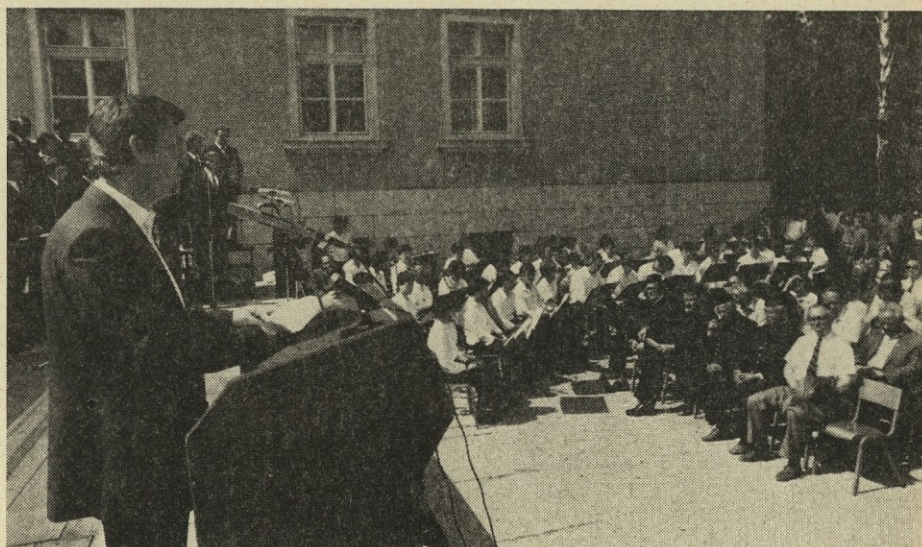
Tovarišice in tovariši!

Dvainpetdeset let je minilo od leta 1934, ko so rudarji rdečih revirjev šli v gladovni štrajk proti neusmiljenemu kapitalističnemu izkoriščanju. Ti časi se ne bodo in se ne smejo nikoli več povrniti. Porok za to je naša revolucija, je naše socialistično samoupravljanje, je naš delavec. Vendar pa spomin na tiste čase ne sme zamreti. Obujati in negovati ga moramo tudi na tretjejuljskih srečanjih kot primer proletaske trdnosti, odločnosti in enotnosti.

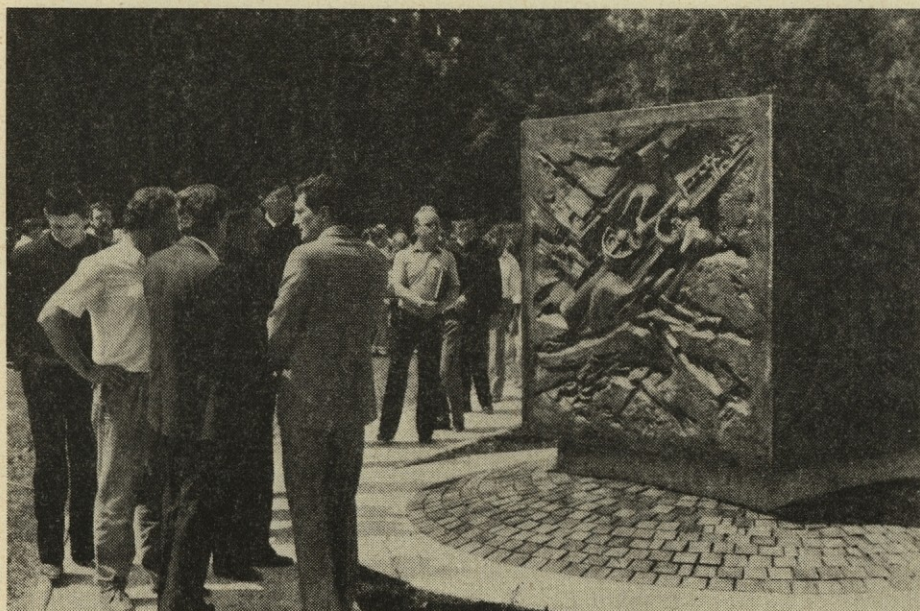
Splošni gospodarski in energetski položaj terja od vas rudarjev tudi danes napore in veliko premagovanja. Ti se kažejo v višji proizvodnji, v ponovni rasti storitev pa tudi v sobotnem, nedeljskem in prazničnem delu. Vaše delo je ena ključnih podlag zagotavljanja potrebne energije. Rudarji in drugi delavci elektrogospodarstva imate zelo pomembno vlogo v razmerah, ko se in se bomo morali še bolj oslanjati na lastne surovinske in energetske vire, kar je eden od bistvenih členov stabilizacijske usmerjenosti.

Da pa bi proizvodnja premoga še hitreje napredovala in da bi bil rudarsamoupravljalec in gospodar nad rezultati svojega dela, moramo hitreje reševati družbeno-ekonomski položaj rudnikov in s tem rudarjem odpreti pot k stabilnejšemu položaju. Vse to pa zahteva tudi preverjanje in urejanje samoupravne in poslovne organiziranosti na podlagi sprejetih sklepov in usmeritev na problemski konferenci zveze komunistov. Ustvariti moramo take razmere da bodo pogoji glede pridobivanja dohodka rudarjev postopoma izenačeni z drugimi delavci. Današnji položaj rudarja še vedno ne motivira dovolj k dobremu gospodarjenju, čeravno predstavlja velik napredek od tistih časov, ko so bili rudarji preveč prepuščeni sami sebi.

Danes imajo pomembno vlogo združena družbena sredstva, tako pri pokrivanju izgub, kakor tudi pri modernizaciji in še posebej pri geoloških raziskavah. Še hitrejše izkoriščanje tudi notranjih rezerv bo takšen družbeni odnos do elektrogospodarstva in premogovništva še bolj okrepilo.

Slavnostni govornik na proslavi dneva rudarjev in praznika kombinata, dne 3. julija na Senovem, je bil Miha Ravnik, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Foto: B. Klančar

Na koncu letošnje proslave dneva rudarjev in praznika kombinata, dne 3.7.1986 na Senovem, je slavnostni govornik Miha Ravnik odkril nov spomenik v bronu, ki so ga postavili na rudniku Senovo v parku blizu upravne zgradbe. Spomenik tvori kocka s stranico 1,8 m, na njem pa so upodobljena orodja in oprema, ki jo uporabljajo rudarji pri svojem delu v jami. Foto: B. Klančar

Energetski položaj že danes združuje in povezuje desetstisoče delavcev širom Slovenije in Jugoslavije. To je izraz spoznanja, da se je treba, če hočemo napredovati, dohodkovno hitreje in bolj čvrsto povezovati, kajti osamljeni ne bi mogli vzdržati zahtev, ki jih prinaša naš gospodarski razvoj in ki jih zahteva vključevanje v mednarodno delitev dela.

Kot sami ugotavljate v rudniku Senovo z doseženimi poslovnimi rezultati v lanskem letu ne morete biti zadovoljni. Leto 1985 je bilo zaradi stalnih spreminjanj pogojev gospodarjenja težko za gospodarjenje, posebno pa še v energetiki, kjer so tržne zakonitosti odrinjene, vse pogostejše pa se je uveljavljalo administrativno določanje. To se je v lanskem

letu še posebej izražalo pri določanju cen premoga, tako energetskega, kot tudi komercialnega. Takšna naravnost in zvezni cenovni ukrepi so privedli do velikih nesorazmerij in izgub v elektrogospodarstvu in premogovništvu, tako da noben premogovnik v Sloveniji kljub marljivejšemu delu tisočev rudarskih rok ni posloval pozitivno.

Zato je treba storiti vse, da se vam omogočijo takšni pogoji za gospodarjenje, da lahko ob dobrem gospodarjenju poleg materialnih stroškov pokrijete tudi ostale obveznosti in oblikujete sklade, tako kot drugi delavci v gospodarstvu po normalni poti, ne pa prek administrativnih poti in že kar ponavljajočim pokrivanjem izgub. Korak k temu

naj bi bila tudi skupščinska razprava o problematiki energetike, ki bo 24. tega meseca.

Nezadovoljstvo nad obstoječimi razmerami mora preraščati v njihovo spreminjanje, v dograjevanje proizvodnih programov, organizacije dela in podobno. Pri tem imajo odgovorno nalogo tudi naše sindikalne organizacije. Njihova naloga in dolžnost je odgovornim organom neprestano postavljati vprašanja glede notranjih problemov in zahteve za pravočasno analizo vzrokov nezadovoljstva, za iskanje odgovorov in rešitev v skladu z demokratično sprejetimi splošnimi akti in drugimi samoupravnimi odločitvami.

Ureditve cenovnih razmerij ter hitrejše odpravljanje notranjih vzrokov pri doseganju tudi dohodkovno večjih rezultatov poslovanja mora omogočiti, da bodo slovenski rudniki konec tega gospodarskega leta zaključili brez izgub. To pa seveda ne velja le za rudnike, temveč tudi za vse organizacije združenega dela tako v gospodarstvu kot tudi v negospodarstvu.

Tovarišice in tovariši!

Nekatera neugodna gospodarska gibanja v naši republiki in celotni Jugoslaviji v prvih mesecih letošnjega leta so pokazala, da se moramo odločneje spopasti z odkloni od začrtanih gospodarskih ciljev. V vseh organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, občinah, republikah in federacijah pa moramo začeti odpravljati najbolj izrazite neusklajenosti v proizvodnji, izvozu, cenah in pri razporejanju dohodka glede na resolucijske cilje. Hkrati pa se gospodarstvo spopada tudi z bistveno večjimi izgubami. Gibanja v industrijski proizvodnji kažejo, kakšne so prevladujoče značilnosti gospodarjenja in poslovanja. Opredeljujeta jih predvsem dinamika in struktura domačega povpraševanja, saj prodaja na domačem trgu že nekaj mesecev narašča, zaloge končnih izdelkov pa se zmanjšujejo.

To pa seveda spodbuja proizvodnjo za domači trg, ne pa za izvoz. Izvozna rast v Sloveniji je v prvih mesecih letošnjega le-

ta sicer še pet-odstotna, slabša pa se pokritost uvoza z izvozom, poleg tega pa se hitreje povečuje klirinški izvoz, ki je za 23 odstotkov večji kot v enakem obdobju lani.

Tudi antiinflacijske politike, ki smo jo začrtali kot eno izmed prioritarnih nalog v resoluciji, ne uresničujemo in tanjbolj izničuje napore in rezultate. Ukrepi ekonomske politike se dosedaj še niso lotili odprave dejanskih vzrokov inflacije, temveč so bili usmerjeni le v kontrolo njenih posledic, to je rast cen, pa še pri tem nismo učinkoviti. V naši republiki so razmere še težje, ker proizvajalčeve cene rastejo hitreje kot v Jugoslaviji.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je v Sloveniji kar 137 tisoč delavcev delalo v organizacijah, ki so izkazale izgubo. Te znašajo okoli 51 milijard dinarjev. Očitno je tudi, da prevelik del dohodka solidarnostno prelijemo za pokrivanje izgub.

Mislim, da takšen položaj zahteva, da ne bi smelo biti nobenega zbora združenega dela v delegatskih skupščinah in nobene organizacije združenega dela, kjer se ne bi resno lotili problemov gospodarjenja in se dogovorili za ukrepe, ki bodo povzročili takojšen preobrat negativnih gospodarskih trendov in gibanj. Majska analiza nam je pokazala, da gospodarska gibanja v prvih mesecih letošnjega leta ne dajejo veliko upanja, da bo mogoče uresničiti naloge in cilje iz letošnje resolucije. Zato se je Zveza izvršni svet odločil, da predlaga ukrepe za pospešitev družbeno gospodarskega razvoja. Napovedane ukrepe naj bi uresničili v treh fazah, vse tri skupaj pa so napovedane kot enoten program med seboj usklajenih ukrepov, ki naj bi popejlali jugoslovansko gospodarstvo iz krize.

Ukrepi naj bi vplivali predvsem na ožvitev proizvodnje in izvoza. To pomeni, da se bodo bistveno povečale spodbude za večjo proizvodnjo in izvoz industrijskih in kmetijskih izdelkov ter prometnih storitev, da bo prišlo tudi do ustrežnejšega prilagajanja tečaja dinarja ter drugih ukrepov, ki se nanašajo na usklajevanje splošne, skupne in osebne porabe v skladu z ustvarjenim. Jasno se moramo zavdati, da lahko potrošimo le toliko, kolikor smo ustvarili.

Na kongresih sindikatov, zveze komunistov in drugih kongresih smo v kritični in odkriti razpravi spregovorili o vzrokih kriznega gospodarskega stanja, o družbenih razmerah in poenotili ocene ter sprejeli jasne usmeritve, stališča in sklepe. Izražena je bila tudi odločenost in zahteva, da se uspešneje spopademo z negativnimi trendi na področju proizvodnje, izvoza, cen in inflacije, da uskladimo splošno, skupno in osebno porabo z doseženimi rezultati. To pa zahteva, da preidemo od besed k dejanjem, da da vsak po svojih močeh in sposobnostih svoj prispevek, da na osnovi utrjevanja socialističnega samoupravljanja in odločanja delavca o pogojih in rezultatih dela presežemo sedanje stanje in ustvarimo pogoje za nadaljnji razvoj in stem za lepši današnji in jutrišnji dan.

Tovarišice in tovariši!

Na koncu naj vsem rudarjem še enkrat čestitam k stanovskemu prazniku z željo, da bi vam spomin na ta trenutek zgodovine vliil novih sil za vaše, tej družbi tako

potrebno in koristno delo, za to, da se kot samoupravljalci še odločneje spoprimate z lastnimi in drugimi slabostmi, kot občani in delegati v našem političnem sistemu socialističnega samoupravljanja pa s problemi širše družbene

skupnosti. Z željo, da bi v bodoče dosegali še veliko delovnih uspehov, vas pozdravljam z lepim rudarskim in delavskim pozdravom: srečno!

Proslava dneva rudarjev, praznika kombinata ter občinskega praznika v Hrastniku

Del letošnje proslave dneva rudarjev in praznika delavcev našega kombinata je potekal v četrtek, 3. julija, v poznih popoldanskih urah tudi v Hrastniku. Skupno s predstavniki občine Hrastnik, njenimi družbeno-političnimi organizacijami, kulturnimi in športnimi delavci je bila pripravljena proslava pod geslom "Izmena generacij".

V Hrastniku so potekale številne kulturne, športne in druge prireditve že več dni pred praznikom. S temi prireditvami so počastili občinski praznik občine Hrastnik, ki ga proslavljajo vsako leto 3. julija v spomin na gladovno stavko rudarjev v letu 1934. Hkrati pa je to tudi stanovski praznik slovenskih rudarjev in praznik delavcev kombinata.

Na sam praznik, to je 3. julija, je bil v popoldanskih urah zbor borcev prvega bataljona III. VDV brigade v poslovno

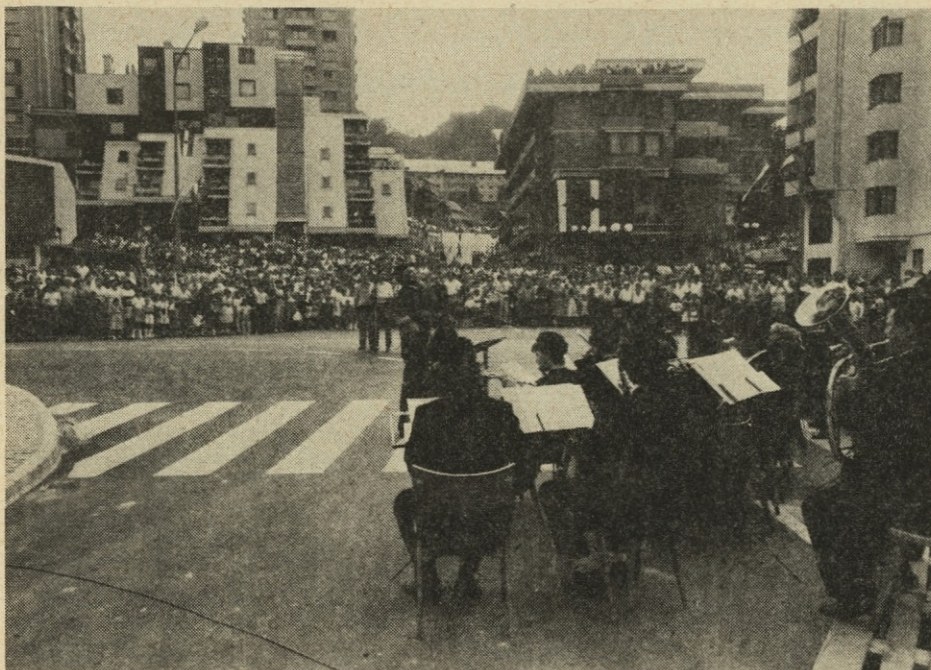
stanovnjem objektu na Trgu Franca Kozarja. Ob 17. uri je pripravila Rudarska godba Hrastnik koncert pred Delavskim domom na Logu ob hkratnem nastopu mažoret SKD Trbovlje. Ob 18. uri je bila slavnostna seja vseh treh zborov skupščine občine Hrastnik, delegatov SIS-ov in gostov, ob 19. uri pa se je pričela osrednja prireditev na Trgu Franca Kozarja.

Na povsem novem središču Hrastnika so se zbrali številni delavci našega kombinata iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, občani in gostje. Med temi so bili Stane Dolanc, član Predsedstva SFRJ, ki je bil tudi slavnostni govornik, Milan Kučan, predsednik CK ZKS, Lidija Šentjunc, članica sveta federacije, Sergej Kraigher, član CK ZKJ, Miloš Prosenc, sekretar predsedstva CK ZKS, Marjan Orožen, član predsedstva sindikatov Jugoslavije, Martin Mlinar, vodja slovenske delegacije

Na proslavi, 3.7. v Hrastniku, je sodelovala Rudarska godba Hrastnik, pet združenih pevskih zborov in recitatorja Sonja Juvan in Drago Kopušar, flavistka Dana Maurovič ter folklorna skupina Svoboda I Hrastnik.

Foto: B. Klančar

Proslave, 3.7. v Hrastniku, se je udeležilo več tisoč občanov, delavcev našega kombinata, gostov in drugih.

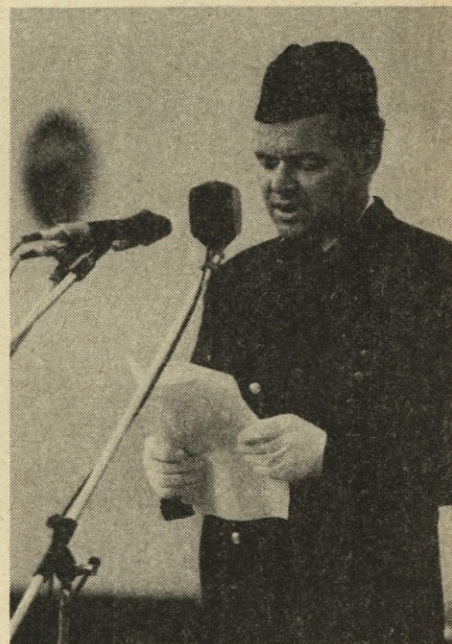
Foto: B. Klančar

iz Bosne in Hercegovine, predstavniki pobratenih občin, predstavniki sosednjih občin in njihovih družbeno-političnih or-
v Skupščini SFRJ, Emil Štern, član predsedstva CK ZKS, borci prvega bataljona III. VDV brigade, člani delegacije ZRVS ganizacij ter številni drugi občani. Proslave se je udeležilo okoli 3.000 občanov.

Ob napovedani uri, to je ob 19. uri, je Rudarska godba pod vodstvom Franca Grebenška skupno z združenimi pevske zbori zaigrala oziroma zapela Hej Slovani in Naprej zastave slave, nato pa je Jože

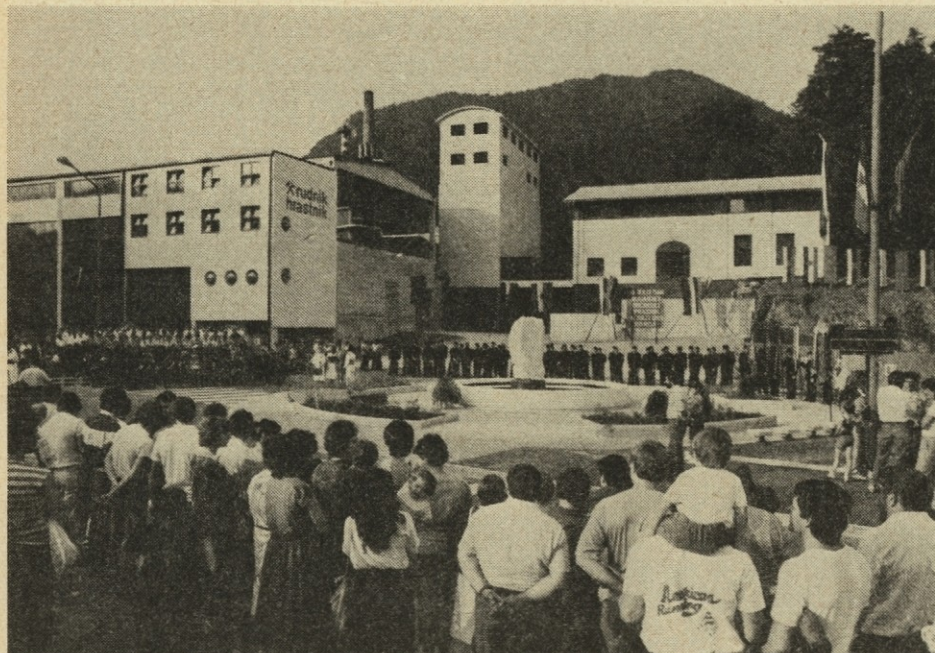
Matek, predsednik delavskega sveta do RRPS — tozd Rudnik Hrastnik pozdravil vse navzoče in pričel proslavo. Slavnostni govor z odkritjem spomenika rudarskim rodovom je imel Stane Dolanc, član Predsedstva SFRJ, sicer pa častni član kolektiva našega kombinata. Njegov govor objavljamo v celoti v tej številki glasila na posebnem mestu, da bi z njegovo vsebino seznanili tudi ostale člane kolektiva kombinata in druge bralce glasila. Na koncu svojega govora je odkril spomenik "rudarskim rodovom Hrastnika in revirjev",

delo akademskega kiparja Stojana Batiča. Ob tem je godba ob sodelovanju pevske zborov zaigrala, pevci pa zapeli Rudarsko himno. Za tem se je zvrstil kulturni program, katerega je pripravila Sonja Juvan ob sodelovanju Rudarske godbe, petih združenih pevske zborov, recitatorjev in flavtistke Dane Maurovič. Sledile so recitacije (Sonja Juvan, Drago Kopušar), nastop folklorne skupine Svoboda I, pevske točke ob spremljavi godbe, nastop flavtistke Dane Maurovič, na koncu pa se je predsednik delavskega sveta Rudnika Hrastnik zahvalil vsem za udeležbo in povabil člane kolektiva kombinata in goste na družabno srečanje na športnem igrišču na Logu.

Proslavo ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata ter prazniku občine Hrastnik, dne 3.7.1986, na novem Trgu Franca Kozarja v Hrastniku je pričel Jože Matek, predsednik delavskega sveta tozd Rudnik Hrastnik.

Foto: B. Klančar

Na novo urejenem trgu Franca Kozarja v Hrastniku je potekala letošnja proslava dneva rudarjev in praznika kombinata ter praznika občine Hrastnik. Posnetek je iz časa pred odkritjem spomenika.

Foto: B. Klančar

Godbi in pevske zborom so dirigirali Franc Grebenšek, Adolf Dragar, Milena Slokan in Ivanka Šerbak — Medved. Po končanem kulturnem programu oziroma zaključku proslave so si navzoči ogledali novo odkriti spomenik. Navzočemu umetniku Stojanu Batiču so čestitali številni domačini in gostje k njegovi stvaritvi — kipu dveh rudarjev v bronu, ki predstavlja odhod rudarja z dela in prihod rudarja na delo — izmena generacij.

Pohvaliti je treba vse organizatorje in sodelujoče pri izvedbi proslave. Potekala je v skladu s sprejetim programom, vzorno in kakovostno.

Naj na koncu omenimo še to, da je za sceno poskrbela Vanda Besednjak, za ozvočenje pa Radio klub Hrastnik.

(tl)

Življenje in dogajanja so v naših krajih povezana z rudarstvom

Dne 3. julija tega leta je v okviru proslave dneva rudarjev in praznika našega kombinata ter v okviru programa prireditve ob občinskem prazniku občine Hrastnik imel slavnostni govor Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ. Njegov govor v celoti objavljam na straneh našega glasila z namenom, da bi bili z njegovo vsebino čimbolje seznanjeni predvsem pa, da bi ga prebrali tudi tisti člani kolektiva kombinata in ostali bralci glasila, ki niso bili na proslavi v Hrastniku.

Stane Dolanc je dejal naslednje:

Tovarišice in tovariši,

danes praznujemo Dan rudarjev naših treh dolin. Hrastničani praznujemo občinski praznik, odkrivamo pa tudi spomenik rudarskim rodovom. Celotno življenje in dogajanja v novejši zgodovini so v teh krajih tesno povezana z rudarstvom. Zato je prav, da se spomnimo časov, ko so v teh dolinah naši predniki začeli kopati črno zlato. To se je zgodilo na prehodu iz 18. v 19. stoletje, v Zagorju 1796., Trbovljah 1804 in v Hrastniku 1822. leta. Pričetek rudarjenja je močno vplival ne le na razvoj industrije v teh krajih ampak v celi Sloveniji. Še posebej po letu 1849, ko je začela obratovati južna železnica. Z industrijo se je rojeval tudi slovenski delavski razred, ki se je kmalu organiziral in začel bojevati svoje prve bitke z buržoazijo. Okrog leta 1900 je na Slovenskem že obratovalo 19 premogovnikov. V njih je delalo 6.500 rudarjev, ki so bili grobo izkoriščani in so živeli v siromaštvu. Proizvedli so letno milijon in 185.000 ton premoga. Predvojni vrh proizvodnje je bil dosežen 1940. leta in sicer 2 milijona in 660.000 ton. Ta proizvodnja je takrat predstavljala 40% vse jugoslovanske proizvodnje, ki je znašala okoli 6 milijonov ton.

Ne bom opisoval kako so takrat živeli ti rudarji in njihove družine, kakšne so bile te doline in zakaj so Revirji postali sinonim revolucije in borbe proti kapitalu, za pravice delovnih ljudi in proti izkoriščanju človeka po človeku, zaradi katere so upravičeno dobili ime »rdeči« Revirji.

Delavsko gibanje je imelo z naraščajočo vlogo Komunistične partije, z njeno idejno in organizacijsko sposobnostjo, v letih med obema vojnama v teh krajih tak vpliv in moč kot le malokje v Jugoslaviji. Tu se je kalil delavski razred za vse tisto kar je že bilo na obzoru — za spopad s fašizmom, za narodno-osvobodilni boj, za revolucijo.

Med okupacijo je okupator le z uporabo »roparskih« odkopnih metod in z vsemi sredstvi terorja, z aretacijami, streljanjem in koncentracijskimi taborišči prisiljeval rudarje k delu. Vrstile so se sabotaže, diverzije, rudarji so odhajali množično v partizane in leta 1944 so rudniki praktično skoraj prenehali z obratovanjem. Samo v Hrastniku je med vojno izgubilo življenje 171 rudarjev, še več pa v Trbovljah in Zagorju.

Tovarišice in tovariši,

po osvoboditvi so v novi Jugoslaviji naše doline doživele hiter razvoj in velik

razcvet. Zrasla je vrsta novih delovnih organizacij, šol, kulturnih ustanov, športnih in rekreativnih objektov. Čeprav je bilo v povojnih letih premogovništvo osnova ekonomskega razvoja naših krajev, je tako kot slovensko in jugoslovansko premogovništvo nasploh, vse do danes doživljajo svoje vzpone in padce. Takoj po vojni je bil premog poglavitni energetski vir za obnovo in pospešeni razvoj jugoslovanskega gospodarstva. V 60-tih in 70-tih letih pa je bilo premogovništvo močno prizadeto zaradi svetovne in predvsem jugoslovanske usmeritve k uporabi tekočih goriv. Taka energetska politika je seveda determinirala sposobnost ekonomskega poslovanja rudnikov in jim povzročala velike ekonomske težave. Šele po drugi energetski krizi, koncem 70-tih, oziroma v začetku 80-tih let pa smo tudi v Jugoslaviji dali prednost razvoju domačih energetskih virov, stem pa tudi premogovništvu. To je tudi eden od temeljev Dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Ob vsem tem je treba ugotoviti, da je poraba energije v industriji pri nas v stalnem porastu in to ne glede na obseg proizvodnje. Tako je danes poraba energije na enoto proizvoda v nekaterih proizvodnjah tudi trikrat in večkrat večja od porabe v deželah, s katerimi tekmuje na konvertibilnih trgih. Za razliko od Jugoslavije je razviti svet že po prvem nafnem šoku začel naglo racionirati potrošnje energije ter vlagati v tiste energetske vire, ki predvsem z ekonomskega pa tudi ekološkega vidika niso problematični. Opuščali so energetske potratne industrije in konstruirali stroje in naprave, ki so energetske izredno varčne. Njihova produktivnost tako ni nič manjša. Zaostri so predpise o toplotni izolaciji zgradb, dvignili raven javnega prometa in tako zmanjšali potrebo po uporabi osebnih prevoznih sredstev. To preusmerjanje razvitih družb k varčevanju energije je potekalo kot prava kampaanja, ki je indoktrinirala zavest slehernega državljanca o potrebi varčevanja. Vsi ti ukrepi pa so temeljili na ekonomski vzpodbudi ter obvezni standardizaciji, ki je na individualni in družbeni ravni dala velike energetske prihranke. Mi kaj takega nismo uspeli storiti. Mislim, da je to ena od poglavitnih nalog, ki jo moramo začeti takoj izpolnjevati.

Poleg tega je pri nas velikokrat pri investicijskih odločitvah v gospodarstvu nerealno vrednoten strošek energije in se zato posamezne investicije lažno prikazujejo kot rentabilne. Zaradi nerealnih cen energije se zadnja leta tudi dogaja, da premogovništvo in elektrogospodarstvo zaključujeta poslovna leta z izgubo, kar povzroča pretrese znotraj gospodarstva. Tržna cena ne pokriva realne cene stroškov in tako nastajajo izgube, za katere prav gotovo niso krivi rudarji, saj v naših rudnikih stalno raste proizvodnja in storilnost. To pa seveda ne pomeni, da so problemi rešljivi samo z nadaljnjim dvigom cen.

V Socialistični republiki Sloveniji bodo rudarji v tem srednjeročnem obdobju

predvidoma izkopali 10,7 milijona ton rjavega premoga in 25,2 milijona ton lignita. Vseeno pa bo potrebno zagotoviti še okoli tri milijone ton lignita in 3,5 milijona ton rjavega premoga, briketov ter črnega premoga iz drugih republik in iz uvoza.

Doslej vložena sredstva za investicije in geološke raziskave so zadoščale le za nadomeščanje tistih proizvodnih kapacitet, ki so bile po prvotnih programih premogovništva že izčrpane in je bilo predvideno, da bo v njih proizvodnja prenehala. Z dodatnimi geološkimi raziskavami in pospešenim vlaganjem je večina naših premogovnikov zadržala dosedanje kapacitete in si zagotovila proizvodnjo še za nadaljnjih 10 do 15 let. V rudnikih lignita Titovo Velenje in tu pri nas pa je dovolj zaloga za proizvodnjo tudi po letu 2.020. Pretežni del povečane proizvodnje bo mogoče doseči le z izkoriščanjem novih nahajališč premoga v Globokem in Lendaviter s postopnim aktiviranjem opuščenih premogovnikov.

Vse to narekuje potrebo in nujnost, da se pri že sprejetih planskih odločitvah za naslednja leta doseže čim bolj smotrno proizvodnjo, prenos in potrošnje vseh vrst energije. V tem smislu bodo pomembni tudi skupni plani razvoja na tem področju, ki morajo zagotoviti večjo tehnično in tehnološko enotnost sistemov in dohodkovno povezanost. Temeljiti morajo na ekonomskem interesu proizvajalcev in potrošnikov vseh vrst energije.

V zadnjem času, še posebno pa ob nesreči v Černobilu, je v svetovni javnosti, pa tudi pri nas, zavladalo razumljivo veliko vznemirjenje glede obratovanja in nadaljnje gradnje jedrskih elektrarn. V Jugoslaviji imamo o teh vprašanjih jasno stališče.

Predvsem moramo kot vire energije izkoristiti vsa naša naravna bogastva: premog, vode, sončno energijo itd. Drugič, izdelati moramo program varčevanja energije. V skladu s tem in z načrtom dolgoročnega razvoja našega gospodarstva pa moramo izdelati skupni jugoslovanski načrt proizvodnje in porabe vseh vrst energije.

Kar pa se tiče jedrskih elektrarn je treba reči, da se bomo o tem, ali, kdaj in kako jih je potrebno graditi, odločali na osnovi odgovorno pripravljenih predlogov naših strokovnih in znanstvenih ustanov. Dokončno bodo o tem seveda odločale naše delegatske skupščine. Lahko pa rečem, da v bližnji bodočnosti, po mojem mnenju, za to ne bo potrebe pa tudi ne materialnih možnosti. Do takrat, ko bo to postalo aktualno, pa sem prepričan, da se bo znanost na področju uporabe nuklearne energije v mirnodobne namene že toliko razvila, da bo varnost pri njenem izkoriščanju prav gotovo večja kot je danes. Vse to bo omogočalo tudi tehtnejšo in manj spolitizirano razpravo o teh problemih.

Tovarišice in tovariši,

pred nekaj dnevi se je končal 13. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. S tem je zaključeno skoraj šestmesečno obdobje kongresov in konferenc Zveze komunistov, Socialistične zveze, Sindi-

katov, borcev in mladine. Res je, da jih je bilo veliko in da bomo morali resno razmisliti o prilagajanju metod političnega dela in gorganiziranja modernim časom, predvsem zato, da bi bili bolj učinkoviti pri našem delu, demokratični, pa tudi ekonomični. Potrebno je poudariti, da je bil na vseh teh kongresih in konferencah med pripravami nanje in v njihovem delu postavljen na prvo mesto boj za ekonomsko stabilizacijo naše družbe. Zavedati pa se moramo, da bo ta boj uspelle, če bo postal resnično družbeno gibanje, ki bo zajelo vse temeljne celice naše družbe, temeljne organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, občine, republike in pokrajini in federacijo, vse družbenopolitične in družbene organizacije, vso našo socialistično samoupravno skupnost in vsakega njenega člana. Stabilizacije ne more izpeljati sama zvezna vlada niti Centralni komite niti kongresne resolucije, če ne bo zavest o nujnosti spremembe načina dela in življenja prodrla v zavest vseh nas.

Zato je tudi 13. kongres ob resni kritiki stanja posebno poudaril trajnost temeljnih ustavnih načel o samoupravljanju in zahteval energičen obračun z etatizmom na vseh ravneh. Ostro je obsodil tendence dezintegracije jugoslovanske socialistične samoupravne skupnosti, separatistična zapiranja in tendence po unitaristični hegemoniji.

Vztrajati moramo na temeljnih načelih naše družbene ureditve, na razvoju samoupravljanja, enakopravnosti narodov in narodnosti, federativni ureditvi in politiki neuvršenosti. Od tega, ali bomo sposobni na teh načelih vztrajati, je odvisna naša bodočnost. Ne samo zato, ker so to vrednote, ki so bile izbojevane in potrjene s krvjo v NOB in revoluciji, temveč predvsem zato, ker enostavno brez njih ni nacionalne, pa tudi ne socialne bodočnosti, obstoja in razvoja naših narodov in narodnosti, ni napredka za naš delavski razred, ni Jugoslavije.

Jasna in odločna potrditev te usmeritve na 13. kongresu je tudi odgovor na

ga predloga kaj storiti, kako delati, kako povečati proizvodnjo in izvoz, da bi ustvarili čim več za vse družbene potrebe, za razvoj, za znanost, kulturo, šolstvo, zdravstvo itd.

Res je, da v našem političnem življenju mnogokrat manjka strpnosti, kulturnega dialoga, znanja, medsebojnega spoštovanja, pa tudi demokracije. Strinjamo se tudi z vsemi tistimi, ki resno razmišljajo o tem, kako bi v našem političnem sistemu na še boljši način zagotovili svobodo izražanja misli. O vsem tem, pa tudi o problemu verbalnih deliktov, lahko mirno, kulturno in demokratično razpravljamo. Ni potrebno trkati na odprta vrata, tudi to je pokazal 13. kongres.

Rad bi poudaril dve stvari:

Naša samoupravna socialistična družba ni in ne more biti anarhoidna, amorfna masa. Vsak njen član ima poleg pravic tudi dolžnosti in odgovornost do soljudi, do družbe in do dela. Nekateri pa terjajo predvsem pravice, terjajo od družbe vse, niso pa pripravljeni izpolnjevati svojih obveznosti in dolžnosti. Nasprotno, v časih, ki so več kot resni, ustvarjajo afere, vznemirjajo ljudi, jih odvrčajo od dela, v tujini pa o Jugoslaviji ustvarjajo sliko negotovosti in nereda. Drugič, bojim se, da velikokrat za takšnimi prizadevanji, ki so maskirana z borbo za demokracijo, stojijo sile, ki imajo za cilj izzvati v Jugoslaviji situacijo, v kateri naj bi prišlo do izraza najbolj dogmatične, najbolj konservativne sile, ki nimajo ničesar skupnega z demokracijo, samoupravnimi odnosi, enakopravnostjo narodov in narodnosti, z našo Zvezo komunistov in njenim Programom. Globoko sem prepričan, da naš delavski razred in Zveza Komunistov nikoli ne bosta pristala na kakršenkoli korak nazaj v situacije in razmere, ki smo jih že presegli, ali pa jih poznamo iz novejših zgodovine drugih držav. Kljub temu pa se moramo komunisti in vsi delovni ljudje in občani zavedati teh nevarnosti oziroma nakan sil, ki jim ni povšeči nadaljnji samostojni razvoj samoupravne Jugoslavije.

Tovarišice in tovariši,

Ob naših praznikih želim vsem prebivalcem treh dolin, še posebej rudarjem in Hrastničanom ob njihovem občinskem prazniku čimveč uspehov pri delu in v življenju.

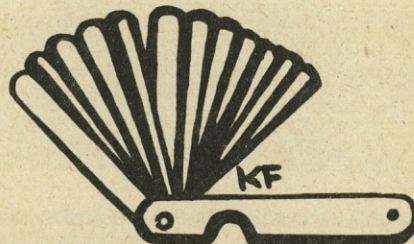
Odkrili bomo spomenik rodovom rudarjev. Ob tem se predvsem spomnimo vseh tistih, ki so v jamah Hrastnika, Trbovelj in Zagorja izgubili svoja življenja. Še posebej tistih, ki so umrli v velikih nesrečah v letih 1906, 1932, 1961 in 1971. Spomnimo se tistih, ki so izgubili svoja življenja v jamah Francije, Nemčije in Belgije, kamor so odhajali pred drugo svetovno vojno iskat svoj kruh. Spomnimo se vseh tistih, ki so padli v narodnoosvobodilnem boju in jim izkažimo svoje spoštovanje!

Na proslavi ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata ter občinskem prazniku občine Hrastnik je 3.7. v poznih popoldanskih urah govoril Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ. Foto: B. Klančar

Vsi kongresi so dali polno podporo Dolgoročnemu programu ekonomske stabilizacije in zahtevali njegovo realizacijo. Vsi smo v tem enotni. Ta enotnost pa se mora sedaj potrditi in nenehno graditi, predvsem v boju za večjo produktivnost in izvoz, v takih ukrepih ekonomske politike, ki bodo stimulirali tisti del združenega dela, ki se je sposoben vključiti v mednarodno menjavo in ustvariti dohodek na svetovnem trgu. Ta enotnost se moradokazati v pripravljenosti, da se v interesu skupnosti ne vztraja na trenutnih parcialnih in ozkih interesih, v pripravljenosti za dogovarjanje in sporazumevanje o vseh temeljnih vprašanjih našega ekonomskega in družbenega razvoja. Kongresi so potrdili, da se enotnosti pri nas, v našem sistemu, ne more graditi z večinskim preglasovanjem ali etatističnimi intervencijami.

vse direktne ali indirektne poskuse postaviti pod vprašaj tudi ta osnovna načela. Kongres pa je tudi opozoril, da se kritika stanja v naši družbi, napak, anomalij in problemov, ne more in ne sme spreminjati v nihilistično kritiko vsega, kar smo ustvarili, kar imamo in kar delamo. Soočamo se namreč s posameznimi poskusi negacije revolucije in vseh njenih pridobitev, rezultatov našega poveljnega razvoja. Poizkuša se razvrednotiti vloga Komunistične partije, Zveze komunistov in Tita. Za vse težave in probleme, s katerimi se soočamo, pa so po trditvah nekaterih krivi komunisti. Največkrat se to dela v imenu boja za demokracijo, seveda takšno, kot si jo predstavljajo tisti, ki to počnejo. Niso pa sposobni, ali pa nočejo sodelovati v naših naporih, da presežemo sedanje težave. Od tovrstnih kritikov še nismo slišali niti enega konstruktivne-

80 let Termoelektrarne Trbovlje

Kolektiv termoelektrarne Trbovlje je proslavil svoj 80-letni jubilej dne 9. julija 1986. Jubilejna proslava je potekala v širšem okviru proslavljanja dneva rudarjev in praznika kombinata in to na predvečer dneva elektrogospodarstva Jugoslavije 10. julija.

V okviru jubilejnih prireditev so potekale 9. julija naslednje prireditve:

— strokovno posvetovanje je bilo tega dne organizirano od 10. do 12. ure v predavalnici Delavskega doma v Trbovljah. Vodil ga je direktor do TET Miro Florjanc. Predstavljen je bil projekt graditve TE-TO III. Po gospodarski plati ga je utemeljil in obrazložil Miro Florjanc, inž., po tehnični strani Hinko Kus, dipl. inž. in po ekološki strani Miloš Vengust, dipl. inž. Predstavitev projekta poročevalcev je trajala eno uro, drugo uro pa so številni navzoči domači sodelavci in gostje stavljali razna vprašanja, na katera so dajali ustrezna pojasnila in odgovore vsi trije poročevalci. Razprava se je nanašala na pričetek izgradnje, financiranje, razpis licitacije, pripravljala dela, ekologijo, deponiranje pepela in drugih odpadnih snovi, zgraditev čistilne naprave, predora oziroma premestitve železniške proge, prometno ureditev, transport premoga in odpadnega materiala, ureditev stikališča, dobavo opreme, deponijo premoga v Lakonci, itd. Posvetovanja se je udeležilo okoli 80 navzočih, med njimi je bilo precej gostov iz sozd Elektrogospodarstva, Instituta Milana Vidmarja, IBE, TEŠING,

itd. Razprava je dala številne odgovore na postavljena vprašanja tako, da praktično ni ostalo nepojasnjenih in nedokumentiranih vprašanj.

— Druga prireditev, ki je sodila v okvir jubilejne proslave, je bila možnost ogleda prostorov in naprav v TET občanom in gostom v času od 12. do 16. ure. Organizatorji so poskrbeli za spremstvo in pa strokovna pojasnila.

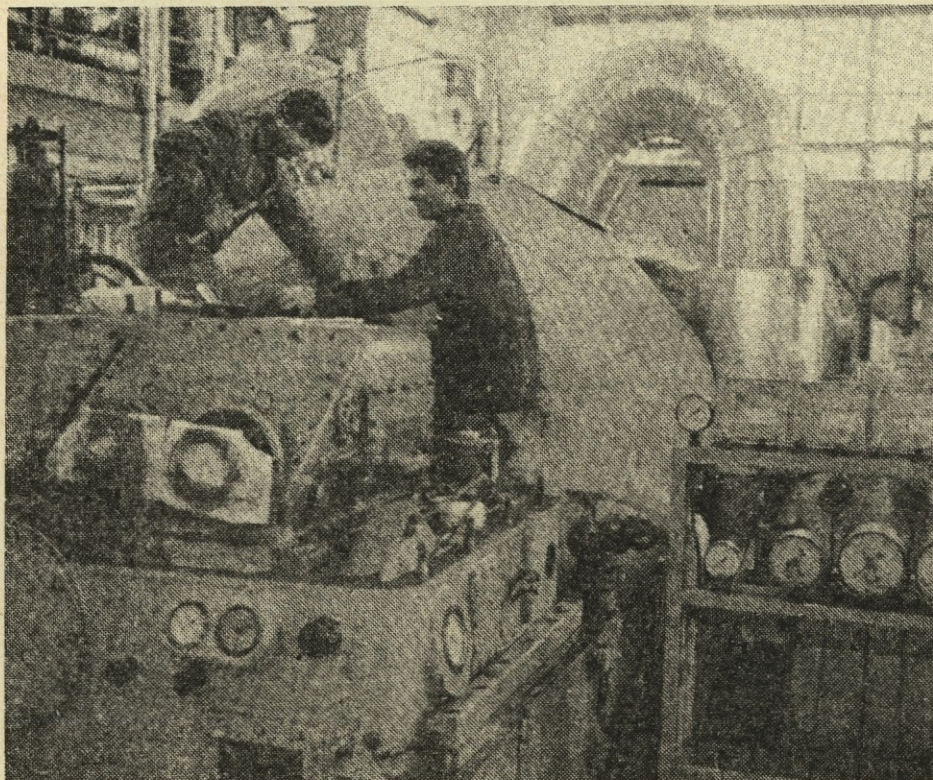
— Osrednji del proslave pa je bil v poznih popoldanskih oziroma večernih urah. Od 17,30 do 18. ure je Delavska godba Trbovlje pod vodstvom Mihe Gunzka pripravila promenadni koncert v Delavskem domu v Trbovljah. Ob 18. uri je bila v likovni galeriji Trbovlje odprta slikarska razstava na temo: Energija — naša bodočnost. Razstavo je s priložnostnim nagovorom odprl Leopold Jamšek, inž., vodja tozd Proizvodnja električne energije, ob otvoritvi pa sta sodelovala tudi pevska zbor Zarja z dirigentom Rikom Majcnom in Slavček z dirigentom Jožetom Skrinarjem. Na razstavi, ki je bila nato odprta do 16. julija so s svojimi deli sodelovali člani RELIK-a Zdravko Dolinšek, Iztok Perme, Ivan Žgalin, Franc Ostanek, Milan Kuhar, Ernest Špilar, Helca Krasnik, Ivanka Uršič, Alojz Nadrah, Stanko Leskovšek in Karel Kozole ter njihov mentor Franc Kopitar, ak. slik. Skupno so pripravili za to razstavo 25 del v raznih slikarskih tehnikah. Motivi pa so bili v glavnem elektrarniški in rudarski objekti.

— Ob 18,30 pa se je pričela v gledališki dvorani v Delavskem domu proslava. Za uvod je Delavska godba Trbovlje zaigrala, Zarja in Slavček pa sta zapela Internacionalo. Uvodno besedilo je imel Marjan Kmet, predsednik delavskega sveta do TET. Pozdravil je vse navzoče in se spomnil vseh umrlih in ponesrečenih sodelavcev ter padlih članov v NOB. Miro Florjanc, inž., direktor do TET, je orisal razvoj Termoelektrarne Trbovlje od leta 1906 do 1986; njegov govor objavljamo v celoti v tej številki glasila. Po vmesnih recitacijah, petju in igranju, je predsednik delavskega sveta do TET obrazložil, direktor do TET pa podelil priznanja — zlate plakete nekaterim organizacijam združenega dela, ki z elektrarno sodelujejo že dolga leta, pa tudi nekaterim upokojenim in aktivnim članom kolektiva elektrarne. Vseh priznanj so podelili 30. Sledil je slavnostni govor mgr. Pavla Kunca, predsednika Republiškega komiteja za energetiko in člana izvršnega sveta SR Slovenije. Njegov govor objavljamo v celoti prav tako v tej številki. Sledil je kulturni program, na katerem so sodelovali Delavska godba Trbovlje pod vodstvom Mihe Gunzka, moški pevski zbor Zarja pod vodstvom Rika Majcna, mešani pevski zbor Slavček, pod vodstvom Jožeta Skrinarja (oba zbora sta v DPD Svoboda Center), nadalje operni umetnik — basist Ladko Korošec, mažoretke Srednješolskega kulturnega društva Trbovlje, celotno proslavo pa je povezoval z recitacijami mgr. Jože Andrej Čibej. Zaključno besedo je imel Leopold Jamšek, inž. Vsem navzočim in sodelujočim se je toplo zahvalil za sodelovanje in nastop.

Med gosti, ki so se udeležili proslave so bili poleg slavnostnega govornika mgr. Pavla Kunca še predsednik poslovnega odbora sozd Elektrogospodarstva Slovenije Milan Krajnik, dipl. ek., član poslovnega odbora sozd EGS Ivan Lešnik, dipl. ek., inž. predstavniki številnih kolektivov in institucij, s katerimi termoelektrarna Trbovlje sodeluje že dolga leta, predstavniki družbeno-političnih skupnosti in družbeno-političnih organizacij, častni član kolektiva kombinata Alojz Ribič, predstavniki sozd REK EK in člani kolektiva termoelektrarne ter njeni upokojenci.

Sceno in scenarij za proslavo je pripravil Jože Skrinar. Po proslavi je sledilo krajše tovariško srečanje v avli Delavskega doma.

Kolektiv Termoelektrarne Trbovlje je na dostojen način in v okviru danih možnosti proslavil svoj 80-letni jubilej. Vse prireditve so potekale na kakovostni ravni, dobro organizirane in izpeljane, tako da bodo vsi udeleženci z zadovoljstvom lahko omenjali proslavitev 80-letnega jubileja trboveljske Termoelektrarne. Organizatorjem in izvajalcem je treba,

V juliju letos so v TET na 125 MW bloku ustavili obratovanje. Nastopili so namreč hudi tresljaji. Popravilo izvajajo sodelavci Jugoturbine iz Karlovca.

dati vse priznanje. Naj na koncu omenimo še to, da bo v tem okviru po vsej verjetnosti do konca leta izšla brošura z opisom 80-letnega obstoja in delovanja termoelektrarne Trbovlje. Ta naj bi izšla že ob proslavi tega jubileja, vendar iz objektivnih razlogov gradiva ni bilo mogoče pripraviti

in v tem času. Kolektivu termoelektrarne velja vse priznanje za opravljeno delo vseh generacij ob hkratni želji, da bi kmalu pričeli z gradnjo nove TE-TO III z vsemi spremljajočimi objekti.

(tl)

Med objekti kontinuitete tudi TE — TO III

Dne 9. julija je kolektiv Termoelektrarne Trbovlje slavil svoj 80-letni obstoj. V ta namen je pripravil več prireditev. Na proslavi sami, ki je bila v poznih popoldanskih urah, v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje, je bil slavnostni govornik mgr. Pavle Kunc, predsednik Republiškega komiteja za energetiko in član Izvršnega sveta SR Slovenije. Zaradi aktualnosti objavljamo njegov govor v celoti.

Tovarišice in tovariši,

danes proslavljamo dva jubileja: 80-letnico Termoelektrarne Trbovlje in dan elektrogospodarstva Jugoslavije.

V spomin na velikega rojaka Nikolo Teslo so delavci elektrogospodarstva Jugoslavije in Slovenije izbrali 10. julij za dan elektrogospodarstva ob njegovi 130-letnici rojstva.

Njegov sistem večfaznih izmeničnih tokov in transformacija sta osnova za sodoben prenos električne energije na velike razdalje. Sadove njegovega dela in znanja koristi ves svet. V Jugoslaviji je zgrajena 400 kV zanka, ki nosi njegovo ime. Z njo so povezani proizvodni viri vseh republik in pokrajin v enotni jugoslovanski elektroenergetski sistem.

Povezan elektroenergetski sistem omogoča optimalno izrabo proizvodnih zmogljivosti in istočasno zagotavlja veliko obratovalno zanesljivost celotnega sistema, kar pride do izraza pri medsebojni izmenjavi električne energije v okviru JUGEL-a, medsebojni pomoči ob občasni pomanjkanjih električne energije in nudenju havarijske pomoči ob okvarah posameznih večjih elektroenergetskih naprav.

Leta 1906 je bila dograjena »Na vodah« termoelektrarna z močjo 2200 kVA, kar označujemo z začetkom obratovanja Termoelektrarne Trbovlje. Tik pred prvo svetovno vojno so zgradili v Trbovljah na novi lokaciji ob Savi prvi turboagregat z močjo 3 MW in proti koncu prve svetovne vojne še turboagregat z močjo 6 MW.

Leta 1936 so zgradili kotel z zmogljivostjo 60 t/h, kurjen s premogovim prahom. To je bil prvi kotel na Balkanu s takim načinom kurjenja. Lahko rečemo, da je, vezano na trboveljsko termoelektrarno v Sloveniji, bilo zgrajenih veliko za takratne čase najsodobnejših tehnoloških rešitev. Tako je bil zgrajen daljnovod med HE Falo in transformatorsko postajo Laško 80 kV napetosti, kar je bilo za tiste čase nezasiščena visoka napetost. Povojno obdobje kaže tri razvojne skoke. Najprej so zgradili kotel Pauker in 20 MW turbino, nato novo enoto z močjo 125 MW, v tretjem koraku pa dva plinska agregata vsak z močjo 31,5 MW. Ta dva plinska agregata sta vezana tudi s parnimi turbinami in je to prva plinskoparna

naprava v Sloveniji. Tako se je tradicija novitet na področju Trbovelj s tem agregatom nadaljevala.

V elektroenergetskem razvoju je Slovenija nasploh prednjačilav sprejemanju najnovejših tehnoloških rešitev, tako smo med prvimi uvedli 220 in 400 kV napetost za prenos el. energije. Tudi v izgradnji Termoelektrarne Šoštanj smo uvedli dvojno pregrevanje pare. In ne nazadnje smo zgradili v Jugoslaviji in na Balkanu prvo nuklearno elektrarno v Krškem.

Slovenija je siromašna z energetskimi viri. Po nekaterih ocenah je rjava premoga na vseh nahajališčih 120 mio ton, čeprav je uradna ocena rezerv samo polovico od te količine. Lignita imamo v velenjskem bazenu manj kot 200 mio ton. Nafta in plina v Sloveniji ni v izobilju. Velik potencial predstavljajo rezerve urana. Največji potencial pa sigurno predstavlja možnost proizvodnje električne energije iz hidroelektrarn. Ostali viri kot sončna energija, geotermalna energija in bio masa so trenutno v sekundarnem položaju.

Izraba vseh teh virov energije omogoča Sloveniji samo delno pokrivanje energetskih potreb. Zato je tudi razumljiva odločitev, da se financira izgradnja energetskih objektov tudi v drugih republikah in pokrajinah.

Poraba energije v Sloveniji stalno narašča. Zaradi dragih virov energije in tudi zaradi tega, ker vsaka proizvedena energetska enota vpliva negativno na okolje, moramo skrbno načrtovati naše bodoče potrebe in tudi bodoče vire te energije. Skratka, obnašati se moramo racionalno v danem prostoru.

V predlogu dolgoročnega plana razvoja Slovenije je načrtana rast 2,9% letno do leta 2000 za korišćeno energijo. Ker je koeficient transformacije energije od primarne na sekundarno odnosno izkoristek nizek, moramo skrbeti za povečanje tega izkoristka.

Z uvajanjem plina v slovenski prostor smo zmanjšali porabo tekočih goriv in tudi relativno zmanjšali onesnaževanje okolja. Predvidevamo, da bi delež trdnih goriv do leta 2000 padel od sedanjih 26% na 23%, električna energija bi povečala svoj delež od 20,2% na 23,8% in plinasta goriva od 14,6% na 18,6%.

Bistveno za oskrbljenost tržišča in za industrijsko uspešno delovanje pa je seveda preskrba z električno energijo. V srednjeročnem planu 1986-1990 predvidevamo izgradnjo 347 MW novih moči. Za objekte kontinuitete je predvideno v srednjeročnem planu veliko objektov, katere je treba še medsebojno uskladiti in izbrati najprimernejše po več kriterijih. Med objekti kontinuitete tekočega srednjeročnega plana je predvide-

na tudi TE-TO Trbovlje III z močjo 210 MW.

Po do sedaj uveljavljenem načinu in metodi programiranja in predvidevanja za prihodnost bi morali do leta 2000 zgraditi dodatnih 1960 MW električnih moči.

Da bi pokrili strošek tako zahtevnega investicijskega programa, bi morali zjemati zelo velik procent narodnega dohodka, in to krepko preko 25% predvidenih sredstev za razširjeno reprodukcijo kot neka sprejemljiva narodnogospodarska meja. Letna rast 4,1% v zgornji prognozi odnosno 3,5% v spodnji prognozi do leta 2000 v povečevanju električne energije iz tega zornega kota ni sprejemljiva. Porajajo se dvomi o takem scenariju, zato je podana zahteva, da se ponovno preverijo gospodarski načrti vseh obstoječih in bodočih porabnikov električne energije, da bi na ta način uskladili ta velik razkorak.

Izgradnjo posameznih izbranih elektrogospodarskih objektov bo potrebno graditi skrajno racionalno. V družbenem dogovoru o organiziranosti elektrogospodarstva in premogovništva je sprejeta odločitev, da se organiziranje izgradnje elektroenergetskih objektov racionalizira tako, da se osnuje delovna organizacija Inženiring, ki bi združila v ta namen vse strokovne potenciale.

Veliko pozornost moramo posvečati razreševanju ekoloških vprašanj v Sloveniji. Vse nove investicije morajo po kriterijih ustrezati ekološkim zahtevam. Tudi za objekte v obratovanju moramo pripraviti sanacijske programe, predvsem velja to za velike termoeenergetske objekte v Šoštanju, Trbovljah in Ljubljani. Dogovorjeno je, da bomo zmanjšali emisijo SO₂ do konca 1993. leta vsaj za 30% glede na stanje, ki je bilo ugotovljeno v letu 1980.

Pri racionalni rabi energije in preusmerjanju gospodarstva v proizvodnjo z manjšo porabo energije na enoto proizvoda, zmanjševanje energetske odvisnosti od uvoza, večjem in boljšem izkoriščanju lastnih konvencionalnih virov energije smo do leta 1980 dosegli določene uspehe. Zadnja leta nam racionalna raba energije pada in je za vse nas velika družbena obveznost, da spremenimo ta trend. Ne moremo se sprijazniti, da nam stalno raste koeficient porabljene energije na enoto družbenega proizvoda. K drugačnemu razmišljanju o energiji so nas prepričali tudi osveščeni ljudje, ki nas opozarjajo na onesnaževanje okolja, na neracionalno proizvodnjo nekaterih proizvodov in neekonomsko porabo električne energije za ogrevanje. Predvidena je široka konferenca pod vodstvom Republiške konference SZDL v oktobru letošnjega leta, kjer bi v obsežni izmenjavi mnenj in mišljenj pristop do razvoja energetike spremenili. Izkrystaliziralo se je mnenje, da **o energiji ne morejo in ne smejo razpravljati in odločati samo energetiki, ampak je potrebno o tem razpravljati na najširšem forumu.**

Odpori proti izgradnji hidroelektrarn v slovenskem prostoru so v vseh sredinah. Nujno je poiskati racionalno rešitev, kajti delež električne energije mora rasti, s tem pa tudi gradnja cenenih elektroenergetskih virov. Verjetno je najmanj sporna izgradnja hidroelektrarn na reki Savi,

zato se predvideva že v jeseni pričetek izgradnje HE Vrhovo.

V razvojnih usmeritvah v Sloveniji nismo mogli mimo nuklearne energije. Prva nuklearna elektrarna uspešno obratuje v Krškem. O drugi nuklearni elektrarni, ki naj bi jo zgradili po prvotnem dogovoru med obema sosednjima republikama nekje v Hrvaški, pa je ravno sedaj v obravnavi lokacija in izbor tehnologije. V celi Jugoslaviji je val protestov proti uporabi nuklearne energije za proizvodnjo električne energije. Ne moremo si zamisliti, da bi enostavno zaustavili Nuklearno elektrarno Krško. Tako tudi ni možno zaustaviti 145 jedrskih elektrarn, ki obratujejo v Evropi ta trenutek. Po nesreči v Černobilu smo lahko ugotovili, da je vpliv take nesreče zelo boleč celo na razdaljo nekaj tisoč kilometrov. Bili smo prepričani, da do takih katastrof ne more priti, odnosno, da je verjetnost za tako katastrofo zelo majhna. O nadaljnji uporabi jedrske energije kot tretjega vira za proizvodnjo električne energije, odnosno po mnenju nekaterih glavnega za bodoče rodove, ne moremo razmišljati samo v Sloveniji in Jugoslaviji, ampak je to vezano tudi na odločitev drugih, predvsem naših sosednjih držav. Trenutno je gradnja jedrskih elektrarn draga, zahteva velik delež inozemskega kapitala in resno analizo varnosti in vpliva na okolje. Tudi zaradi odporov v Jugoslaviji proti izgradnji nuklearnih elektrarn in nerešenega problema o odlaganju vseh vrst radioaktivnih odpadkov je pričetek gradnje te druge jedrske elektrarne v tekočem planskem obdobju vprašljiv. V takem scenariju, ki je predviden za objekte kontinuitete, bi ta elektrarna verjetno prišla zadnja na vrsto. Toliko bolj moramo razmišljati o izgradnji domačih virov, to je hidroelektrarn in termoelektrarn.

Družbenoekonomski položaj elektrogospodarstva in premogovništva je že nekaj let težak zato, ker cena električne energije ne pokriva niti stroškov enostavne reprodukcije. V preteklem 5-letnem obdobju je bilo samo eno poslovno leto zaključeno brez izgub. Ob analizi stanja so ugotovljene razne rezerve in so nekatere pomanjkljivosti, katere je potrebno čim prej odstraniti. Elektrogospodarstvo in premogovništvo bo moralo bolj kot do sedaj analizirati tudi svojo organiziranost in na podlagi strokovnih analiz ter zaključkov kritične analize delovanja družbenopolitičnega sistema predlagati vsebinske spremembe in ne nazadnje, če bo potrebno, tudi spremembe oblike organiziranosti za doseg čim učinkovitejšega in racionalnega poslovanja. Predvsem je potrebno znotraj elektrogospodarskega sistema doseči večjo stopnjo v medsebojnem sodelovanju kot tudi v sodelovanju z upravnimi organi in samoupravnimi institucijami izven elektrogospodarskega sistema, ki se je pri analizi sedanjega stanja pri poslovanju pokazalo za pomanjkljivo.

Do 30. junija ltega leta je bila pristojnost za odločanje o cenah električne energije v Zveznem izvršnem svetu. Od 1. julija dalje pa se uveljavlja cena električne energije po skupnih elementih, dogovorjenih na JUGEL-u. V teh skupnih elementih je dogovorjeno, da bi v treh letih prišli do cene električne energije, ki je uveljavljena v evropskem prostoru. Že letošnje leto pa je v Sloveniji

opredeljeno kot poslovno leto, v katerem mora obvezno biti cena tako visoka, da pokriva enostavno reprodukcijo. Zaradi neugodnih gospodarskih gibanj tak skok cen, to je za skoraj 100% na ceno iz lanskega leta, ni možno računati. Elektrogospodarstvo je znižalo prvotno predloženo ovrednoteno elektroenergetsko bilanco tako, da bi se predvideni prihodki lahko poravnali s predvidenimi izdatki. Ponovno se ne uresničujejo resolucijska izhodišča, da bo rast cene energije hitrejša kot rast cene industrijskih proizvodov, kar še bolj povzroča gospodarske težave v elektrogospodarskih in premogovniških kolektivih.

Tovarišice in tovariši, pred nekaj dnevi se je končal 13. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. S tem kongresom je zaključeno večmesečno obdobje kongresov in konferenc zveze komunistov, socialistične zveze delovnega ljudstva, zveze sindikatov, zveze borcev in zveze mladine. Sprejeto je bilo veliko zaključkov, delovnih dogovorov in usmeritev. Glavna ideja vseh teh konferenc in kongresov je bila **boj za ekonomsko stabilizacijo naše družbe**. Vsi smo enotni v tem, da moramo več in bolje delati. Da moramo usmeriti naše napore v izvoz in ustvariti dohodek na svetovnem trgu. Trenutni parcialni in ozki interesi se morajo podrediti spoznavanju in dogovarjanju o vseh vpraševanjih našega ekonomskega in družbenega razvoja. **Ponovno je bilo potrjeno, da se enotnosti v našem sistemu ne more graditi v večinskem preglašovanju, ali državniški intervencijami.** Vztrajati moramo na osnovnih načelih naše družbene ureditve, na razvoju samoupravljanja, na federativni ureditvi, na enakopravnosti narodov in narodnosti in v zunanji politiki na neuvrčenosti.

V realizaciji teh načel nam v našem dnevnem političnem življenju in tudi pri gospodarskem odločanju prevečkrat manjkajo strpnost, kulturni dialog, znanje in tudi demokratičnost. Do teh odločitev bomo prišli samo tako, da bomo še naprej gojili in poglobili naš samoupravni sistem in o vseh bistvenih stvareh odločali skupaj strokovno odgovorno in samoupravno.

Na proslavi ob 80-letnici Termoelektrarne Trbovlje, ki je bila 9. julija 1986 zvečer v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah, je med drugim govoril tudi Miro Florjanc, inž., direktor do TET. Govoril je o 80-letnem razvoju proizvodnje električne energije v Trbovljah. Zaradi aktualnosti besed, ki jih je posredoval navzočim, objavljamo govor v celoti z namenom, da se z njegovo vsebino seznanijo tudi ostali člani kolektiva termoelektrarne, kombinata in drugi bralci našega glasila.

Miro Florjanc je dejal naslednje:

Tovarišice in tovariši, naloge, ki so bile opravljene v preteklosti v vaši termoelektrarni, so bile izraz velikih naporov in sposobnosti vseh zaposlenih v termoelektrarni in tistih zunanjih strokovnih organizacij, ki so bile tesno povezane z razvojem termoelektrarne. Ne smemo pozabiti, da je v Termoelektrarni Trbovlje delavski razred prevzel elektrarno v upravljanje kot druga organizacija v Sloveniji, takoj za Litostrojem. Vaši načrtovalci, vzdrževalci in obratovalci so mnogokrat opravljali težke strokovne naloge, ki so zahtevale velike napore in odrekanja celo svojim najbližnjim, to je svojim družinam.

Vsak od vaših treh povojnih skokov je imel svojega nosilca, odnosno organizatorja tega procesa. Izgradnja Pauker kotla z 20 MW enoto pripada ekipi, ki je bila koordinirana s tov. Mervičem. Izgradnja 125 MW enote je povezana z borbom — partizanom »Petruško« — Petrom Kosom. Tretji skok, gradnja plinske elektrarne in drugega največjega dimnika na svetu je povezana z obdobjem delovnega teama, ki ga je vodil tovariš Tone Kočar.

Novi skok v razvoju Termoelektrarne Trbovlje pripravlja nova mlada, ambiciozna ekipa in o tem ste imeli danes dopoldan pomembno posvetovanje.

Pri vseh strokovnih odločitvah so sodelovali profesorji in strokovnjaki institutov iz Ljubljane. Posebno tesno je potekalo sodelovanje s strojno fakulteto in fakulteto za elektrotehniko. Nekaterim profesorjem je bila Termoelektrarna Trbovlje tretji dom, predvsem prof. Andree, prof. Černigoj, prof. Dolenc so bili nosilci teh nalog.

Mnogo zaslug za razvoj Termoelektrarne Trbovlje je potrebno pripisati dolgoletnemu generalnemu direktorju elektrogospodarstva Slovenije tovarišu Vjekoslavu Korošču.

Vsem neimenovanim, toda enako zaslužnim tovarišem hvala za njihov prispevek k razvoju Termoelektrarne Trbovlje.

Tovarišice in tovariši, ob dvojnem prazniku, to je ob 80-letnici Termoelektrarne Trbovlje in dnevu elektrogospodarstva Slovenije želim vsem zaposlenim v Termoelektrarni Trbovlje veliko uspehov pri delu in sreče v življenju.

80 let Termoelektrarne Trbovlje

Orisati 80-letni razvoj dejavnosti, kot je proizvodnja električne energije, je obsežno in zahtevno delo, ki naj ga argumentira vrsta verodostojnih podatkov o razvoju naprav in objektov, pa tudi o ljudeh, ki so bili in so nosilci tega razvoja.

Že v naprej se opravičujem, ker bom v nadaljevanju obravnaval le tehnično plat razvoja, pa še to v skopih obrisih prelomnih dogodkov, kajti svečanost proslave vsekar ne dovoljuje dolgoletnega nizanja drobnih podatkov. Tistih posameznikov, ki so s svojim delom dolga leta prispevali in še prispevajo k razvoju naše dejavnosti,

pa se bomo v nadaljevanju spomnili in se jim poizkušali oddolžiti s prigodno plaketom in zahvalo.

Začetek proizvodnje električne energije v Revirjih sega prav na začetek dvajsetega stoletja. Leta 1906 je trboveljski premogovnik zgradil termoelektrarno s tremi parnimi stroji in generatorji po 1200 kVA, ki je obratovala na Vodah v Trbovljah do leta 1915. Oskrbovala je rudniške naprave, poslovne zgradbe in del stanovalj svojih delavcev, po oceni 60 odstotkov trboveljskih hiš. Za ostali del so leta 1911 ustanovili Elektriško zadrugo, ki je v Godbenem domu postavila leta 1913 dva diesel motorja z dinamoma po 25 kW. Naprava je delovala do leta 1920.

Leta 1910 se je trboveljski premogovnik odločil prenesti svojo energetska bazo na novo lokacijo ob Savi. Prvi generator, moči 3 MVA, je začel obratovati leta 1915, drugi, moči 6 MVA, pa proti koncu leta 1918. Poganjali sta ju parni turbini moči 4400 in 9000 KM. V prvem obdobju je bila elektrarna namenjena izključno za potrebe rudnika, šele kasneje, leta 1938, se je začela posredno vključevati v splošno elektrifikacijo. Leta 1925 so povezali TET in HE Falo prek razdelilne postaje v Laškem, do kamor je bil iz Fale speljan 8 kV daljnovod od Laškega do Trbovelj pa dvojni 35 kV daljnovod. TET je s tem postala le rezerva, ker je bila energija iz Fale cenejša.

Leta 1936 so se v zasavskih rudnikih že srečali tudi s ekološko problematiko, in sicer takó, da so oblastveni organi odredili, da morajo rudniki vse odpadne vode pred izpustom v Savo očistiti. Odpadne vode so namreč odnašale v Savo 25 odstotkov izkopanega premoga kot odpadke, kar je bilo okrog 500 t premogovega prahu na dan. Premogokopna družba se je zato odločila, da postavi nov kotel na ta odpadni premog. Leta 1938 so dogradili kotlarno s kotlom Borsig za 60 t pare/h in postavili turbogenerator moči 12,5 MW. Odkop premoga pa je naraščal, zato so dodatno leta 1943 postavili kotel za 100 t pare/h in turboagregat moči 24 MW. To zadnje je gradilo že podjetje Energieversorgung Suedsteiermark, ki je nastalo na osnovi nemške zaplembe energetskih objektov na okupiranem ozemlju. Razvoj je bil seveda usmerjen v proizvodnjo električne energije v vojne namene. Ko je bila po osvoboditvi ta družba redno likvidirana, je prišla TE Trbovlje v Trboveljsko premogokopno družbo. Kasneje, 4. oktobra 1945, je Narodna vlada Slovenije (DES) s sedežem v Ljubljani, kamor je bila vključena tudi TE Trbovlje, do leta 1948, ko so bile DES proglašene za podjetje splošnega državnega pomena in postavljene pod administrativno operativno vodstvo Generalne direkcije elektrogospodarstva LRS. 31. marca 1949 je bila DES z odločbo vlade ukinjena in TE Trbovlje je postala novo državno podjetje, kjer je bil že 16.1.1950 izvoljen prvi delavski svet.

Ob osvoboditvi je bila TE Trbovlje najmočnejša TE v Sloveniji in Jugoslaviji s

svojimi 56,5 MW, njene kotle so uporabljali za preizkusno kurjenje premogov iz vseh premogovniških bazenov v Jugoslaviji, kjer danes obratujejo elektroenergetski giganti Obrenovac, Kostolac, Kolubara, Kakanj, Kosovo in Šoštanj. Preizkusno kurjenje so vodili jugoslovanski strokovnjaki, da bi ugotovili najprimernejše tehnične parametre za kotlovsko opremo novih naprav.

V letu 1956 je zgrajen kotel Pauker z zmogljivostjo 125 t pare/h in postavljen turboagregat moči 20 MW. Zaradi vse večjih zahtev po kalorično kakovostnem premogu so velike količine slabšega premoga ostajale v jamah neizkoriščene, zato so leta 1962 začeli z načrtovanjem novega bloka na tak premog. Leta 1964 je bila odobrena gradnja elektrarne moči 125 MW; oprema je bila poljska, izdelale pa so jo firme RAFAKO iz Raciborza, ZAMECH iz Elbląga in DOLMEL iz Wrocława. Pri izgradnji in montaži so sodelovale domače firme Gradis, Hidromontaža, Jugoturbina, Rade Končar in druge. Poizkusno je začel blok obratovati 13. septembra 1968.

Že takoj po začetku obratovanja so se pojavile težave zaradi močnega žlindranja v kurišču, zaradi česar je bila sprejeta odločitev za trajno znižanje na obratovalno moč 105 MW. Druga težava, ki je povzročila pravo ekološko katastrofo, je bil prenizek 80-metrski dimnik, ki s svojo višino ni uspel prenesti dimnih plinov preko težkih inverzijskih plasti nad ozkimi zaprtimi dolinami revirskih občin. Po dolgih iskanjih ustreznih rešitev je bil končno leta 1976 zgrajen 360 m visok dimnik in stanje na področju onesnaževanja ozračja v Revirjih se je znatno popravilo.

Zaradi dotrajanosti sta v letu 1974 prenehala obratovati oba stara kotla Borsig, dočim so turboagregati 12, 5, 24 in 20 MW še vedno sposobni za obratovanje. Zato je bil energetski kompleks dopolnjen leta 1976 z dvema plinskima turbinama, ki jih je dobavila firma Westinghouse v okviru nabav za NE Krško, in dvema toplotnima izmenjevalnikoma za po 60 t pare/h na izpušne pline turbin. Ta para naj bi poganjala v kombi sistemu s kotlom Pauker obstoječe tri Siemensove agregate v stari elektrarni. Ker plinske agregate poganja lahko kurilno olje, je postala proizvodnja po naftni krizi kmalu vprašljiva zaradi cene, pa tudi vrsta tehničnih pomanjkljivosti ameriške opreme je preprečila, da bi vsaj v prvih letih, ko je bila

nafta še poceni, ustvarili večjo proizvodnjo. Danes imata oba plinska agregata značaj rezerve v sistemu, zaradi tega tudi kombi sistem ni aktiven. Stari agregati s kotlom Pauker predstavljajo velikega onesnaževalca zraka, zato v dogovoru v EG obratujemo le v obdobjih, ko ni vegetacije, na srečo je tudi potreba po električni energiji spomladi in poleti nizka. Sicer pa je te naprave prerasel tudi sam razvoj in proizvodnja električne energije je na njih vse prej kot racionalna. Nemoč EG, da bi kontinuirano dograjevalo svoj sis-

tem v skladu s porabo, drži staro elektrarno še vedno pri življenju.

Ta nekontinuiteta v razvoju dejavnosti se odraža seveda tudi v sodobnem razvoju naše DO. Tako imamo že vrsto let pripravljen investicijski program, s katerim ponujamo slovenskim porabnikom po našem mnenju optimalno rešitev v trenutni situaciji na področju gradnje elektroenergetskih objektov, kajti realizacija bo imela vrsto pozitivnih učinkov za našo DO, za Revirje in za gospodarstvo cele republike.

Kot delovna organizacija vidimo te učinke v racionalizaciji proizvodnje, saj bomo z novim objektom proizvodnjo praktično potrojili ob istem številu zaposlenih, pa tudi razpoložljivost proizvodnje električne energije bo povečana, saj bo ob prizadevanjih, ki jih imamo v smeri revitalizacije 125 MW bloka, ta prav gotovo še vrsto let solidna rezerva novemu 210 MW toplotniškemu bloku. Obetamo si, da bomo končno z modernejšo opremo dobili tudi boljše pogoje za delo, saj sedanja zastarela tehnologija zahteva veliko težkega fizičnega dela v težkih delovnih pogojih.

1906-1986

V okviru revirskih razvojnih načrtov ima izgradnja nove TE-TO osrednje mesto, to pa predvsem zato, ker bo kot siguran porabnik najslabših vrst premoga, ki je težko transportabilen, omogočil nadaljnji razvoj premogovništva, ki bo s povečanimi količinami racionaliziral in pocenil proizvodnjo na enoto. Razvoj premogovništva pa je pomemben zaradi svojega obsega dejavnosti, za katero v Revirjih doslej še nismo našli alternative, na energetiko pa je pri nas vezanih tako ali drugače vsaj polovica prebivalstva. Posebej pomemben učinek pa bo imela gradnja TE-TO na izboljšanje zraka v Zasavju. Študije, ki jih je doslej izdelal Meteorološki inštitut

v Ljubljani in raziskave, ki jih vodi posebna grupa pri Inštitutu Milan Vidmar iz Ljubljane, kažejo na dejstvo, da so veliki onesnaževalci, poleg starih agregatov elektrarne in dimnikov nekaterih delovnih organizacij, prav nizki dimniki individualnih kurišč in lokalnih kotlarn. Iz tega sledi logičen zaključek, da je treba ogrevanje, pa tudi pripravo tehnoloških vod prenesti v centralen energetski vir, ki pa mora biti ustrezno opremljen s čistilnimi napravami. Pri tem mora biti pridobljen še dodaten efekt v smislu racionalnejše izrabe energetske mase — to je premoga, ki se v velikem, modernem kotlu TE-TO vsekakor ekonomičneje pretvarja v toplotno energijo, kot v majhnih, neracionalnih kuriščih sedanjih proizvajalcev.

V zagovor trditvi, da tudi celotnemu slovenskemu gospodarstvu ponujamo dobro, racionalno investicijsko naložbo, naj navedem nekaj dejstev:

Poraba električne energije stalno narašča, posebej še ob pomanjkanju ostalih energetskih virov, zato bo energetsko gospodarstvo potrebno razvijati naprej, za kar pa prav v Sloveniji nimamo kako velikih možnosti. Zgradimo lahko še nekaj manjših HE, katerih proizvedena električna energija pa je tudi omejeno razpoložljiva, minimalno prav v zimskih mesecih, ko jo največ porabimo. Orientacija na nuklearno tehnologijo je vse bolj vprašljiva zaradi ekoloških neznank, pa tudi zaradi cene same, ki je zaradi visoke uvozne komponente v ceni uvožene tehnologije in opreme dokaj nepredvidljiva. Na področju naslanjanja na lasten energetski vir — to je premog, so možnosti prav tako omejene in jih lahko na hitro naštejemo: TE-TO Trbovlje z 210 MW, nadomestitev starih agregatov v Šoštanju in nekaj TE-TO npr. v Mariboru, Celju, Krškem in Novem mestu pa je energetska bilanca hitro zaokrožena. Objekt v Trbovljah bi z dodatno proizvodnjo približno 1 mrd. kWh prav gotovo sorazmerno dovolj prispeval v bilanci našega majhnega sistema, premog za Toplarne ob večjih urbanih naseljih pa bo potrebno zagotoviti iz novih rudnikov in iz povečanih količin v obstoječih rudnikih. Tu pa ima gradnja TE-TO v Trbovljah lahko velik prispevek. Porabila naj bi ves najslabši premog, ki ga ni mogoče prevažati na večje razdalje, obenem pa bi se sprostile količine najboljših vrst, ki jih sedaj pokurimo v individualnih kuriščih in kotlarnah v Zasavju, ker zagotavlja nov agregat tudi centralno ogrevanje s slabšimi vrstami premoga. Pomembni so tudi učinki, ki izhajajo iz same lokacije ponujene investicije. Agregat stoji skoraj v sredini Slovenije, kar vpliva pozitivno na velikost izgub v transportu električne energije do porabnikov. Stoji v neposredni bližini rudnikov, kar je zopet ugodno s stališča transportnih stroškov, pa tudi same sigurnosti dobav. Podzemni rudniki zagotavljajo ne glede na vremenske prilike dokaj konstantno proizvodnjo, to pa pomeni ob enostavnih pogojih transporta premoga na kratko razdaljo tudi visoko razpoložljivost

same elektrarne. Lokacija sama pravzaprav ne more prevzeti nobene druge namembnosti, tako da postavitev ne pomeni posega v zemljišče, ki bi ga bilo mogoče kako drugače racionalneje izkoristiti. Na lokaciji sami je že zgrajenih vrsta objektov, ki bodo služili tudi novemu bloku in je zato cena dovolj ugodna. Tudi bližina Save pomeni minimalne tehnološke stroške za hladilno vodo. Navsezadnje pa imamo v Trbovljah tudi že formirane kadre v proizvodnji električne energije, ki že leta in leta dokazujejo, da je tudi iz slabega premoga in na slabih napravah mogoče proizvesti pomembne količine električne energije.

Medtem ko vršimo pripravljalna dela za gradnjo novega toplotniškega agregata, pa potekajo naša prizadevanja v smeri racionalne izrabe instaliranih kapacitet in usposabljanja za čim višjo stopnjo razpoložljivosti. Tako smo v letu 1981 in 1985 praktično popolnoma obnovili 380 t kotel, ki bo z vgraditvijo izpihovalcev saj omogočal proizvodnjo z močjo 120 MW, kar je bilo doslej zaradi znanih težav z žilindranjem nemogoče dosegati. Na tej napravi so bile izvršene tako imenovane profilaktične meritve, katerih rezultati so popolna orientacija v programu izvajanja revitalizacije vitalnejših delov bloka. Ta program se bo odvijal v naslednjih letih in večji poseg je predviden za leto 1988, ko bomo rekonstruirali turbino tega 125 MW bloka, predvsem v cilju doseči boljše dinamično stanje naprave, potrebni pa so še obnovitveni posegi na mlinih, transportu premoga, pepela itd. Vsa ta prizadevanja potekajo v, tudi za energetsko gospodarstvo, izredno zaostrenih pogojih,

tako da se poleg problematike na tehnično-tehnološkem področju srečujemo tudi s težko finančno situacijo. Dohodkovni odnosi, ki v svoji materializaciji ne zagotavljajo sredstev niti za enostavno reprodukcijo, povzročajo težave tako v poslovanju kot tudi v sferi samoupravnega odločanja. Vse bolj se pri delavcih pojavlja občutek samoupravne nemoči, enako nemoč pa je čutiti tudi na poslovnem področju. Upamo, da se bodo gospodarske razmere stabilizirale, vsaj toliko, da bomo za tekoče leto vedeli, kako naj načrtujemo svoje poslovanje in kakšni rezultati zadostujejo, da opravičimo obstoj svojega delovanja. Zaenkrat polagamo posebno pozornost izvršitvi planskih obveznosti in temu, da porabljena sredstva ostajajo v okviru možnosti, ki jih daje skupni prihodek. To pa zadnje čase pomeni, da so vprašljiva celo sredstva, ki bi jih bilo nujno potrebno nameniti za vzdrževanje naprav, da ne bi propadale. Zadnje čase se sicer odvija določena aktivnost v republiki za reševanje problemov v energetiki, upamo da bodo te aktivnosti posebno močne prav v smeri zagotavljanja pogojev za nemoteno delo sistema v tehnično tehnološkem smislu in da se ne bodo zaustavljale na manj pomembnih vprašanjih. Prepričani smo, da so težave v našem gospodarstvu le prehodnega značaja, da je dolgotrajno razpravljanje o nadaljnjem razvoju energetike samo predvidnejši pristop, da v težki situaciji ne bi v naglici pogrešili, tako kot smo mnokrat doslej. Zato se trudimo, da bi tako ravnali pri našem vsakodnevnem delu, kot tudi pri načrtovanju nadaljnjega razvoja, za katerega smo prepričani, da se ne bo ustavil pri 80 letih.

Projektna predstavitev TE – TO III

Pred dnevom praznovanja 80-letnice Termoelektrarne Trbovlje je 8. julija v dopoldanskih urah v organizaciji Medobčinske gospodarske zbornice revirskih občin Trbovlje potekala v prostorih družbeno-političnih organizacij razprava o predvideni gradnji TE–TO v Trbovljah. Udeležili so se je predstavniki revirskih občin in družbeno-političnih organizacij ter novinarji. Razprava je bila po podani obrazložitvi po gospodarski, tehnični in ekološki plati zelo razgibana. Prevladovala je v razpravi ekološka plat bodočega novega objekta.

Naslednji dan, to je 9. julija, pa je potekala v predavalnici Delavskega doma Trbovlje od 10. do 12. ure razprava v zvezi s predstavitev projekta TE-TO III.

Razprave se je udeležilo okoli 80 navzočih. Poleg domačih udeležencev so bili na tej predstavitvi navzoči tudi predstavniki in strokovni delavci sozd Elek-

trogospodarstva Slovenije, Instituta za elektriško gospodarstvo Milana Vidmarja, IBE itd. Projekt je po gospodarski plati predstavil Miro Florjanc, direktor do Termoelektrarne Trbovlje, ki je tudi vodil posvetovanje, po tehnični plati je projekt predstavil Hinko Kus, dipl. inž., po ekološki plati pa Miloš Vengust, dipl. inž., oba strokovna sodelavca do TET. Predstavitev projekta je trajala eno uro, eno uro pa je trajala nato razprava. Številni navzoči so stavliali razna vprašanja, ki so se nanašala na predviden pričetek in konec gradnje, razpis natečaja, financiranje, ekološko, gradnjo spremljajočih objektov (predora za železnico, transportne poti za premog, deponijo premoga itd.).

Bralcem našega glasila posredujemo vsebino projektne predstavitve nove TE – TO III v Trbovljah, ki so jo tako 8. kot 9. julija navzočim posredovali omenjeni trije predstavniki TE–TO.

Priprave na izgradnjo TE – TO III Trbovlje

TE–TO III TRBOVLJE v širšem obsegu sestavljajo naslednji objekti:
TE–TO TRBOVLJE,
DEPONIIJA PREMOGA LAKONCA,
STIKALIŠČE 110 kV TRBOVLJE.

Izgradnjo deponije premoga Lakonca povezujemo z izgradnjo TE–TO TRBOVLJE, samo stikališče 110 kV Trbovlje pa je treba obnoviti in razširiti neodvisno od izgradnje TE–TO TRBOVLJE.

TERMoeLEKTRARNA TOPLARNA

Imenski podatki

TE–TO TRBOVLJE je proizvodni objekt za proizvodnjo električne energije in toplotne energije z električno močjo na pragu 210 MW in toplotno močjo 170 MW. Predstavlja zaključni proizvodni objekt v TE TRBOVLJE, če upoštevamo razpoložljiv premog RRPS TRBOVLJE, razpoložljiv prostor in možnosti odvajanja toplote v reko Savo. Omogoča izkoriščanje slabših vrst premoga z nizko kurnostjo in veliko vsebino jalovine v neposredni bližini rudnika in oskrbo ZASAVJA s toplotno energijo. Oskrba Zasavja s toplotno energijo s tega objekta in njegova priključitev na zgrajeni dimnik 360 m zagotavlja zmanjšanje onesnaževanja ozračja v revirjih do dopustnih velikosti.

Osnovni tehnični podatki

- električna moč na generatorju brez toplotnega odjema je 210 MW,
- električna moč na generatorju s toplotnim odjemom 170 MW pa 190 MW,
- parna turbina je odjemno – kondenzacijska,
- kotel je predviden v stolpni izvedbi s prisilnim pretokom in zmogljivostjo 670 t/h;
- pretok hladilne vode 6,81 m³/s,
- zmogljivost transporta premoga 800 t/h,
- zmogljivost transporta pepela 250 t/h,
- električno energijo oddaja v 110 kV omrežje.

Vloga objekta v energetskega sistemu

Vključitev nove proizvodne enote TE–TO TRBOVLJE v elektroenergetski sistem je že vrsto let upoštevana v dokumentih EGS in ISEP. Potrjena je bila z vsemi dosedanjimi izbiri v okviru optimizacije proizvodnih objektov kontinuitete. Ta objekt je bil že izbran z optimizacijo v letu 1985 ter je vključen v SaS o temeljih plana Posebne samoupravne interesne skupnosti za elektrogospodarstvo in premogovništvo SRS za obdobje 1986–1990 in kontinuiteti do leta 1995 ter v srednjeročnih planskih dokumentih SRS. V teh dokumentih je za objekt TE–TO TRBOVLJE v okviru bilance rjavega premoga predvidena tudi njegova oskrba z gorivom za celotno življenjsko

dobo. S študijo vključitve TE–TO TRBOVLJE v elektroenergetski sistem Slovenije pa je bila potrjena energetska in ekonomska utemeljenost vključitve tega objekta.

Zadnja optimizacija izbora proizvodnih objektov iz junija 1986 navaja za ta objekt alternativno pričetek obratovanja v letu 1993 oziroma 1994, za pričetek izgradnje pa leto 1988.

Samoupravna potrditev IP TE–TO TRBOVLJE

V januarju 1985 je DS EGS obravnaval in sprejel dopolnjen investicijski program za TE–TO TRBOVLJE. Sprejem investicijskega programa je bil opravljen do takrat na neustaljen in nov način brez zagotovitve sredstev in odločitve o začetku graditve, ampak samo za aktivnosti, ki jih je potrebno izvršiti pred odločitvijo o začetku graditve. Najpomembnejše odločitve tega samoupravnega sprejemanja so naslednje:

Dokončna odločitev o začetku graditve in roku graditve bosta mogoči po izbiri najugodnejšega ponudnika glavne opreme in zagotovitvi finančnih sredstev.

Delavski svet sprejme investicijski program za TE–TO TRBOVLJE za osnovne dejavnosti, ki jih je treba izvršiti, da bo mogoča odločitev o začetku graditve objekta.

Med dejavnosti, ki jih je potrebno izvršiti, sodijo zlasti naslednje:

- izdelava razpisne dokumentacije, vrednotenje ponudb in izbor najugodnejših ponudnikov glavne opreme,
- zagotovitev sredstev,
- sporazum o delitvi stroškov med električno in toplotno energijo,
- izbor imenskih podatkov za premog,
- izdelava tehnične dokumentacije za prestatitev železniške proge,
- obnovev investicijskega programa za ustrezno razširitev proizvodnje premoga.

Za zadolžitve, ki so bile iz teh aktivnosti naložene investitorju, so bile sklenjene pogodbe, aktivnosti pa so v izvajanju.

DEPONIIJA PREMOGA LAKONCA

Imenski podatki

Deponija premoga Lakonca je objekt, ki povezuje tehnologijo pridobivanja premoga RRPS TRBOVLJE in tehnologijo proizvodnje električne energije in toplotne energije v Termoelektrarni Trbovlje. Termoelektrarna Trbovlje načrtuje izgradnjo tega objekta z izgradnjo nove enote TE–TO TRBOVLJE.

Vloga objekta v energetskega sistemu

Deponija premoga Lakonca obsega prevzem premoga na Separaciji v Trbovljah, transport premoga po transportnih

trakovih, zmogljivosti 800 t/h do deponije, razkladanje premoga z razkladalno-nakladalnim strojem po postopku, ki omogoča homogenizacijo premoga, nakladanje premoga in transport do proizvodnih objektov električne in toplotne energije. Dva nakladalno-razkladalna stroja omogočata istočasno razkladanje in nakladanje premoga. Velikost deponije v dosegu razkladalno-nakladalnih strojev je 376.200 ton, z uporabo dodatne mehanizacije (buldožerji, prevozni trakovi) je mogoče povečati deponijo do velikosti 600.000 ton. Velikost 376.200 ton zadošča za uskladiščenje povprečne proizvodnje premoga, namenjene za potrebe TE TRBOVLJE za čas 98 dni. Zaloge 376.200 ton zadošča za obratovanje enot v TE Trbovlje z maksimalno obremenitvijo za 65 dni.

Izgradnja deponije premoga Lakonca

Prve osnove izgradnje deponije premoga Lakonca so bile obdelane v investicijskem programu TE–TO iz leta 1977. Kot izdvojen in samostojen investicijski program pa je bil izdelan v letu 1980 in revidiran marca 1982 s pogoji usklajenosti, da bodo osnovni podatki deponije premoga v skladu z rešitvami tehnologije proizvodnje premoga v RRPS Trbovlje. V tem času so se v RRPS Trbovlje odločili odkopavati premog, ki leži v območju zahodnega dela deponije in je bil odkrit z geološkimi raziskavami za deponijo. S tem so bili dani pogoji za izdelavo novega investicijskega programa, ki predvideva usklajeno izgradnjo deponije, odpiranje dnevnega kopa in odkopavanje premoga v dnevnem kopu Lakonca. Investicijski program je bil izdelan ter revidiran v avgustu 1982. Samoupravna obravnava tega programa na EGS in ISEP v decembru 1983 ni potrdila, ampak obvezala investitorja, da ga obnovi in upošteva nove tehnične in ekonomske pogoje. Vzporedno so isti samoupravni organi po izrednem postopku potrdili izgradnjo dnevnega kopa Lakonca in tisti del investicijskega objekta deponije, ki je tehnološko povezan z dnevnim kopom. Ta izvleček iz investicijskega objekta Deponije premoga Lakonca je bil poimenovan kot "Pripravljalna dela za deponijo premoga Lakonca". Navedena pripravljalna dela so bila pričeta v januarju 1983 in končana v avgustu 1985. Za ta dela pridobljeno lokacijsko soglasje je bilo zasnovano na lokacijski dokumentaciji iz decembra 1980. V februarju 1984 so RRPS spremenili svoje lokacijsko soglasje za gradnjo deponije premoga Lakonca, ki je služilo za izdelavo lokacijske dokumentacije. Spremembe soglasja so še razširili s spremembo ustja nadkopa Lakonca in spremljajočih objektov in naprav transporta premoga na Separaciji Trbovlje. Vse te spremembe je moral upoštevati investi-

tor in ovrednotiti v novem investicijskem programu (četrti), ki je bil izdelan v decembru 1984. V ta čas je sovpadal tudi ponovni zahtevek izbora lokacij deponije premoga. Takšno okrnitev sta zahtevala predvsem dva neposredna vzroka:

— Velika odvisnost izgradnje deponije premoga Lakonca zaradi sprememb lokacijskih pogojev kot posledica odkopavanja premoga — druga stopnja izgradnje je mogoča po izkopu premoga.

— Od prve zasnove deponije premoga Lakonca je potekel daljši rok, ki je približal zaustavitev najstarejših enot v TE TRBOVLJE — TET 1. Z začetkom izgradnje TE-TO Trbovlje je mogoča vključitev prostora teh enot med razpoložljiv prostor za TE-TO TRBOVLJE.

To dejstvo omogoča izbor dveh novih lokacij v neposredni bližini TE TRBOVLJE:

— prva je opuščen prostor TET 1 s prostorom obstoječih deponij,

— druga pa prostor prostozračnega stikališča na desnem bregu Save s pogojem prestavitve stikališča na sproščen prostor TET 1 v izvedbi z zaščitnim plinom.

Izbir optimalne lokacije deponije premoga za TE-TO TRBOVLJE je ponovno potrdil prednosti lokacije deponije premoga v Lakonci. Ta predlog je potrdil tudi DS DO TET na svoji seji v avgustu 1985.

Sprememba lokacijskih pogojev je zahtevala naročilo dopolnitev lokacijske dokumentacije in je bila v maju 1985 predložena Republiškem komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora. Omenjeni organ ni mogel izdati dopolnitve lokacijskega dovoljenja, dokler RRPS Trbovlje niso predložili obnovljene izjave o vplivu pridobivanja premoga na deponiji premoga v Lakonci. Predložili so jo v januarju 1986. Izdajo dopolnjenega lokacijskega dovoljenja pa je tedaj preprečil Oddelek za urejanje prostora in varstvo okolja občine Trbovlje, ki je svojo zahtevo utemeljila s ponovno oceno obremenitve okolju.

STIKALIŠČE 110 kV TRBOVLJE

Izgradnja Stikališča 110 kV Trbovlje obsega razširitev stikališča zaradi vključitve TE-TO TRBOVLJE in novih daljnovodov ter zamenjavo neustrezne opreme, ki ne ustreza novim kratkostičnim močem po vključitvi novih daljnovodov in TE-TO TRBOVLJE.

Razširitev obsega povečanje stikališča za štiri polja.

Vloga objekta v energetskem sistemu

Objekt "STIKALIŠČE 110 kV TRBOVLJE" — razširitev in rekonstrukcija je bil utemeljen v investicijskih programih iz leta 1981 in 1984 ter z dodatkom v investicijskem programu v letu 1985, sama njegova vloga pa v Studiji vključitve TE-TO Trbovlje v elektroenergetski sistem Slovenije.

Izgradnja stikališča 110 kV Trbovlje

V decembru 1985 so samoupravni organi EGS potrdili investicijski program. Sredstva za izgradnjo tega objekta v letu 1986 so zajeta v predlogu plana graditve elektrogospodarstva in premogovništva za leto 1986.

Lokacijski postopek za pridobitev lokacijskega dovoljenja za stikališče 110 kV Trbovlje je vključeval lokacijski postopek za TE-TO TRBOVLJE. Obnovitev lokacijskega postopka pa smo ločili od TE-TO Trbovlje in ga nadaljujemo po izboru lokacije deponije premoga. V aprilu 1986 je IBT Trbovlje izdelal podlokacijske osnove za izbiro soglasja.

Zaradi velike kasnitve izgradnja tega objekta v primerjavi z napredovanjem del pri izgradnji zasavskih zbiralnic, ki je posledica ponovnega izbora lokacije deponije premoga za TE-TO Trbovlje, bo moral investitor z izvedbo začasne vključitve enega sistema zasavskih zbiralnic do konca leta 1986 omogočiti njihovo obratovanje in zagotoviti nemoteno izgradnjo stikališča.

DALJINSKO OGREVANJE ZASAVSKIH OBČIN

Imenski podatki

S sanacijskimi ukrepi za TERMoelekTRARNO TRBOVLJE II, ki jih je izdelal Hidrometeorološki zavod SRS v letu 1973, so bili med izhodnimi kriteriji sanacije ozračja sprejeti tudi izgradnja TE-TO TRBOVLJE, ki bo omogočila daljinsko ogrevanje mest v Zasavju. Ta obveza je bila prioriteta kot osnova pri snovanju in projektiranju nove proizvodne enote TE-TO TRBOVLJE. Pri tem pa naj ne bi bil 360 m visok dimnik kot stopenjski pristop sanacije dokončne rešitve, ker le-ta predstavlja rešitev problema onesnaževanja savske doline, ampak naj bi se v bližnji prihodnosti zgradila še čistilna naprava. H gradnji le-te pa bi pristopili, ko bodo že bolj preizkušene in izpopolnjene.

Vloga objekta pri daljinskem ogrevanju zasavskih občin

Vsa tri mesta v Zasavju — Trbovlje, Hrastnik in Zagorje so ogrevana iz lokalnih toplarn, lastnih kotlarn in individualnih kurišč. Lokalni toplarni v Trbovljah in Hrastniku imata že zgrajeno obsežno sekundarno toplovodno omrežje, ki ga dograjujejo kot to zahteva razvoj mest. V Zagorju pa se sekundarno omrežje širi iz tovarne Svea. Nadomestilo naštetih virov za ogrevanje v zasavskih občinah in njihovo ekološko sanacijo pa predstavlja nov proizvodni objekt TE-TO TRBOVLJE s čistilno napravo in daljinsko ogrevanje, uporabno v zasavskih občinah.

Za realizacijo k takšnemu pristopu daljinskega ogrevanja v Zasavju je bila izdelana: Energetska študija konzuma Zasavje, IBE Ljubljana 1981 in pridobljena lokacijska dokumentacija za TE-TO TRBOVLJE in za vročevodno omrežje

od TE TRBOVLJE do kotlarne v Trbovljah ter predlokacijska dokumentacija za vročevod od TE-TO Trbovlje do toplotnih postaj v Hrastniku in Zagorju. Za vročevod od TE-TO Trbovlje do kotlarne v Trbovljah smo dobili tudi lokacijsko soglasje, ki ne velja več, lokacijski postopek za TE-TO Trbovlje smo pa prekinili po lokacijski obravnavi. Z lokacijskim postopkom nadaljujemo po izboru lokacije deponije premoga.

Navedeni dokumentaciji lahko dodamo še Idejni projekt čiščenja dimnih plinov iz TE-TO Trbovlje, izdelan v oktobru 1985.

Kot nerealizirana naloga v okviru sklepov in zadolžitvev do sprejemanja IP TE-TO Trbovlje je ostal še Sporazum o delitvi stroškov med električno in toplotno energijo, osnutek sporazuma je bil že izdelan in posredovan MGZ, za izvršitev te naloge pa je potrebno osnutek konkretizirati in dodelati.

EKOLOGIJA

Pri projektiranju izgradnje TE-TO smo v konceptu reševanja ekologije sledili zahtevam, da morajo biti posegi v okolje čim manj boleči in obenem z izkoriščanjem vseh možnosti daljinskega ogrevanja mora ta objekt predstavljati sanacijo stanja ozračja v zasavski regiji. Sama izgradnja predstavlja nadaljevanje sanacijskega programa Termoelektrarne Trbovlje, ki ga je v obliki študije z naslovom "Sanacijski ukrepi za Termoelektrarno Trbovlje II" izdelal Hidrometeorološki zavod SRS že leta 1973. Izhodni kriteriji sanacije stanja ozračja, ki je bilo s pričetkom obratovanja P-2 z nizkim dimnikom že kritično, so bili:

Zaradi delovanja TET se povprečna dnevna koncentracija v večjih naseljih, kot so Hrastnik in Trbovlje, ne bi smela zvečati za več kot $0,15 \text{ mg SO}_2/\text{m}^3$, ki jo povzročajo drugi viri onesnaževanja.

V ostalih večjih naseljih Zasavja se zaradi delovanja TET ne bi smela preokračiti poprečna dnevna koncentracija $0,3 \text{ mg SO}_2/\text{m}^3$.

Višje ležeča področja in manjše naselja je treba zavarovati pred koncentracijami, ki bi poškodovale vegetacijo. Dopustili bi le možnost, da se v skrajnem primeru najbolj ogrožene občutljive rastlinske vrste nadomestijo z bolj odpornimi, zato naj bi se na teh področjih dopustila poprečna polurna koncentracija do $2 \text{ mg SO}_2/\text{m}^3$. Le ob najbolj neugodnem vremenu — pozimi bi dopustili, da poprečne polurne vrednosti presežejo na področjih v neposredni bližini Termoelektrarne $2 \text{ mg SO}_2/\text{m}^3$, vendar ne več kot $3,5 \text{ mg SO}_2/\text{m}^3$.

Na osnovi obsežnih meritev emisije in meteoroloških parametrov so bili v sanacijskem programu sprejeti sledeči ukrepi:

Ukinitev premogovne tehnologije na P-1 z nadomestitvijo s kombi-plinsko elektrarno.

Izgradnja 360 m visokega dimnika pri objektu P-2.

Izgradnja TE-TO, ki bi omogočila daljinsko ogrevanje večjih mest v Zasavju.

Sanacijski program, ki so ga potrdili ustrezni republiški organi, se je izvajal v fazah in tako je bila zgrajena kombiplinska elektrarna, ki pa zaradi znane spremembe na tržišču z naftnimi derivati ni v celoti nadomestila premogovno tehnologijo. Kljub temu pa se letna emisija SO_2 iz P-1 zmanjšuje iz leta v leto s tem, da le-ta obratuje samo v nujnih primerih, predvsem v zimskem obdobju. Izgradnja 360 m visokega dimnika pri enoti P-2 je bila končana leta 1976 in s pričetkom obratovanja dimnika so se vršile meritve stanja ozračja za oceno uspešnosti sanacije.

Vsi rezultati so obdelani v študiji Hidrometeorološkega zavoda SRS "Zboljšanje kakovosti zraka v Zasavju s sanacijo TE Trbovlje II in izgradnjo TERMoelekTRARNE - TOPLARNE TRBOVLJE". Uspešnost sanacije odvajanja dimnih plinov nad lokalno inverzijsko plast se je pokazala v meritvah v dolini reke Save, kjer ni več večjega vpliva emisije SO_2 iz P-2. Tudi v višjih predelih se je onesnaženost zmanjšala. Količine SO_2 so se v poprečju zmanjševale od tretjine do polovice, še vedno pa se tu in tam pojavljajo visoki sunki koncentracij SO_2 . Povzročajo pa jih višje ležeče plasti temperaturne inverzije, ki pa niso lokalnega izvora in zato ne nastopajo pogosto. Zboljšanje kakovosti zraka v Zasavju se očitno kaže na vegetaciji, ki bolje uspeva in ni več ekstenzenčno ogrožena. Obenem z izgradnjo dimnika je pričel obratovati tudi alarmni sistem Termoelektrarne Trbovlje s štirimi merilnimi mesti in centralno postajo, ki omogoča kontinuirano spremljanje koncentracij SO_2 in meteoroloških parametrov ter sprotno javljanje v komandno mesto P-2, kar bo v prihodnosti tudi omogočalo pravočasno ukrepanje ob previsokih koncentracijah na izpostavljenih merilnih mestih.

Ob uspešno izdelani sanaciji P-2 pa v skladu s sprejetim sanacijskim programom nadaljujemo s pripravo naslednje teze sanacije, izgradnjo TE-TO Trbovlje. Meritve ob študiji so pokazale izredno kritično stanje ozračja zasavskih mest zaradi individualnih kurišč, ki imajo vsled neugodnih meteoroloških in reliefnih pogojev velik vpliv v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju. Študija je pokazala, da bi se s toplifikacijo mest stanje ozračja bistveno izboljšalo, saj bi v Trbovljah koncentracije SO_2 znašale le 15 - 20 % sedanjih vrednosti, v Hrastniku in Zagorju 50 % sedanjih vrednosti. Z namenom, da bi se prepričali o uspešnosti sanacije s TE-TO so bile izvedene tudi meritve z ANAS sistemom v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku in na osnovi teh izdelane študije "Onesnaženosti zraka v Hrastniku in Zagorju in izboljšanje kakovosti zraka z izgradnjo TE-TO Trbovlje" ter osnove za preventivne in sanacijske ukrepe za

varstvo zraka v Trbovljah. Obe študiji potrjujeta predvidevanja za bistveno izboljšanje stanja zraka v Revirjih, seveda ob predpostavki, da bo toplifikacija speljana v predvidenem obsegu.

V skladu z zahtevami, da z izgradnjo TE-TO ne smemo povzročati poslabšanja stanja v okolju, je v sklopu priprave projektne dokumentacije kompleksno zajeta tudi ekologija. Nova spoznanja o nevarnosti emisije iz velikih energetskih objektov nedvoumno zahtevajo izgradnjo čistilnih SO_2 naprav za čiščenje dimnih plinov. Izdelan je idejni projekt čiščenja dimnih plinov v TE-TO Trbovlje. S proučitvijo znanih postopkov in razširjenosti naprav čiščenja dimnih plinov so bili izdelani kriteriji za izbor tehnologije, in sicer:

- kvaliteta premoga,
- transportni pogoji
- geohidrološke značilnosti lokacije,
- meteorologija in kakovost zraka,
- uporabnost končnega produkta,
- možnosti deponiranja končnega produkta,
- faktorji lokacije (prostor, surovine, produkti),
- zanesljivost,
- stroški,
- vpliv na obratovanje bloka.

Na osnovi teh kriterijev je v idejnem projektu dana prednost postopku, ki temelji na vezavi SO_2 s kalcijevimi spojinami, pri katerih se končni produkti ustrezno deponirajo. S tem postopkom je tehnično dosegljivo in predvideno 90 % zmanjšanje emisije SO_2 v dimnih plinih. Glede na neurejene ali pomanjkljive predpise je potrebno stopnjo čiščenja ustrezno verificirati pri pristojnih republiških organih. Pred dokončnim izborom tehnologije pa je potrebno ustrezno rešiti problem deponiranja končnih produktov procesa čiščenja dimnih plinov. Ob tem je treba tudi izkoristiti vse možnosti uporabe končnih produktov kot sekundarno surovino. Možnosti so deloma znane predvsem v industriji gradbenih materialov, cestogradnje in podobno, vendar konkretnih dogovorov še ni.

Ob zmanjšanju emisije SO_2 v dimnih plinih je v projektu predvideno, da tudi emisija trdnih delcev ne bo presegala v nobenem primeru dopustnih normativnih vrednosti.

V sklopu projektov je ustrezno upoštevano tudi varstvo voda. Iz objekta TE-TO ni predvidenih nobenih odpadnih voda, ki bi obremenjevale reko Savo preko dopustnih vrednosti. Glavna obremenitev reke Save predstavlja hladilna voda iz sistema, ki je po izdelavi študij še vedno v dopustnih vrednostih.

V sklopu objektov TE-TO je v ekološkem delu potrebno ustrezno rešiti tudi deponijo premoga, ki je predvidena v Lakonci. Zaradi zahtev tehnologije po homogenizaciji premoga v projektu predviden način deponiranja, ki zagotavlja optimalne učinke v preprečevanju posledic na okolje s tega objekta.

Izkušnje na drugih deponijah so pokazale, da je to tehnično možno doseči, zato bo izdelana tudi posebna študija, ki naj bi ocenila ustreznost predvidenih ukrepov.

V pripravi na izgradnjo TE-TO je v projektni dokumentaciji upoštevano načelo, da energetski objekt ne sme imeti prekomernih negativnih posledic na okolje, predvsem s stališča varstva voda in zraka.

PREDLOG SKUPNIH DOGOVOROV ZA NADALJNJE AKTIVNOSTI PRI IZGRADNJI TE-TO

Skupni revirski interes za izgradnjo TE-TO Trbovlje z daljinskim ogrevanjem zasavskih občin smo potrdili v srednjeročnih in dolgoročnih planskih dokumentih SOZD REK Edvarda Kardelja - Trbovlje ter občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Alternativno sprejeti investicijski programi z aneksi in izvršena optimizacija elektroenergetskih objektov v okviru elektrogospodarstva Slovenije dokazujejo energetsko, ekonomsko in razvojno upravičenost te investicije. V elektroenergetski bilanci SR Slovenije in optimizaciji izbire elektrarn (junij 1986) je predviden pričetek izgradnje TE-TO Trbovlje v letu 1988 in obratovanje v letu 1993 oziroma variantno v letu 1994.

Daljinsko ogrevanje občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje iz TE-TO Trbovlje je skupno dogovorjena naloga, ki smo jo opredelili že večkrat v ustreznih planskih in razvojnih dokumentih. Pri tem izhajamo iz dejstva, da s tem odpravimo lokalne onesnaževalce zraka v naseljih in učinkovito izboljšamo razmere v ozračju (po izdelani študiji se v Trbovljah zmanjša onesnaženost zraka za 80 %, v Hrastniku in Zagorju pa za 50 %).

Odperto je še vprašanje finansiranja daljinskega ogrevanja, saj vemo, da v tem času ni realnih možnosti, da bi občine same finansirale predviden toplotni del investicije.

Zato je potrebno pri zaključevanju finančne konstrukcije upoštevati vse možne vire in realne možnosti posameznih interesentov pri izgradnji TE-TO Trbovlje z daljinskim ogrevanjem. Investitor bo pripravil in predlagal optimalne rešitve. V družbenopolitičnih skupnostih Hrastnika, Trbovelj in Zagorja bodo planirali, da bodo v primeru priključitve na daljinsko ogrevanje pokrili del stroškov. Kolikšna bodo ta sredstva in na kakšen način bomo prišli do njih, pa bomo skupno reševali v nadaljnjih aktivnostih.

Investitor bo pri izgradnji TE-TO Trbovlje nemenil posebno pozornost ekologiji. Energetski objekt bo opremljen s čistilnimi napravami, ki bodo zagotavljale učinkovito očiščenje dimnih plinov.

Investitor je odgovoren, da se pravočasno opravi vsa dela v zvezi z investicijo kot pri sami izgradnji strokovno in v skladu z veljavno zakonodajo. Na zahtevo ali po lastni presoji bo investitor posredoval pristojnim organom v reviri-

rskih občinah in na medobčinskem nivoju vse zahtevane in potrebne informacije za ugotovitev dejanskega stanja po posameznih vprašanih izgradnje TE-TO Trbovlje. Takšno informiranje bo osnova za delovanje teh organov in širše informiranje ljudi v revirjih.

Skupen interes za izgradnjo TE-TO Trbovlje z daljinskim ogrevanjem zahteva

enotnejše nastopanje revirjev v republiških institucijah. V ta namen bomo usklajevali aktivnosti in se po potrebi tudi dogovarjali za stališča, ki jih bomo zagovarjali v republiki.

Karel Vuković
Hinko Kus
Miloš Vengust

Čestitke ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata

Ob letošnjem stanovskem prazniku slovenskih rudarjev in prazniku delavcev našega kombinata 3. juliju so poslale čestitke z najboljšimi željami vsem članom kolektiva kombinata, tozdom in delovnim skupnostim ter delovnim organizacijam naslednje organizacije združenega dela in posamezniki:

- Slovenijaceste tehnika, Tozd Inženiring Ljubljana
- Do Informatika Maribor
- Rudnik Rembas — Zastava, Resavica
- Rudarski inštitut Ljubljana
- Strojna tovarna Trbovlje
- Rudnap Beograd
- Splošno združenje premogovnikov Jugoslavije
- Samoupravne interesne skupnosti in delovna skupnost SIS energetike Slovenije
- Kurivoprodaja Ljubljana

- REK, FLL, Titovo Veljenje, do Elektrostrojna oprema
- Tozd Trgovina les, Ptuj
- Marjan Orožen, Beograd
- Splošno združenje energetike Slovenije
- Društvo upokojencev Trbovlje
- Rudnik svinca in topilnica Mežica
- Rudarski inštitut Beograd, Zemun
- Frančiška Herga, članica Zveznega izvršnega sveta
- Rudnik urana Žirovski vrh
- Rudnik živega srebra Idrija
- Sozd REK FLL, DO Rudnik lignita Velenje, Titovo Velenje
- Rudnik kaolina in kalcita, Kamnik
- Geološki zavod Ljubljana

Čestitke smo tudi z naše strani poslali vsem rudarskim kolektivom v Sloveniji.

Šola — TOZD SŠRU, Zagorje ob Savi — je verificirana za:

izvajanje skrajšanega programa srednjega izobraževanja pomočnik rudarja in za izvajanje programa srednjega izobraževanja rudar in rudarski tehnik, smer rudar za podzemno pridobivanje mineralnih surovin, rudarski tehnik

TOZD SŠRU, Zagorje ob Savi, ima predpisane specialne učilnice za predmete: obramba in zaščita, osnove tehnike in proizvodnje ter za predmet kemija — fizika. Najbolj žgoč problem je ustrezno opremljen kabinet za poučevanje strokovnih predmetov. Tu bi se morali učenci seznanjati z jamskimi objekti, odkopnimi metodami, razstreljevanjem, s stroji s pomočjo shem, z odkopnimi metodami itd.

V pravkar sklenjenem šolskem letu 1985/1986 je imela šola deset oddelkov z 250 učenci v Zagorju ter dislociran oddelk z 20 učenci pri Srednji šoli kovinarske in elektrotehniške usmeritve v Krškem. V Krškem je deloval prvič prvi letnik, v Zagorju pa štirje prvi, trije drugi, dva tretja in en četrti letnik. Uspeh ni ravno zavidljiv. Analiza vzrokov izredno slabega učnega uspeha je pokazala in opozorila na nizek učni uspeh ob zaključku osnovne šole, dokaj nizko in neenotno predznanje (jezikovne ovire), slabe delovne navade, pogoste neupravičene izostanke od teoretičnega pouka, pogosto menjavo predavateljev, zelo natrpan urnik ter zahteven program. Naštete vzroke je mogoče zgostiti v vzroke, ki izhajajo iz učencev samih ter v vzroke, ki so posledica sistema v širši družbi.

Tozd RŠC Trbovlje kot tudi tozd SŠRU Zagorje ugotavljata, da je v minulih dveh letih zaznano občutno zmanjšano zanimanje za rudarski poklic tako v naši regiji, v naši republiki kot tudi v SR BiH (od 250 učencev, ki so v šolskem letu 1985/86 obiskovali tozd SŠRU, jih je 127 iz BiH). To je med drugim tudi posledica

Problematika TOZD RŠC Trbovlje

Temeljna oziroma glavna dejavnost DO RRPS Trbovlje, TOZD Rudarski šolski center Trbovlje je vzgoja in praktično izobraževanje po programu za pomočnika rudarja, rudarja, rudarskega tehnika, kovinarja in elektrikarja. To temeljno dejavnost opravlja TOZD Rudarski šolski center Trbovlje (TOZD RŠC) v svojih delovnih enotah: praktični pouk — jama, praktični pouk — šolske delavnice, dijaš- kem domu in z izobraževanjem odraslih.

Po organizacijskih spremembah je bilo leta 1984 prenešeno teoretično izobraževanje v DO Zasavski srednješolski center "Miha Marinko", Trbovlje, TOZD Srednja šola rudarske usmeritve, Zagorje ob Savi. V njej se izvaja vzgojno izobraževalni program rudar in rudarski tehnik. Po uspešno zaključenem prvem letniku (ta zajema skupne vzgojne izobraževalne osnove) se učenci vpisujejo bodisi v smer rudar za podzemno pridobivanje mineralnih surovin ali pa v smer rudarski tehnik (pogoj za to smer je ocena dobro pri predmetih: matematika, fizika in iz tujega jezika).

Rudarji zadnjega letnika Rudarskega šolskega centra so se skupno z rudarsko godbo Hrastnik in mažoretkami iz Trbovelj poslovili od svojih šolskih klopi s povorko po Hrastniku.
Foto: B. Klančar

dica dosedanjega odnosa do načrtovanih aktivnosti za seznanjanje osnovnošolcev o možnostih (morebitnih) prednostih ter perspektivah rudarstva v revirjih in naši družbi. Znano je, da zgolj enkratna ali dvakratna letna aktivnost za pridobivanje novih kadrov tako v Sloveniji kot v BiH še nikoli ni in tudi ne more dati zaželenih rezultatov. Problematiko kadrovanja dopolnjuje in zaokroža še problematika kadrov, ki poučujejo in opravljajo strokovno delo na tozd SŠRU. Na šoli je zaznано akutno pomanjkanje učiteljev za strokovne predmete (rudarstvo, stroji in naprav, rudarska merjenja, varnostni predpisi in geologija). Četudi se ta problem rešuje s pomočjo honorarnih strokovnih delavcev iz kombinata, to ni trajna rešitev.

Praktično usposabljanje je nujno potrebno tesneje povezati s proizvodnim delom in ga izvajati skladno s programom. Ob tem moram poudariti, da uvažanje moderne tehnologije, jamskih pridobivalnih strojev, hidravličnih podporij, terja dokončno ureditev šolskega rudarskega učnega prostora — šolski poligon. Na njem mora biti vsa oprema, tako da bi se že tu bodoči mladi rudarji (na površini) seznanjali z vso jamsko mehanizacijo, s katero bodo po končanem šolanju — usposabljanju vstopili v proizvodni proces. V sklop te problematike sodi tudi nujnost opremljenosti delovišč za praktično usposabljanje učencev pod nadzorstvom in vodstvom naših najboljših strokovnih delavcev.

Praktično usposabljanje učencev — elektrikar in kovinar — se opravljajo v šolskih delavnicah.

Mladim rudarjem iz tozd RŠC je ob koncu šolanja, 20.6.1986, pred upravno zgradbo čestital mgr. Srečko Klenovšek.
Foto: B. Klančar

Ob celotni problematiki Tozd RŠC Trbovlje se bom vsaj bežno dotaknil tudi nujnosti izobraževanja ob delu. Kaže, da je skladno s kadrovsko politiko nujno potrebno opredeliti tudi, katere delavce in za katere smeri bo sprožen mehanizem vzpodbujanja za izobraževanje. Nikakor se ne smemo zadovoljiti zgolj s številnimi internimi oblikami izobraževanja (letos je bilo zajeto 369 delavcev). Vzpodbujati

moramo tudi ostale oblike in smeri izobraževanja, saj nam to problematiko v celoti razgrne podatek, da se v celotnem kombinatu ob delu izobražuje zgolj 21 delavcev, in to od V. do VIII. stopnje (raven doktor znanosti).

Več je potrebno storiti tudi na področju pripravištva, kajti po Zakonu o usmerjenem izobraževanju so v pripravništvo zajeti vsi udeleženci izobraževanja ne glede na stopnjo izobraževanja. Izdelati pa nedvoumne, jasne in obvezujoče programe (tako za pripravnike kot mentorje) ter usposobiti potrebne strokovnjake za izvedbo mentorstva.

V razčlenjevanju problematike tozd RŠC Trbovlje ne moremo mimo štipendijske politike (sedaj imamo 392 štipendistov od tega 221 rudarske usmeritve) in dijaški dom v Hrastniku.

V delovni enoti Tozd RŠC Dijaški dom Hrastnik, ki ima prostora za 240 učencev, je bila poprečnaasednost v šolskem letu 1985/86 okoli 140 učencev. Dom se ukvarja z večplastno problematiko, ki jo je do pričetka novega šolskega leta potrebno rešiti. Dom se mora vtiriti v okolje in preseči sedanje probleme, da se bo lahko v celoti posvetil svoji primarni funkciji — vzgoji bodočih mladih rudarjev. Zagotoviti je potrebno tudi spremljajoče objekte za prostočasovne dejavnosti, ki niso vezane in pogojene zgolj na aktivnosti znotraj doma. Problem je v tem, da so sicer spremljajoči objekti v neposredni bližini doma, žal pa je njihova uporaba časovno omejena. In ne nazadnje tudi sedaj, v času letnih dopustov, je potrebno nadaljevati z aktivnostmi za čim večjo stopnjo izkoriščenosti domskih zmogljivosti v naslednjih obdobjih. Kajti, dom ni postavljen zgolj za potrebe učencev rudarske usmeritve.

Učenci zadnjega letnika Rudarskega šolskega centra so se 20. junija 1986 poslovili od svojih šolskih klopj. Pospremili so jih tudi Delavska godba Trbovlje in mažoretke Srednješolskega kulturnega društva Trbovlje. Pred upravnim poslopjem do RRPS sozd REK EK jim je k uspehu čestital in želel vse dobro predsednik poslovnega odbora sozd REK EK mgr. Srečko Klenovšek.
Foto: B. Klančar

Gotovo je, da Tozd RŠC Trbovlje kot tudi šola v Zagorju sama brez vsestranskega, dejanskega polnega dojemanja in razumevanja vseh subjektov znotraj kombinata ne bosta mogla uresničiti niti delčka opredeljenih dejavnosti. Bistveno je, da se že sedaj, četudi je obdobje letnih dopustov, prične uresničevati sklepe delavskega sveta kombinata za preseganje problema-

tike in aktivnosti za kadrovanje v Tozd Rudarski šolski center Trbovlje. In končno: Tozd RŠC je organizacijsko res vključen v do RRPS, opravlja pa naloge (ali pa jih bo) tudi za preostali dve delovni organizaciji in vse tozde v kombinatu.

Tozd RŠC Trbovlje je NAŠ.

Janko Savšek

Začetek normalnega dela Stanovanjske zadruga »RUDAR« Trbovlje

Že v aprilski številki glasila SREČNO smo bili člani kombinata SOZD-a obveščeni o delovanju Stanovanjske zadruga RUDAR s sedežem v Trbovljah, Opekarna št. 22 (prostor GRAMAT-a).

Življenski standard delavcev se meri tudi v njihovih stanovanjskih razmerah. Da bi pospešili reševanje stanovanjske problematike, ter da bi se racionalneje uresničile potrebe in interesi graditeljev, so delegati na ustanovni skupščini SOZD REK EK dne 11. septembra 1985 soglašali o ustanovitvi Stanovanjske zadruga Rudar, normalno pa je začela delovati v drugi polovici maja letošnjega leta.

In kdo je lahko član zadruga? Vsak občan, ki gradi, obnavlja, rekonstruira stanovanjsko hišo na območju občin Trbovlje, Zagorje Hrastnik, Laško, Senovo in Črnomelj (oziroma do 60 km izven navedenih občin).

Delo preko stanovanjske zadruga je organizirano tako, da nam dopušča možnost, da sami in ceneje pridemo do lastnih stanovanjskih površin pod določenimi pogoji, ki jih določa Zakon o

stanovanjskem gospodarstvu, Zakon o prometnih davkih, Pravilnik o obdavčevanju proizvodov in storitev in drugi predpisi. Zadrugo zastopa predsednik skupščine zadruga, predsednik združenega sveta in pooblaščen strokovni delavci. Strokovni del nalog za stanovanjsko zadrugo opravljajo strokovne službe TOZD GRAMAT in delno DO RRPS.

Dejavnost zadruga je opredeljena v programu SZ, vendar je sedaj v začetni fazi delovanja omejena le za nakup gradbenega materiala, katerega člani SZ — graditelji lahko za dovoljen obseg graditve dobijo brez prometnega davka.

Pomembno pa je to, da so stanovanja in hiše, ki jih gradizadruga, družbeno lastnina, dokler s pogodbo med zadrugo in članom zadruga niso prenešena v last članov zadruga.

Interes občanov za včlanjenje v zadrugo je izredno velik, še posebno, ker je zadruga odprtega tipa, saj se lahko občani iz šestih občin včlanijo v SZ (Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Laško, Senovo in

Črnomelj). Doslej je imela zadruga že štiri seje združnih svetov, eno zasedanje skupščine in več sestankov z poverjeniki iz drugih občin. Danes šteje zadruga že 170 članov, prošnje za sprejem pa dnevno prihajajo.

Zaradi takšne obsežnosti pa je prišlo do problema opravljanja teh del pri nekaterih poverjenikih, ki so to delo odklonili, zato je združni svet na 3. zasedanju odločil, da bodo lahko člani oziroma zainteresirani iz drugih občin urejali vprašanja oziroma vse formalnosti pri naslednjih poverjenikih:

Iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja v prostorih TOZD GRAMAT

V Laškem pri tovarišu Maček Stanku
V Črnomlju pri tovarišici Ipavec Nevenki

in v Senovem pri tovarišu Abram Ivotu.

Zaradi nenehne obsežnosti, težavnosti, strokovnosti in celotne odgovornosti del za SZ je vprašljiva ažurnost dela pri sedanjih številni zasedbi strokovnih delavcev TOZD GRAMAT, ki sedaj poleg tekočih del za TOZD, opravljajo tudi dela za stanovanjsko zadrugo, zato je potrebno urediti tudi določeno kadrovske zasedbe, saj bomo le tako dejavnost širili tudi na druga, višja področja delovanja zadruga, pri čemer imamo zamišljeno tudi organiziranje raznih oblik stanovanjskega varčevanja, pridobivanje kreditov za svoje člane, nabavljanje načrtov za stanovanjske hiše za svoje člane do organiziranja del za svoje člane za delo pri graditvi stanovanj in družbenih stanovanjskih hiš.

Želimo in upamo, da bo zainteresirani več, saj se bomo v združništvu trudili in zavzemali za interese in potrebe naših članov, vse člane kolektiva pa bomo preko glasila SREČNO informirali tudi o drugih problemih in uspehih združništva v naši občini, pa tudi kakšno mesto ji naša družba daje.

Ana KLENOVŠEK

Preselili smo se v nove prostore

V okviru izgradnje KPE v Trbovljah je bil zgrajen tudi gradbeni objekt — kemijska priprava vode. Gradbeni objekt je bil dokončan do faze, da je bilo možno pričeti z montažo tehnološkega dela za pripravo vode. Montaža ni v celoti izvršena, objekt je bil zaprt in ni več služil svojemu namenu. Zaradi primerne tehnologije je bila predlagana usposobitev objekta za kemijski laboratorij, z nadzidavo pa rešen problem poslovnih prostorov posadke na bloku 125 MW. Takšna usposobitev objekta pa je bila umestna tudi iz sledečih razlogov:

— Usposobi in dokonča se gradbeni objekt, ki je sedaj neizkoriščen.

— Kemijski laboratorij, ki je do sedaj dislociran in oddaljen od obrata, se z novo lokacijo poveže z glavnim pogonskim objektom.

— Lokacija kemijskega laboratorija je bila v četrtem nadstropju tehnično obratne stavbe. Ni bila primerna zaradi ropota (mlini za mletje vzorcev premoga),

zaradi odplak, ki so se stekale v sistem kanalizacije z direktnim odvodom v reko Savo, prašenja ter odvečnega transporta vzorcev premoga.

— S povezavo z glavnim pogonskim objektom se kemijska kontrola po svoji funkcionalnosti približa obratu, kar je važno tudi za dobro obratovanje bloka 125 MW.

— Z nadzidavo se je rešil problem prostorov za pogonsko posadko bloka 125 MW (prostor za vodje izmen, prostor za izobraževanje posadke, orodjarna, kopalnica, sanitarije).

Osrednji del objekta je razdeljen v tri etaže. V pritličju je laboratorij za analizo maziv in goriv, kjer izvajamo analize v skladu z JUS standardi in tehničnimi predpisi ter obratovalnimi navodili za energetske objekte, za premog, mazalna

ter izolacijska olja. V prvem nadstropju je laboratorij za analizo vode, kjer analiziramo surove vode iz reke Save, lastnega zajetja pitne vode ter tehnološke vode in pare iz vseh energetskih objektov v TET v skladu z JUS in obratovalnimi navodili. Drugo nadstropje je namenjeno funkcionalnim prostorom za vodje izmen proizvodne enote PE-2.

Vsa odpadna voda iz laboratorija se zbere v obstoječi nevtralizacijski bazen, kjer se tretira skupaj z odpadno tehnološko vodo objekta PE-2.

Odpadni produkti in ostanki pri analizi maziv in goriv se zbirajo ločeno in se tretirajo skupaj z odpadnimi olji iz pogonskih objektov.

Ob načrtovani izgradnji TE—TO III bo objekt možno funkcionalno povezati z novozgrajenimi objekti, poleg tega pa je verjetno rešen problem lokacije novih prostorov za kemijsko kontrolo v okviru TE—TO III.

Daniel Klanjšek

Zlate in srebrne plakete kombinata so podeljene

Na proslavi, dne 3. julija na Senovem, je Bruno Šorli po pooblastilu predsednika komisije za priznanja in odlikovanja našega kombinata prebral predlog komisije oziroma sklep delavskega sveta sozd REK EK, ki ga je sprejel 26. junija tega leta, o podelitvi letošnjih srebrnih in zlatih plaket članom kolektiva in organizacijam združenega dela v kombinatu. Na podlagi podane obrazložitve je predsednik delavskega sveta Franc Blaznik izročil posameznikom oziroma njihovim pooblaščenecem srebrne in zlate plakete. Plaketo tvori pisni in kovinski del.

Plakete kombinata s srebrnim znakom in srebrno značko so prejeli:

1. Anton Žohar iz do RRPS, tozd Rudnik Hrastnik, za dosežene dobre delovne rezultate in izkazane organizacijske sposobnosti, pa tudi za uspešno opravljanje številnih odgovornosti v samoupravnih organih, sindikatu in zvezi komunistov.

2. Miha Gosak iz do RRPS, tozd Rudnik Trbovlje, za dosežene rezultate na odkopnih deloviščih, za uspešno opravljanje odgovornih nalog v sindikatu, samoupravnih organih in delegatskem sistemu, pa tudi za njegovo udejstvovanje na področju kulture s posebnim ozirom na pesnjenje rudarskih pesmi.

3. Leopold Sakeljšek iz do RRPS, tozd Rudnik Zagorje, za izjemne človeške vrline in predanost kolektivu, za uspešno izvajanje del in nalog in reševanje številnih problemov tako na strokovnem in tudi družbeno-političnem in samoupravnem področju.

4. Vinko Babič iz do RRPS, tozd Rudnik Kanižarica. Kot tehnični vodja rudnika je dolga leta uspešno opravljal svoje delo, pri tem pa je bil učinkovit tudi pri delu družbeno-političnih in delegatskih nalog. Pomemben je njegov delež pri razvoju rudnika in modernizaciji pro-

izvodnje, kar se je posebej pokazalo v času obnove rudnika po potopitvi.

5. Ivan Žibert iz do RRPS, tozd Separacija premoga Trbovlje, za zelo uspešno izvajanje del in nalog na svojem področju, pa tudi za uspešno izvajanje nalog v sindikatu, zvezi komunistov in pasamoupravnih organih.

6. Hasan Subašič iz do RGD, tozd Rudarske investicijske gradnje, za uspešno opravljanje dela v svojem tozdu, pa tudi za uspešno opravljanje vrste pomembnih funkcij v družbeno-političnih organizacijah in samoupravnih organih.

7. Tine Lenarčič iz ds ss sozd REK EK za dolgoletno sodelovanje v kolektivu, razvoju samoupravnih organov, sodelovanje pri številnih reorganizacijah. Bil je pobudnik za ustanovitev glasila Srečno in Biltena ter njun urednik, za delo v številnih društvih, organizacijah in delegatskem sistemu. Omeniti moramo tudi njegovo sodelovanje pri izgradnji kulturnih domov, planinskih, zdravstvenih in drugih objektov. Zbral pa je tudi in poskrbel za izdajo slovenskih rudarskih pesmi, kar je prvikrat pri nas.

8. Anton Pleterski iz do RRPS, tozd Rudnik Senovo, za dolgoletno rudarjenje, predvsem pa za uspešno vodenje kadrovske službe, pa tudi za učinkovito opravljanje številnih odgovornih funkcij v združenem delu, krajevni skupnosti, občini Krško, pa tudi v raznih republiških delegatskih interesnih skupnostih. S svojo zavzetostjo, delavnostjo in osebno odgovornostjo je mnogo prispeval na številnih področjih delovanja. Pomembne so tudi njegove zasluge na kulturnem področju. Znano pa je tudi njegovo prizadevanje, za postavitve spomenika rudarjenju v spomin preteklim rodovom in opis zgodovinskega razvoja senovskega rudnika oziroma doline.

Plaketo kombinata z zlatim znakom in zlato značko prejmeta:

1. Do Termoelektrarna Trbovlje. Ta proslavlja v letošnjem letu 80-letnico, odkar je pričela proizvajati električno energijo kot prva v revirjih, pa tudi daleč naokoli. Izgradnja povojnih energetskih objektov ni pomenila le več prepotrebne električne energije, ampak se je ob tem tudi strokovno kalil kader. Hkrati so člani kolektiva zavzeto gradili in razvijali samoupravne ter delegatske odnose, med prvimi pa so bili v letu 1950, ki so izvolili delavski svet. Ob uspešnih proizvodnih rezultatih se je kolektiv Termoelektrarne ves čas boril na krepitve socialističnih samoupravnih odnosov tudi izven kolektiva. Znano pa je tudi sodelovanje članov kolektiva in Termoelektrarne pri razvoju revirjev, pa tudi naše širše družbene skupnosti.

2. Do RRPS, tozd Rudnik Senovo. Rudnik rjavega premoga Senovo letos proslavlja 190-letnico rudarjenja. Delavsko jedro, ki se je tu izoblikovalo, se je v tem obdobju srečevalo s številnimi problemi, ki jih je znalo z lastnimi silami in delovno zavzetostjo uspešno premagati. V povojnih letih so se vrstili udarniški dnevi in udarniške ure. Zaradi zavidljivih rezultatov je bil rudnik Senovo proglašen za najboljši rudnik v Jugoslaviji.

Nadaljevala se je bitka za nove tone, začel se je razvoj samoupravljanja. Leto 1950 je kolektiv prevzel upravljanje rudnika v svoje roke. S svojo zavzetostjo pri izgradnji socialističnih samoupravnih odnosov tudi izven kolektiva so člani kolektiva dokazali svojo zrelost in brezkompromisnost pri uveljavljanju načel socialističnega samoupravljanja.

Vsem prejemnikom srebrnih in zlatih plaket naše najboljše želje in čestitke!

Ob visokem jubileju – visoka priznanja

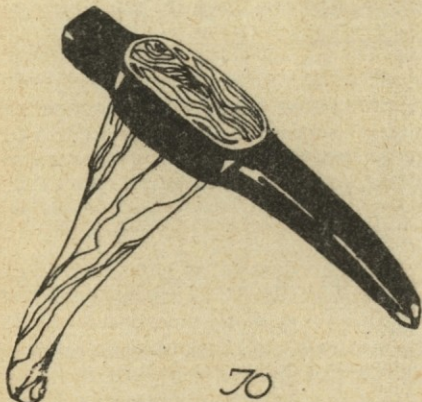
Na proslavi 9. julija letos v Delavskem domu Trbovlje je kolektiv Termoelektrarne Trbovlje podelil ob svojem 80-letnem jubileju nekaterim organizacijam in posameznikom visoka priznanja za dolgoletno in uspešno sodelovanje. Predsednik delavskega sveta do TET Marjan Kmet je podelitev ozdom in posameznikom obrazložil, direktor DO TET Miro Florjanc pa je izročil priznanja – zlate plakete (pisni in kovinski del). Prejele so jih naslednje organizacije ter bivši in sedanji člani kolektiva DO TET:

Hidromontaža Maribor, Jugoturbina Karlovac, IBE Ljubljana, RUDIS Trbovlje, IMK Ljubljana, Fakulteta za strojni-

štvo Ljubljana, Elektroinštitut Milana Vidmarja Ljubljana, Rade Končar Zagreb, Služba za zaščito SOZD EGS, Strojna tovarna Trbovlje, Jožko Rosina, prof. Andree, prof. Černigoj, Branko Klemenc, Anton Kočar, Stane Pavšer, Vinko Hauptman, Franc Zakrajšek, Milan Zorko, Janez Perger, Hinko Kus, Hinko Jazbec st., Franc Vaukan, Franc Bučevac, Albin Cirar, Anton Stošicki, Edi Špringer, Bojan Tominšek, Rudi Krevl in Jože Zelenšek.

Vseh prejemnikov zlatih plaket je trideset.

Vsem veljajo naše iskrene čestitke!

Priznanja jamskim reševalcem

Bojan Piletič je na proslavi dneva rudarjev in praznika kombinata 3. julija na Senovem seznanil navzoče s tem, kateri člani kolektiva so prejeli plaketo reševalca za 5, 10 in 15-letno aktivno sodelovanje pri delu jamskih reševalnih moštev.

Plaketo reševalca so letos prejeli:

— bronasto za 5-letno aktivno delovanje — Jože Matek, Goce Mitrevski, Marjan Manfredo, Janez Juvan, Janez Juvan II., Cveto Jere, Stanko Klopčič, Jože Lekše, Dragan Lučič, Leopold Regancin, Alojz Urbanija, Drago Završnik, Jože Janež, Alojz Bastič, Tomislav Sekovanič, Drago Blažina in Jovica Stjepanovič;

— za 10-letno aktivno sodelovanje so dobili srebrno plaketo: Lado Zdovc, Stane Zakošek, Jože Lenart, Jani Urlep,

Marjan Žekar, Alojz Podkoritnik, Miha Funkl, Feliks Gojkovič, Drago Sivka, Peter Gabršek, Karel Čepin II in Franc Grmšek;

— za 15-letno sodelovanje pa so dobili zlato plaketo — Vojo Vračević, Edi Gričnik, Slavko Pukavina, Jože Vajda, Anton Kurež, Pavel Čizmek, Mijo Martinovič in Božo Brčina I.

Reševalci z 10-letno aktivnostjo pri jamskih reševalnih četah so poleg tega prejeli po pravilniku tudi barvno grafiko — Rudarji na mehaniziranem odkopu, delo Franca Kopitarja, ak. slikarja.

Vsem naštetim tovarišem je bila za opravljeno delo izražena zahvala in pa čestitke k prejetemu priznanju.

Državna odlikovanja senovskim rudarjem

Dne 3. julija dopoldan je potekalo na rudniku Senovo praznovanje dneva rudarjev in praznika našega kombinata. Med proslavo je podpredsednik Skupščine občine Krško podelil državna odlikovanja sedmim delavcem rudnika Senovo za njihovo dolgoletno in uspešno delo s posebnim ozirom na letošnje praznovanje 190-letnice premogovništva na Senovem.

Državna odlikovanja red dela s srebrnim vencem so prejeli: Alojz Abram, Roman Božičnik, Dragotin Horvat, Slavko Kožar, Alojz Muha, Karel Pavlovič in Franci Zupančič.

Čestitamo!

Priznanja in nagrade inovatorjem

Kot običajno so bila tudi ob letošnjem dnevu rudarjev in prazniku kombinata podeljena priznanja in nagrade članom kolektiva — inovatorjem za osvojene inovacije oziroma tehnične izboljšave in koristne predloge. Na temelju predloga organizacijskega odbora za pripravo letošnje proslave so komisije za inovativno dejavnost v tozdih in delovnih skupnostih obravnavale dane predloge s strani članov kolektiva. Te komisije so jih preverile ter izračunale gospodarski učinek na temelju veljavnega pravilnika. Dela na tem področju je nato koordinirala komisija oziroma odbor na ravni kombinata.

Predsednik komisije za inovacije pri delavskem svetu sozd REK EK Miha Zelič je na proslavi dneva rudarjev in praznika kombinata dne 3. julija na Senovem seznanil vse navzoče o letošnjih inovativnih dejavnostih v posameznih tozdih in o nagradah ter priznanjih, ki so bile izplačane oziroma izrečene posameznim inovatorjem iz vrst članov kolektiva.

Delavski sveti tozdov so odobrili na podlagi sprejetih predlogov izplačilo predlaganih nagrad. V dneh pred letošnjim praznikom so prejeli nagrade in priznanja naslednji člani kolektiva:

— Slavko Bartolj iz tozd Rudnik Trbovlje 20.000 din za predelavo vzmetnega kladiva iz transmissijskega pogona na direktni pogon preko torne klopke,

— Drago Skočir iz istega tozda je prejel 20.000 din za isto tehnično izboljšavo,

— Stane Brlec iz rudnika Trbovlje je dobil 15.000 din, za osvojene izboljšave na kompresorju Trudbenik NH 2010,

— Andželko Tomac iz tozd Rudnik Kanižarica je dobil 13.681 din, za sprejeto kretnico stropne tirnice,

— Ivan Jakofčič iz tozd Rudnika Kanižarica je prejel 13.681 din za isto izboljšavo,

— Boris Dvojmoč iz tozd Rudnik Kanižarica je prejel 13.681 din za osvojeno sklopko za gumi trak TT 800,

— Miha Sudac iz rudnika Kanižarica je prejel 13.681 din, za isto tehnično izboljšavo,

— Jože Medvešek iz Rudnika Hrastnik je prejel 8.565 din za izdelavo priprave za naravnavanje gumijastega traka na transporterjih in 8.565 din za izdelavo strgala za čiščenje korit enoverižnih transporterjev ZET 2 in ZET 32 S,

— Jože Razpotnik iz Rudnika Hrastnik je dobil 21.484 din za izdelavo modela za vlivanje TSCHAN sklopk in din 26.844 za ureditev žičnice Monorail s pnevmatskima škripcema,

— Jože Naglav iz Rudnika Hrastnik je dobil 21.484 din, za izdelano pripravo za demontažo Salzgitter stropnic KG 403 Z,

— Franc Pokleka iz rudnika Hrastnik je dobil 13.427 din za izdelano stikalo za avtomatsko vklopjanje črpalk,

— Alojz Kajtna iz rudnika Hrastnik je dobil 13.427 din, za isto izboljšavo in 26.856 din za preureditev avtomatike na glavni ventilatorski postaji Javor

— Rudi Potisek iz Rudnika Hrastnik je dobil 26.856 din, za isto preureditev avtomatike

— Rado Kantužar iz Separacije Trbovlje je dobil 10.000 din za ureditev ogrevanja kabine prenosnice za vagon 40 ton na separaciji, 10.000 din za ureditev transporta medproduktov, nadalje 10.000 din za ureditev črpanja industrijske vode na postajo C koridor in separacije ter din 10.000 za izboljšavo pri transportu ko-

mercialnega premoga iz bunkerjev B na bunkerje lokalne oddaje,

— Franc Trebušak iz Rudnika Zagorje je dobil 107.635 din za izdelavo modela za krivljenje jeklenih palic za nosilce kablov,

— Bogomir Prašnikar iz Rudnika Zagorje je dobil 107.635 din za izdelavo enakega modela,

— Drago Šikovec iz Rudnika Zagorje je dobil 8.244 din za izdelavo pritrdilnega obroča za žlote profila 400,

— Janez Tomažič iz Rudnika Zagorje je dobil 54.960 din za avtomatizacijo kompresorske postaje Loke,

— Bojan Borišek iz Rudnika Zagorje je dobil 19.236 din za ureditev izvoza pepela iz kurilnice Kotredež,

— Slavko Planinc iz Rudnika Hrastnik je dobil 26.855 din za ureditev žičnice Monorail s pnevmatskima škripcema,

— Milan Drnovšek iz Separacije Trbovlje je dobil 10.000 din za kovičenje nosilne plošče pogonske glave tresalke z ugraditvijo vijačne zveze v nihajoče sito,

— Jože Pišek iz Separacije Trbovlje je dobil 10.000 din, za gero zasun pod bido-
nom POZ 313,

— Nikolaj Erjavec II iz Separacije Trbovlje je dobil 10.000 din za izdelano napravo za ravnanje in krivljenje nilos sponk,

— Andrej Bočko iz Separacije Trbovlje je dobil 10.000 din, za enako izdelavo naprave,

— Ivan Žibert iz Separacije Trbovlje je dobil 10.000 din za izdelavo naprave — blažilcev na stikalni omari nove prenosnice in 10.000 din za izboljšavo pri štetju jamskih vozičkov v A in C rovu,

— Štefan Poznič iz Separacije Trbovlje

Ije je dobil 10.000 din za izdelavo naprave za žico na stikalni omari nove prenosnice in 10.000 din za izboljšave pri štetju jamskih vozičkov,

— Alojz Božič iz tozd RIG je dobil 109.934 din za predelavo pogonskega korita EVT 120, predelavo povratne drče transporterja EVT 120 in za izboljšavo pri vrtanju v profirju z glinastimi vložki s prisotnostjo vode;

— Franc Zajc iz TOZD RIG je dobil 82.450 din za izdelavo tekalnega kolesa platforme alimak,

— Ignac Musar iz tozd RIG je dobil 82.450 din za isto izdelavo,

— Milan Petauer iz TOZD RIG je dobil 82.450 din za isto izdelavo,

— Franc Zagožan iz TOZD RIG je dobil 54.967 din za izdelavo vmesnega pnevmatskega privijala tip LAPI,

— Janez Drnovšek iz TOZD RIG je dobil 54.967 din za povzem in permanizacijo križišča na 7 horizontu jame Kotredž.

Skupno je bilo izplačanih v letošnjem letu ob dnevu rudarjev 32 inovatorjem za 40 osvojenih tehničnih izboljšav oziroma inovacij 1.189.026 din.

Vsem inovatorjem čestitamo!

Visoka priznanja občine Hrastnik

Občinska skupščina Hrastnik je ob svojem letošnjem občinskem prazniku, 3. juliju, podelila na predlog posebne komisije na slavnostni seji vseh treh zborov visoka oziroma najvišja priznanja občine Hrastnik najzaslužnejšim občanom in skupinam.

a) najvišja priznanja — »zaslužni občan« sta prejela:

— Milan Šimerl za delo in uspehe na gospodarskem področju,

— Marko Orožen za uspehe na družbenopolitičnem področju.

b) »posebno priznanje« so prejeli:

— Drago Gašparut za uspehe na gospodarskem področju,

— Stane Laznik za uspehe na družbenopolitičnem področju,

— Moški pevski zbor Društva upokoencev Hrastnik za uspehe na kulturnem in prosvetnem področju,

— Marija Klemen za uspehe na področju društvenih dejavnosti,

— Odred temnega hrasta Hrastnik za uspehe na področju telesno vzgojne in športne dejavnosti.

Cestitamo!

Kot je bilo že v zadnji številki glasila Srečno sporočeno, je bil v dneh od 25. do 28. junija 1986 v Beogradu 13. kongres ZKJ. Tega največjega zborovanja jugoslovanskih komunistov se je udeležilo 1.544 delegatov, 198 članov organov ZKJ in 515 vidnih revolucionarjev, družbenopolitičnih, znanstvenih in kulturnih delavcev. Izreden interes so za 13. kongres pokazale tudi partije in gibanja iz tujine, saj se ga je udeležilo preko 120 delegacij partij in gibanj iz vsega sveta.

Brez dvoma je bilo zanimanje za 13. kongres ZKJ prisotno tudi v domovini, saj smo ga skoraj vsi pričakovali z velikim upanjem in zahtevami, kot malokatega od dosedanjih, saj se je ob nakopičenih problemih v tujini in doma, ki jih je treba razrešiti, tudi ZKJ znašla v enem od najzahtevnejših obdobij svojega delovanja, ko se od njega ponovno pričakuje jasnih usmeritev za izhod iz težavnih razmer. Razmere, v katerih živimo, pa so bile s strani delegatov ob prikazu doseženih uspehov prikazane kritično do vseh vprašanj, ki jih še nismo razrešili in stojijo pred nami. Čeprav so se delegati zavedali, da ni mogoče pričakovati vseh sprememb čez noč, pa so vseeno ostro postavljali zahteve za čimprejšnje spremembe, za čimprejšnjo odstranitev slabosti, za razvoj na samoupravnem Titovem kurzu, za večjo vlogo in boljši položaj delavca kot temeljne ustvarjalne sile nadaljnjega razvoja samoupravnih produkcijskih odnosov, tako pri ustvarjanju, kot tudi pri razpolaganju z dohodkom, za večjo enotnost v ZKJ kot tudi v družbi, za skupno razreševanje jugoslovanskih problemov, za sodelovanje z vsemi naprednimi gibanji v svetu, za mir itd.

Iz razprav delegatov so jasno izhajale zahteve najširšega članstva, izražene v anketah in drugih razpravah, ob obravnavi sklepov 13. seje CK ZKJ, kot tudi ob obravnavi dokumentov za 13. kongres, ki jih je možno strniti v naslednje:

— preverijo in potrdijo najse še enkrat najpomembnejše družbene opredelitve zato, da jih bomo vsi skupaj odločneje, pogumneje in z več znanja uresničevali, kar se nanaša predvsem na program gospodarske stabilizacije in delovanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja;

— sprejeti je treba takšne odločitve, da bodo jasne vsakemu članu in za uresničevanje katerih bodo morali člani in vodstva ZKJ odgovarjati;

— vnovič naj se potrdi vse, za kar se je članstvo izreklo v vsepartijski razpravi o sklepih 13. seje CK ZKJ, ko je natančno povedalo, kaj hoče in česa noče. Poudarjeno je bilo, da članstvo hoče, da v državi bolje delamo, krepimo odgovornost, bratstvo in enotnost, slogo in samoupravljanje, da oblikujemo enotni jugoslovanski trg, da se počasi znebimo zunanjih in notranjih dolgov, da bolj upoštevamo tržne zakone in še naprej krepimo mednarodni ugled Jugoslavije v boju za mir, neodvisnost, enakopravnost in socializem, da je ZKJ vodilna družbeno sila, trdneje povezana z razredom in z mladino, ki je sprejela pridobitve revolucije za svoje.

13. kongres ZKJ

Članstvo pa noče avtarkije, etatizma, birokratov in birokratizma, inflacije, skupinske in državno lastninskih odnosov, neenotnosti med voditelji in vodstvi, nacionalizma in nacionalistov, nezaposlenosti, upadanja standarda, odločanja v imenu delavskega razreda, ne soglašajo s tem, da je v vodstvih premalo delavcev in kmetov in ne mara, da se priznavajo le republiški in pokrajinski interesi ter pozabljajo skupni;

— da CK ZKJ poenoti, usklajuje in usmerja delovanje vseh ZKJ, da odločno ukrepa ob vsakem odkliku od programa in sprejete politike ZKJ v kateremkoli delu ZK, članstvo pa bo podpiralo le tiste funkcionarje, ki se bodo bojevali za avtentične interese delavskega razreda.

Vsi ti upi in zahteve članstva so bili izraženi v razpravah v kongresnih komisijah: za razvoj socialističnih samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov, ekonomski in znanstvenotehnoški razvoj, za razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja, za idejno politično, organizacijsko, akcijsko in kadrovske usposabljanje in delovanje ZKJ in statutarne vprašanja, za idejna vprašanja vzgoje in izobraževanja, znanosti in kulture, za vprašanja mednarodnega sodelovanja ZKJ in zunanje politike ter v komisiji za vprašanja SLO in DS.

Kot delegat 10. kongresa ZK Slovenije sem z razpravo, ki je v nadaljevanju tega uvoda, sodeloval v komisiji za razvoj socialističnih samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov, ekonomski in znanstveno tehnološki razvoj, medtem ko je delegatka občinske organizacije ZKS Trbovlje, Klenovšek Ana, sodelovala z razpravo v komisiji za razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja, delegat občinskih organizacij ZKS Hrastnik in Zagorje pa je z razpravo sodeloval v komisiji za idejno — politično, organizacijsko, akcijsko, in kadrovske usposabljanje in delovanje ZKJ ter statutarne vprašanja.

Veliko število delegatov v vseh komisijah se je prijavilo k razpravi, seje komisij so se vlekle pozno v noč, skoraj vsakdo je hotel povedati svoje in tako prispevati k usmeritvam za spreminjanje razmer, v katere naj bi sklepi kongresa posegli. Iz tega je razvidno, da so se delegati zavedali tako situacije, v kateri se nahajamo, kot tudi svoje dolžnosti za čimbolj tvorno sodelovanje, saj so se zavedali odgovornosti do baze, ki jih je delegirala. Osvetlili so številne probleme in zahtevali prehod od besed k dejanjem, da ne bi ostalo le pri naštevanju problemov, temveč, da bi jih tudi odpravili. In tako morajo biti uresničene številne zahteve, saj končani kongres pomeni le konec nekega dejanja, splošna aktivnost za spremembo razmer pa se šele začne in v njej smo vsi komunisti dolžni uresničevati sprejete kongresne sklepe, sprejete, kar velja posebej poudariti, v demokratičnem, strpnem, kulturnem in ustvarjalnem vzdušju, ki so ga hkrati ustvarili delegati in gostje kongresa pa tudi sredstva obveščanja. Za vse je kongres pomenil priložnost, da nekaj povedo, sporočijo, ocenijo, vse to pa je bilo namenjeno jut-

rišnjemu dnevu, v katerem moramo izbojevati boj za boljše, naprednejše. Zato 13. kongres ni bil slavlje, ampak delo, ki je bilo na splošno zadovoljstvo opravljeno izrazito kritično. Nihče se ni izmikal kritiki, pa vendar ni mogoče govoriti o kritiziranju, niti ne o zapostavljanju pomena trenutka in vsebine. V številnih razpravah so prevladovala občutja, čustva, osebni pogledi, zahteve, ki smo jih v takšni ali podobni obliki slišali že večkrat. Pakljud temu so jih poslušalci sprejemali z aplavzom, čeprav se razlike v stališčih niso sproti odpravljale, vprašanja so se le kopicila in odgovori so bili vnešeni šele v resolucijo. Do potankosti, bi lahko rekel, so razpravljali razčlenili nosilce krize, torej inflacijo, dolgove, nedelo, neenotnost in vse drugo. Predlagane rešitve izhajajo iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, močna podpora pa je bila dana usmeritvam in ukrepom nove vlade, seveda v prepričanju, da bo jutri bolje, da bo inflacija le začela upadati, da bosta delo in kakovost glavna gibalna sila preobrata, da bi se bolj vključili v svetovni trg, da bosta postala znanje in sposobnost osnova nadaljnjega razvoja itd.

Tudi zvezi komunistov ni bilo nič prizanešeno, nasprotno, puščice, ki so letele nanjo, so jasno pokazale, da rabimo v tem trenutku takšno zvezo komunistov, ki se bo prilagodila času, v

katerem živimo pa tudi temeljnem načelom revolucije. To pa pomeni, da mora postati sodobna tako v metodah svojega dela, kot v svojem vedenju in ravnanju. Neenotna ZKJ tega ne more zagotoviti, kot tega ne morejo zagotoviti tisti, ki so se znašli v njej, ne da bi sami vedeli zakaj, prav tako pa tega ne morejo zagotoviti etatiistične in birokratske strukture. To lahko zagotavlja letaka ZKJ, ki se bo ločila od države in, ki bo tako omogočila tudi državi, da bo manj partijska, zato pa vedno bolj samoupravna, delavska, ljudska. To pa pomeni, da mora ZKJ v boju za razvoj naše revolucije potisniti v ozadje parcialne interese, etatiistično birokratsko pojmovanje in zapiranje. Tako bo postala sodobna revolucionarna partija, ki bo po Titovi in Kardeljevi poti uspešno premagovala tiste politične sile, ki spontano in uničujoče delujejo nanjo in na družbo. Območja cele Jugoslavije ni mogoče obvladati, če v njem ne deluje organizirana, učinkovita in od vseh sprejeta federacija. V tem duhu je bil pogosto omenjen prav ta prostor, Jugoslavija, včasih povezan s čustvenimi izlivmi, ki gaje treba povezati in poenotiti, saj je le na ta način možno realizirati oblast delavskega razreda in iziti iz krize, kar pa mora biti povezano z deatizacijo. Takšna Zveza komunistov Jugoslavije, kot je dejal predsednik Vidoje Žarković v uvodnem referatu, pa je sposobna dobiti tudi to bitko.

Položaj in perspektiva razvoja družbenoekonomskih odnosov v premogovništvu in energetiki

Razprava na 13. kongres ZKJ

Ker postajajo negativni trendi v razvoju energetike, oziroma vse slabši položaj gospodarskih subjektov v tej panogi, eden od osnovnih omejevalnih faktorjev razvoja cele države, smo komunisti slovenske energetike v pripravah na kongrese Zveze komunistov kritično ocenili položaj in perspektivo razvoja družbenoekonomskih odnosov v premogovništvu in energetiki.

Med drugim sta bila osnova za razpravo in oceno tudi dolgoročni program gospodarske stabilizacije oziroma separat o Strategiji razvoja energetike Jugoslavije in zaključki problemske konference komunistov jugoslovanske energetike v Sarajevu. 13. kongres Zveze komunistov Jugoslavije bi jih moral verificirati, oceniti njihovo izvajanje in zavezati komuniste, da sprejete dogovore enotneje in hitreje uresničujemo.

Ugotovili smo, da so bili v Socialistični republiki Sloveniji pri razreševanju energetske problematike doseženi določeni premiki, ki se izkazujejo v združitvi vseh premogovnikov in termoelektrarn v dva elektroenergetska kombinata, ki predstavljata reprovérigo, v ureditvi dohodkovnih odnosov na osnovi meril in kriterijev o skupnem prihodku na podlagi dogovorjenih elementov proizvodnih stroškov, v dogovorjenosti in uporabnosti v samoupravni energetski skupnosti republike usklajeni srednjeročni in dolgoročni energetski bilanci, za realizacijo

katere se združujejo sredstva za izgradnjo novih zmogljivosti rudnikov in elektrarn, tako v republiki kot tudi širše.

Združena sredstva za izgradnjo novih zmogljivosti se formirajo iz 50% sredstev amortizacije rudnikov, 80% sredstev amortizacije proizvajalcev električne energije ter samoupravno dogovorjene udeležbe uporabnikov za porabljeno tono premoga oziroma porabljeno kilovatno uro električne energije.

Rezultat navedenih premikov je, da v naši republiki ni pomanjkanja niti energetskega premoga, niti električne energije, še vedno pa imimo določene težave pri oskrbi prebivalstva s komercialnim premogom, kar je med drugim posledica administrativnega urejanja cen tega premoga.

Kljub navedenim premikom pa se premogovniki v naši republiki že skoraj celo desetletje srečujejo z izgubo v poslovanju, ki rezultira na eni strani iz administrativnega urejanja cen, ki so po pravilu nižje od dogovorjenih cen premoga in električne energije v Samoupravni energetske skupnosti, na drugi strani pa iz nižjih cen komercialnega premoga od cen energetskega, katere določa ZIS.

Energetiko že vrsto let frmo glavo obravnavajo družbenopolitičneskupnosti iz administrativnim usmerjanjem zlasti na področju cen in s tem tudi na področju delitve dohodka. Zadostne količine energije po čim nižji ceni je treba zagotoviti

gospodarstvu in prebivalstvu po ekonomskih kriterijih.

Administrativno obravnavanje energetike ima za posledico, da je bistveno zavrt razvoj energetike in da niso nikoli vnaprej znani pogoji gospodarjenja.

Delavci v energetiki tako ne morejo v celoti uveljaviti samoupravnih pravic na ugotavljanju in delitvi dohodka v odvisnosti od rezultatov dela. Izguba in izpad prihodka se pokriva za preteklo obdobje, kar povzroča izjemno težke finančne probleme. Komunisti zahtevamo, da se končno razreši vprašanje cen premoga in električne energije, ukine naj se administrativno upravljanje, energetika se ne sme več uporabljati kot sredstvo za blažitev gospodarskih težav. Cena energije mora pokrivati vsaj enostavno reprodukcijo pri vseh tistih proizvajalcih, ki so po ekonomskem kriteriju vključeni v bilance proizvodnje.

Rezultat navedenega tretiranja energetike so tudi iracionalni ukrepi sistemske in tekoče ekonomske politike na področju določanja cen in bančnih pogojev poslovanja, saj kot rečeno ti ukrepi postavljajo na glavo vse uradno proklamirane ekonomske principe gospodarjenja, v osnovi pa preprečujejo razvoj samoupravnih instrumentov za vsklajevanje interesov med proizvajalci in porabniki energentov. Poleg tega pa ti ukrepi samo kratkoročno ščitijo vsetiste, ki še niso resno dojeli nujnosti o racionalni rabi energije.

Posebno v pogojih visoke inflacije ustvarja administrativno krojenje cen energije take pogoje gospodarjenja, kateri pripeljejo v zelo kratkem času cele dele proizvodnje iz dobrega položaja v ogromne izgube. Nam rudarjem, delavcem energetike in drugim delavcem je jasno, da je to rezultat ukrepov, ki so izven naše možnosti vplivanja in da to ni odvisno od kvalitete in količine dela ter da ni v odvisnosti od uspešnosti našega poslovnega združevanja in tržnosti proizvodov.

Navedeno so osnovni elementi več kot eno leto stare diagnoze stanja v energetiki, ki jo je izdelalo predsedstvo Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in drugi najvišji organi, kot je predsedstvo Zveze sindikatov Jugoslavije in predsedstvo Gospodarske zbornice Jugoslavije. Ti organi so tudi v pripravah na sarajevsko konferenco komunistov s področja energetike predlagali ukrepe za izhod iz težkega stanja, ki se v glavnem nanašajo na deatizacijo družbenoekonomskih odnosov v energetiki, združevanje na dohodkovnih principih — posebno preko sistema skupnega prihodka in na principih blagovne proizvodnje v pogojih socialističnesamoupravne družbe, v transformiranju samoupravne energetske skupnosti energetike v izključno mesto dogovarjanja med proizvajalci in potrošniki ter v ustvarjanje takšnih razmer v primarni delitvi, ki bodo silile tako proizvajalce kot potrošnike v iskanje razvojno optimalnih oblik pri gospodarjenju z energijo.

Eno leto po sprejetju teh sklepov nam stanje v proizvodnji premoga in električne energije dokazuje, da so narejeni premajhni premiki in postavlja se vprašanje odgovornosti za prepočasno izvajanje sklepov.

Seveda pa se strinjamo s strogo družbeno kontrolo meril in kriterijev pri oblikovanju cen. Pogoji gospodarjenja naj bodo vnaprej opredeljeni z dogovorom v interesni skupnosti energetike, kjer bodo uporabniki in proizvajalci neposredno vplivali na proizvodnjo in gospodarjenje. Ravno slovenski rudarji, ki izrabljamo premogovna nahajališča v najtežjih proizvodnih pogojih, pa imamo pravico od potrošnikov zahtevati, da ravnajo s to tako težko pridobljeno energijo spoštljivo in racionalno. Pri tem pa je tudi pomembno, da zaostrimo odgovornost za optimalno izkoriščanje že zgrajenih energetskih objektov.

Predvsem rudarji pa se zavedamo tudi odgovornosti za posege v okolje ob izkoriščanju naravnih dobrin. Varovanje okolja je naša trajna naloga. Ugotoviti pa bo potrebno mejo med zagotovitvijo najboljšega obvarovanja okolja in med možnostjo, ki jo narekuje ekonomično pridobivanje naravnih dobrin.

Mnenja smo, da bi morali v skladu z določili zakona o združenem delu te odnose podobno urejati tudi v okviru zvezne energetske skupnosti. Na podlagi dogovorjene enotne energetske politike v celi Jugoslaviji in sprejetih meril in kriterijev za oblikovanje cen, bi morali dohodkovni odnosi upoštevati različne proizvodne stroške za pridobivanje premoga v jamah in na dnevnih kopih, s čimer bi se preprečilo pridobivanje izjemnega dohodka mimo dela iz naslova rente zaradi naravnih danosti.

Tako pa bi lahko v okviru zvezne energetske skupnosti in zvezne energetske bilance postavili v enakopravni položaj tudi druge energetske vire in dajali odločno prednost domači energiji pred uvoženo, kar je izrednega pomena glede na visoko stopnjo nezaposlenosti v Jugoslaviji, saj je rudarstvo panoga v kateri je možno še zaposliti nove delavce. V tem pogledu podpiramo usmeritve resolucije 13. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in pozivamo komuniste z dosledno uresničevanje teh dogovorov, ki smo jih že opredelili v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije.

Tovarišice in tovariši!

Ob nakazanih usmeritvah za urejanje odnosov v elektroenergetskem kompleksu pa moramo videti tudi vlogo delavca kot temeljno ustvarjalno silo nadaljnjega razvoja samoupravnih produkcijskih odnosov, pri čemer je bistveno oblikovanje stimulativen pridobivanja osebnega dohodka v odvisnosti od dela, rezultatov dela in poslovanje temeljne organizacije združenega dela. Dejansko stanje, ko pokrivamo izgube za celo leto nazaj in družbeno usmerjanje višine osebnih dohodkov, postavljajo rudarje in druge delavce energetike v mezdni položaj. Povezava osebnega dohodka z ustvarjenim dohodkom je tako povsem izgubljena.

Komunisti v energetiki smo prepričani, da je možno na izpostavljenih usmeritvah urediti odnose v energetiki in širše, kar bi se predvsem pozitivno odražalo na ostalo združeno delo, predvsem v smislu stabilne in kvalitetne oskrbe z energijo, kar je pogoj nadaljnjega stabilnejšega gospodarskega razvoja in samoupravnih odnosov v naši družbi.

Pavel Kovač

Problemska konferenca – ekologija, energija, varčevanje

Predsedstvo republiške konference SZDL Slovenije je 10. junija letos sprejelo sklep o ustanovitvi problemske konference na temo: ekologija, energija, varčevanje. Seja problemske konference bo predvidoma v zadnjem trimesečju letošnjega leta. Naloga te konference je, da v celotni družbi okrepi zavest o pomenu uveljavljanja večje skrbi za prostor, okolje in energijo ter vzpodbudi organizirana družbena prizadevanja v okviru institucij političnega sistema tako, da bo presoja vplivov in učinkovitejše dolgoročne politike na prostor, okolje in energijo, zasnovana na vseh potrebnih strokovnih podlagah in najširšem strokovnem preverjanju. Problemska konferenca bo obravnavala vprašanja glede onesnaževanja in degradacije človekovega okolja, načrtovanja razvojne usmeritve, poti in načine za zmanjševanje porabe energije, vire ener-

gije in izbiro najboljših alternativ, zmanjševanje stroškov v energetiki, kakovost življenja v odnosu do energije, ekološke probleme sedanjo porabo energije, definiranje minimalnih potreb energije v Sloveniji, pa tudi vprašanje energije pri nas in v svetu, našo energetske neodvisnost, nadomeščanje uvoza v energetiki in svetovni trg z energijo.

V problemsko konferenco delegirajo svoje delegate številne republiške in občinske institucije, instituti, samoupravne interesne skupnosti in organizacije združenega dela. Naš kombinat delegira v to konferenco dva delegata. Za predsednika problemske konference so imenovali Jožeta Kneza. Imenovan je bil tudi 14-članski odbor za pripravo problemske konference.

(tl)

Srečanje borcev VDV brigade v Hrastniku

3. julija ob prazniku rudarjev in prazniku kombinata ter občinskem prazniku občine Hrastnik so se v popoldanskih urah srečevali borci I. bataljona III. štajerske VDV brigade. Srečanja se je udeležilo preko sto gostov in je potekalo v prostorih poslovne zgradbe na Trgu Franca Kozarja v Hrastniku.

V času NOB je I. bataljon III. štajerske VDV brigade imel svoje operativno področje na območju Celja, zgornje in spodnje Savinjske doline in zasavskih revirjev. S svojimi izbranimi, hrabrimi borci, pre-

kaljenimi v mnogih spopadih, so častno izpolnili svoje naloge. Iz vrst tega bataljona je izšlo večje število vojaških in političnih kadrov, oficirjev JLA in milice ter precej pomembnih strokovnih, gospodarskih, prosvetnih in družbeno-političnih delavcev.

Po srečanju so se udeležili proslave ob dnevu rudarjev, prazniku kombinata in prazniku občine Hrastnik na Trgu Franca Kozarja, po proslavi pa družabnega srečanja na športnem igrišču na Logu v Hrastniku.

Priznanja borčevske organizacije

Pred letošnjim dnevom borca so v Ljubljani na krajši slovesnosti podelili v imenu zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije plakete organizacijam in posameznikom za zasluge pri ohranjanju in razvijanju vrednot naše NOB. Plaketo ZZB NOV Jugoslavije so prejeli med redkimi posamezniki tudi.

- Janez Guna iz Trbovelj, naš bivši, sedaj upokojeni sodelavec;
- Franc Božič iz Zagorja

Ob občinskem prazniku občine Hrast-

nik so na slavnostni seji dne 3. julija podelili:

— občini Hrastnik plaketo civilne zaščite za leto 1986, s katero je občino odlikoval predsednik Zveznega izvršnega sveta Branko Mikulič;

— priznanja republiškega sekretarja za ljudsko obrambo Slovenije za uspehe pri razvijanju SLO so prejeli: Franc Kaluža, Roman Lebar, Vili Zaletel.

Čestitamo!

(tl)

ZRVS iz BiH v Revirjih

V okviru letošnjega 16. srečanja rezervnih vojaških starešin Jugoslavije, ki je bilo 4. julija v Kranju, se je mudila v Trbovljah oziroma v revirjih delegacija rezervnih vojaških starešin iz SR Bosne in Hercegovine. Delegacija, bilo je 45 delegatov, je prispela v Trbovlje 2. julija. Ob prihodu jih je pozdravila Delavska godba pred Delavskim domom in moški pevski zbor Zarja. Pozdravili so jih predstavniki ZRVS, predsednica občinske skupščine in predsednik OK SZDL. Vsi ti so izrekli dobrodošlico prispelim gostom. Nastopil je mladinski pevski zbor Trbovlje pod vodstvom Ide Virt in mažoretke Srednješolskega kulturnega društva, sledil pa je še nastop folklorne skupine. Ogledali so si tudi fotografsko razstavo o dejavnosti ZRVS in obrambnih priprav v občini Trbovlje, ki je bila pripravljena v spodnjih prostorih Delavskega doma ter strelišče SD STT na Trgu revolucije. Zatem je bilo v večernih urah srečanje gostov s predstavniki OK ZRVS Trbovlje.

Na tem srečanju je predstavil občino Trbovlje predsednik izvršnega sveta. Naslednji dan, 3. julija, je delegacija gostov položila venec pred doprsni kip Edvarda Kardelja, nato pa so jim razkazali Trbov-

lje, posebej pa še spomenike delavskega gibanja, muzej ljudske revolucije, prostore RK ZRVS Trbovlje in imeli s predstavniki te organizacije krajši razgovor. Sledil je ogled centra OJOA in tehnične opreme enot civilne zaščite v gasilskem domu v Trbovljah ter tovarne polprevodnikov ISKRA, kjer so imeli krajši razgovor s člani ZRVS. Ogledali so si še dom revirskih in savinjskih borcev ter počitniški dom na Partizanskem vrhu ter Čebine, kraj ustanovnega kongresa KPJ. V poznih popoldanskih urah pa so se udeležili proslave dneva rudarjev in praznika kombinata ter občinskega praznika v Hrastniku. Prisostovali so slavnostnemu odkritju kipa rudarjev na Trgu Franca Kozarja in družabnemu srečanju, ki je sledilo po programu proslave. Naslednji dan so se v jutranjih urah gostje odpeljali v Kranj na osrednjo jugoslovansko prireditev ob dnevu borca.

Organizacijo gostovanja ZRVS iz Bosne in Hercegovine je imela na skrbi Občinska konferenca ZRVS Trbovlje. Ob slovesu so se gostje toplo zahvalili za lep sprejem, koristne ogleda in prijateljsko vzdušje.

Nova mladinska vodstva

Dne 30. junija je Republiška konferenca ZSMS izvolila svoje novo vodstvo. Za predsednika je izvolila Toneta Anderliča, za sekretarja pa Danijela Božiča. Izvolili so tudi novo predsedstvo Republiške konference ZSMS, nadzorni odbor in statutarno komisijo.

Dne 1. julija pa so v Beogradu delegati na volilno – programski seji konference ZSM Jugoslavije izvolili novo vodstvo mladinske organizacije. Ta šteje 18 članov. Na seji predsedstva so za predsednika izvolili Hashima Rexhepija, 28-letnega ekonomista iz Celine pri Orahovcu, za sekretarja pa 25-letnega študenta Ace-ta Kočevskega iz Titovega Velesa. S tem se je končal 17-dnevni premor, ko po kongresu mladina v Jugoslaviji ni imela najvišjega vodstva zaradi nepravilnosti v volilnem postopku. V predsedstvu sta iz Slovenije Sandi Češko in Borut Šuklje.

Članstvo Zveze komunistov

Po objavljenih podatkih je ZKJ štela koncem preteklega leta 2.152.686 članov, t. j. za 1,7 % več kot koncem leta 1981. Med leti 1981 in 1985 so sprejeli v vrste ZKJ 307.291 novih članov. V tem štiriletnem obdobju se je število članov povečalo za 35.604. V tem času je bilo več sprejemov v ZK, bilo pa je tudi več izstopov. Med novo sprejetimi člani je bilo najmanj delavcev.

Organiziranost občinskih organizacij ZKS v revirskih občinah po stanju 30.6. 1986 pa je naslednje:

Občina	Število OO ZK	Število članov
Hrastnik	39	1.064
Trbovlje	87	2.013
Zagorje	52	945
Skupaj	178	4.022

V revirskih občinah deluje tudi 22 akcijskih konferenc, ena problemska konferenca (v sozdu REK EK) in 8 svetov ZK (Hrastnik 9, Zagorje 5).

Od skupnega števila članstva ZKS v revirskih občinah 4022 je 1230 žensk, 844 mladih do 27. leta starosti, 1594 delavcev, 661 članov je z visoko in višjo izobrazbo, 1.075 s srednjo in 86 z nižjo izobrazbo, 99 je učencev, dijakov in študentov ter 507 upokojujencev.

Ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata – izplačane jubilejne nagrade

Kot običajno doslej so prejeli ob praznovanju dneva rudarjev in praznika kombinata člani kolektiva za 10, 20 in 30-letno delovno dobo jubilejne nagrade.

Jože Hrženjak je na proslavi dne 3.7. na Senovem seznanil vse navzoče, da so prejeli denarne nagrade številni jubilarji iz vseh delovnih organizacij, tozgov in delovnih skupnosti.

Iz do Rudniki rjavega premoga Slovenije je bilo skupno 425 jubilarntov, iz

do Rudarska gradbena dejavnost 124, iz do Termoelektrarna Trbovlje 46 in iz delovne skupnosti skupnih služb kombinata 5 jubilarntov. V vsem kombinatu je prejelo jubilejne nagrade skupno 600 članov kolektiva. Od tega jih je bilo 276, ki so prejeli po 28.268 din za 10-letno delo, 189, ki so prejeli po 42.403 din za 20-letno delo in 135, ki so prejeli po 56.537 din za 30-letno delo.

Vsem jubilarantom veljajo naše iskrene čestitke!

S počitnic na Rabu

— Prišel sem z namenom, da bom delal za ljudi, ki si po celoletnem delu zaslužijo počitek, da ga zaužijejo s polno žlico, da jih nobena stvar ne bremeni in da odidejo iz našega doma sproščeni in spočiti.

To so besede mladega upravnika našega počitniškega doma na Rabu – Mirana Juršeta. Po poklicu je gostinski tehnik, ker pa ne dobi primerne zaposlitve, dela kot nekvalificiran delavec – vozač na rudniku Trbovlje.

Če se po desetih letih srečaš z našim počitniškim domom na Rabu, ti od veselja zaigra srce. Stare "čebelnjake", dva še stojita za spomin, je zamenjal moderen dom, ki je bolj podoben hotelu, samo da je pristrčnejši. Lepo se vključuje v okolje, prostori so funkcionalni, domači. Moderna je tudi jedilnica in zelo posrečena nadzidava, s katero smo pridobili trinajst sob. Nekaj o tem, kako poteka življenje na Rabu, so povedali zaposleni v domu in letovalci:

Prizadeven je in samokritičen, njegovo delo je odgovorno in se spopada z marsikatero težavo. O tem ne govori rad, saj pravi, da je trud poplačan, ko sliši letovalce, da so bili na dopustu zadovoljni in da bi radi spet prišli letovat v dom.

— Imamo zelo lep objekt in hudo mi je, ker ga nekateri letovalci ne čuvajo tako, kot bi ga morali. Boli me, da moramo investirati v popravila, namesto da bi ustvarjali, saj še marsikaj manjka. Nimamo namreč primernih parkirnih prostorov, na željo številnih letovalcev bi tudi morali urediti plažo. Planiramo, da bi do leta 1990 speljali kanalizacijo in vodovod po zahtevanih predpisih. Dobrodošlo bi bilo tudi igrišče. Za te stvari bo potrebno še precej denarja. Menim pa, da bi z majhno investicijo lahko precej popestrili letovanje, s tem da bi kupili nekaj koles, čolnov, jadralno desko in kakšne rekvizite za telovadbo.

Še enkrat poudarjam — lep dom imamo, ponosni smo nanj, zato ga čuvajmo!

Naj skopo predstavim ostalo osebje v domu:

Vseh zaposlenih je enajst. Ti ljudje poskrbijo, da se dobro počuti vsaka izmena, ki šteje preko stopetdeset ljudi. Dom je zaprtega tipa, kljub temu pa se tu radi prehranjujejo tudi zunanji gostje. V naslednji izmeni se bo število naših letovalcev še povečalo, predvsem ker si nekateri sami priskrbijo stanovanje izven doma, hranijo pa se v domu.

Mili Pirnauer, Mili Ljubi, Anica Lagonder ter Jolanda Podmenik so pridne kuharice, ki skrbijo za okusne in obilne obroke.

— Kako zmorete le štiri ženske vsak dan pripraviti toliko obrokov, saj so večerje skoraj enakovredne kosilom, jih vprašam, ko se sklanjajo nad posodo obupno velikih dimenzij?

— Veliko dobre volje in medsebojne pomoči je potrebno, da zmoremo to delo.

Skupina letovalcev, ki je letovala v počitniškem domu REK EK na Rabu.

Foto: A. Bregant

V kuhinji nam vedno, kadar ne streže, pomaga tudi **Slavica Turkovič**. Najgostejše je ob izmenah, ko moramo v kratkem času pripraviti sobe za nove goste. Z nadzidavo jedilnice smo pridobili še trinajst sob in s tem precej dodatnega dela, ki ga mora opraviti enako število ljudi kot lani. V naslednji sezoni bodo morali zaposliti še najmanj enega človeka. V domu Železarne Štore je za osemdeset letovalcev zaposlenih deset ljudi. Pri nas pa pri stošestdeset letovalcih dela enajst ljudi.

In kako je nagrajeno za svoje delo osebje v kuhinji?

Za delo od jutra do večera, ob praznikih in nedeljah, v vročini in včasih slabem počutju, saj zboleti ne smeš, dobijo nekaj več kot deset starih milijonov.

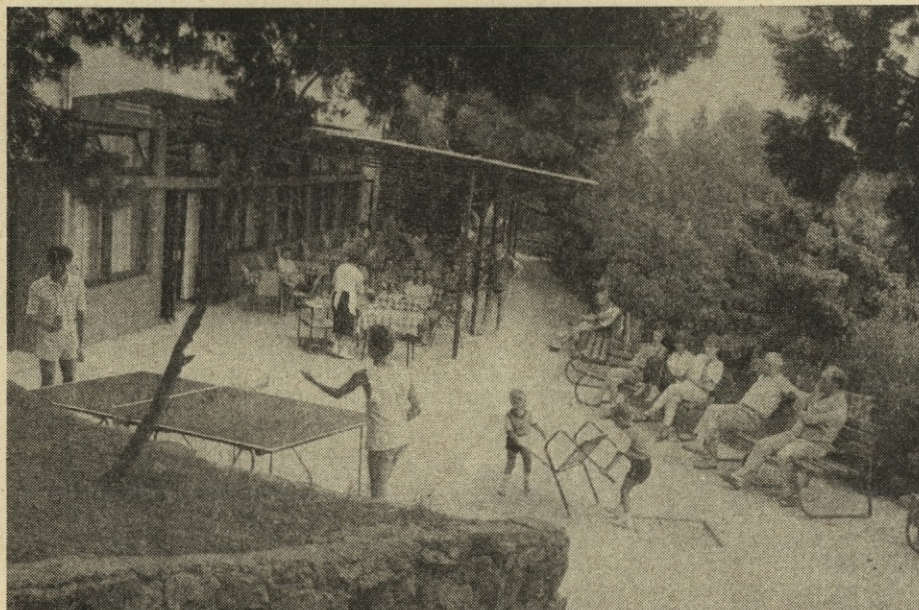
— Naš sonček je pa ekonom **Polde Železnik**. Ta ni samo ekonom, pač pa deklacija za vse. Če bi nam ta "spodfalil" potem pa v kuhinji ne bi šlo. Še več pohvalnih besed na njegov račun so povedale kuharice.

Tovariš Polde opravlja najrazličnejša popravila v domu, največkrat pa ga vidiš v kombiju. — Trikrat tedensko pripeljem tudi do tristo kilogramov mesa, pa še ogromno ostale hrane. Pri nabavi nimam težav. Česar ne dobim pri grosistih, dobim pri privatnikih. Dobro se počutim, da bi nas le zdravje ne zapustilo, pravi živahno.

— Ne vem, kaj bi bilo lahko bolje, pravi **Jože Mak**, zaposlen na rudniku Hrastnih kot skladiščnih. — Na Rabu sem letoval z družino že lani. Ker nam je zelo všeč, bi prav radi prišli sem vsako leto, kar pa ne bo mogoče, saj ne bom prišel na vrsto, ker je prijavitelcev veliko, prednost pa imajo tisti, ki še niso tu letovali. Letos sem že ob štirih zjutraj čakal v vrsti, da sem dobil prosto mesto. Prosta mesta namreč razdelijo po sistemu — prej prideš, prej melješ. Naj omenim, da ima tovariš Jože tri simpatične fante, ki bi jim primerni športni rekviziti zelo prav prišli, kljub temu pa pravijo, da tako lepo, kot je na Rabu, ni nikjer . . .

Ciril Božič, zaposlen pri skupnem prevozu na Separaciji Trbovlje, letuje z ženo Marijo in otrokoma v novem domu na Rabu že tretje leto. — Zelo všeč nam je tukaj in menim, da za denar, ki ga prispevamo za letovanje, ne bi mogli dobiti več. Hrana je boljša kot pred dvema letoma, obroki so obilni, le čas za zajtrk bi lahko premaknili za eno uro, predvsem zaradi otrok, do devete ure.

Tovarišica Marija pa je pripomnila, da bi letovalci lahko malo bolj pazili na inventar. — Tako radi se točemo po prsih, da je vse naše, kadar uničujemo. Če je vse naše, bi morali na dom in okolico še bolj

Letošnji letovalci, člani kolektiva s svojci, so se v našem počitniškem domu na Rabu dobro počutili.

Foto: A. Bregant

paziti, saj bomo morali sami trpeti škodo, ki jo povzročamo.

Slavko Zore, zaposlen na rudniku Zagorje — VESN, je bil na Rabu pred osmimi leti, v novem domu pa prvič letuje z družino.

— Zelo smo zadovoljni, ničesar ni, kar bi kritiziral. Na plažo hodimo v San Marino, tako imamo še bolj razgiban dopust. Žal mi je, ker bom moral že kmalu v pokoj in potem ne bom več imel možnosti letovati na Rabu.

Naj pripomnim, da je tovariš Slavko nepravilno obveščen. Na oddelku za družbeni standard so mi povedali, da upokojeanci še vedno lahko letujejo za isto ceno kot ostali delavci v kombinatu, res pa je, da je v sezoni težje dobiti prostor, ker je prijavljenih veliko aktivnih delavcev. Pred in po sezoni pa se vedno najde prostor.

V rudniku Zagorje je zaposlen kot rudar tudi **Bersa Stjepanovič**. Nekaj o počutju na letovanju je povedala njegova soproga Sabiha. Nezaupljivo me najprej pobara, zakaj sprašujem njo, ko pa je dovolj drugih. Redkobesedna je, vendar sem izvedela, da ji je letovanje v našem domu zelo všeč, ni pa zadovoljna s plažo in si zato najdejo drugje primerne koticke za kopanje.

Zgovornejša pa je bila **Latka Zeriharovič**, ki je prišla sem s hčerko in bratom, ki dela v rudniku Zagorje.

— Lani smo letovali drugje in še malo nismo bili tako zadovoljni. Soba je lepa, imamo kopalnico s toplo vodo, nasploh

vse ugodnosti. Tudi z ostalimi se dobro razumemo. Zelo rada bi tu letovala tudi prihodnje leto.

Iz DO IMD je letoval na Rabu **Jože Ciglar** z družino. Odkar je nov dom, letuje drugič. — Ne morem reči, da sem z vsem zadovoljen. Stanovanje v domu je lepo, realne so tudi cene pijače. Sicer pa menim, da se osebe, zaposlene na Rabu, premalo potrudijo za dobro razpoloženje. Počutim se skoraj kot v kakšnem taborišču. Lahko bi bili manj vezani na čas, v katerem delijo obroke hrane, saj bi moral človek, predvsem otroci, dobiti kaj malega za pod zob tudi izven tega omejenega časa. Zgodi se, da se zamudiš na plaži ali kakšnem izletu in bi rad kaj malega pojedel, čeprav ne tisto, kar obsega določeni obrok. Naj mi prizadeti ne zamerijo.

Vem, da se trudijo pri svojem delu. Menim, da bi morali zaposliti mlajše, za to delo usposobljene delavce.

Mislím tudi, da bi le morali doseči nek kulturni nivo pri serviranju hrane. Tu pogrešam več čistoče, hitrejšo postrežbo, pa tudi boljše oziroma okusnejše pripravljeno hrano. Tako pa imam občutek, da sem v naši menzi na Guidi. Na omenjeno menzo sem imel že večkrat negativne pripombe.

Vsako leto letuje na Rabu s svojo družino tudi **Stane Gračner**, zaposlen v elektrostrojni dejavnosti na Rudniku Trbovlje.

— Navadno sem stanoval v privatnih sobah, letos pa stanujem v nadgradnji jedilnice. Moje počutje je sedaj, če bi ga

primerjal s prejšnjim, sto proti ena. Čudovito je urejena ta nadgradnja.

Cene pijačam so ugodne, postreženi smo hitro, hrana pa je tudi zelo dobra. Odlično se počutimo. Morda bi v prihodnjem letu nabavili kakšen motorni čoln za dodatno rekreacijo.

Če vam po pravici povem, mi je tako všeč, da bi najraje ostal kar tu. Tega dopusta se bom tudi doma še dolgo spominjal. Ob prijetni družbi je pravo počitniško razpoloženje — balinamo, plavamo, če izgubimo preveč energije, pa jo nadomestimo s travarico.

Razveselili smo se dolgoletnega vozniaka avtobusa **Staneta Prošta**. S svojo dobro voljo in duhovitostjo je poskrbel, da je bila vožnja izredno prijetna, z znano okretnostjo pa, da smo v vožnji uživali in se pripeljali na cilj v zelo kratkem času.

In kako smo se odrezali gostje?

Tujcu, ki bi slučajno zašel mimo lepega doma, bi bilo takoj znano, kdo letuje v njem, saj sočnih izrazov, podkrepljenih z najrazličnejšimi okraski, nismo pozabili doma. Dobro, da smo imeli lepo vreme, da so se prti, ki so jih pridno menjavali, lahko sušili, saj se je na njih dobro zrcalil naš temperament. V sobe pa bi morali obesiti nov list s popisom inventarja, saj, na primer, v naši zbirki ni bilo niti ene od velikih žlic. Mislím, da bomo zopet kmalu belili stene. Tudi spati ni bilo treba, saj je bilo v glavnem živahno vso noč ...

Počitnice pa so bile vendarle lepe ...

Dragica Bregant

Nekaj misli o prvi pomoči pri nesrečah v rudniku

Prva pomoč ni samo dejanje človeške solidarnosti in moralna dolžnost človeka, temveč hkrati tudi eden izmed bistvenih stebrov zdravstvenega varstva za tisto razsežno področje, ki ga zdravstvena služba ne more oskrbeti sama.

S temi mislimi začenja akademik prof. dr. Janez Milčinski v učbeniku "Osnove prve pomoči za vsakogar" od prof. dr. Mirka Derganca svoje razmišljanje.

Slovenski republiški zakon o zdravstvenem varstvu pa nalaga dolžnost prve pomoči kot splošno državljansko pomoč, s tem ko določa "Dolžnost občana je, da v nujnih primerih po svojih možnostih daje drugemu prvo pomoč."

Pri prvi pomoči je potrebno ukrepati:

- naglo
- pravilno
- v pravem zaporedju.

Ne smemo preizkušati preveč, ampak moramo vedeti, kakšne so možnosti in kje so meje našega delovanja. Poudariti

mislim, da je treba vedeti, kaj je potrebno prepustiti v oskrbo samo zdravniku, kaj pa mora opraviti tisti, ki prvo pomoč nudi. Pod zahtevo po naglem ukrepanju si predstavljamo, da že ponesrečenj takoj ukrepa v smislu samopomoči, npr. pri krvavitvah, ko s pravilnim prijemom zaustavi krvavitev in ne čaka, da bi to čez nekaj časa storil kdo drug namesto njega.

Pravilno nudena prva pomoč je nujen pogoj za uspešno zdravljenje, zato upravičeno trdimo, da je večkrat odločujoči člen v verigi zdravljenja.

Da pa jo nudimo v pravem zaporedju, je potrebno učenje in znanje prve pomoči, ki ustvarja in vzgaja zavest potrebe po varnosti in ta zavest preprečuje nesreče. To pa je za posameznika in za skupnost boljše kakor pa zdraviti poškodbe.

Rudar bo lahko krepko "zgrabil za štil" orodja, ki ga uporablja pri svojem delu le s čvrstimi in zdravimi prsti in dlani. Tako sklenjena pest mora biti močnejša kot bremena, katera dviguje.

čvrst prijem le z zdravo roko

V zadnjem sestavku, ki je obravnaval analizo vseh nesreč v rudniku Trbovlje, smo se seznanili, da je bilo v zadnjih desetih letih 1555 vseh nesreč in od tega poškodb prstov ter dlani 598 primerov.

Največkrat so bili poškodovani prsti. Po pogostnosti so prednjačile udarnine mehkih delov, rane, zaprti prelomi ter odprti prelomi, to so prelomi v kombinaciji z ranami nad mestom zloma.

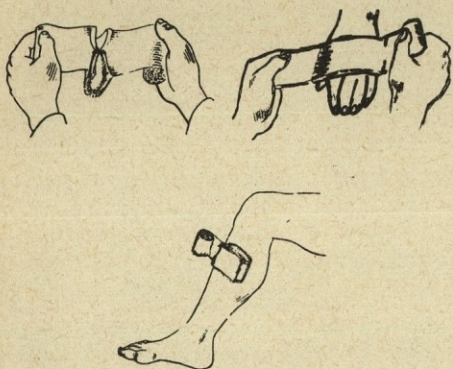
Poškodovanci pogosto povedo, da te vrste poškodb ne oskrbijo vedno na kraju nesreče, včasih celo izven jame. Vsako odlašanje oskrbe ran in predvsem odprtih prelomov s sterilno obvezo lahko zdravljenje podaljša zaradi možnih komplikacij predvsem vnetij, ki se razvijajo par dni po poškodbi. Predolgo časa trajajoče mirovanje prstov privede do njihove otrdelosti, katero lahko premagamo le z intenzivnim razgibavanjem. Vendar je tudi zato potreben čas, ki gre na račun odsotnosti z dela.

Mnenja sem, da bi vsak poškodovani pravilno ukrepal, če bi sam ali pa s pomočjo sodelavca takšne poškodbe oskrbel takoj, že kar na mestu, kjer so se pripetile.

Dr. Korbilius je leta 1892 v svoji knjigi "Prva pomoč pri nezgodah v poduk rudarjem in plavžarjem" zapisal, da člani prostovoljnih reševalnih skupin ... dobe, ko so se zvežbali, poveske z obveznico. Obvezek nosi vsak od pomožnega društva vшит v svojo delovno suknjo vedno s seboj na delo."

Ta zapis me je vzpodbudil na razmišljanje, ali ne bi bilo prav, če bi vsak od rudarjev imel v enem od žepov delovne obleke takšno obvezo, ki je sterilna in v dvojnem za vlago nepropustnem papirju.

ODPIRANJE IN PRAVILNO POLOŽEN
PRVI POVOJ NA ROKO - NOGO

Z njo bi si rudar lahko sam ali ob pomoči obvezal prste, roko ali pa tudi rane na drugih delih telesa. Takšen povoj je obvezen v kompletu prve pomoči avtomobilov, reševalcev laikov in zakaj ne bi bil tudi stalen spremljevalec rudarja. Mogoče bi ta majhen zavitek tkanine predstavljal za rudarje še večjo oporo za ohranjanje lastnega zdravja.

Zanesljivo ni prav, da se s prvo pomočjo oziroma oskrbo ran in spremljajočih poškodb predolgo časa čaka. Predvsem pa je neopustljiva napaka, če se zaradi bojazni pred odgovornostjo preveč hiti s transportom poškodovanca, največkrat s slabo izvedeno transportno improvizacijo.

Ni prav, da smo pri takšnih odgovornostih egoisti in da bi storili vse, samo da se rešimo odgovornosti za poškodovanega, ker se ga želimo čimprej znebiti, pa čeprav slabo ali strokovno povsem napačno oskrbljenega. Nekje v kotičku možgan tiho mislimo: "se bo že izgovarjal tisti, zadnji, ki je skrbel za poškodovanega,

predno ga prevzame v oskrbo zdravnik."

Če je pravilno nudena prva pomoč nujen pogoj za uspešno zdravljenje in odločujoč člen v verigi zdravljenja, potem ne pozabimo, da prvi povoj pri ranah in odprtih prelomih predstavlja edino pravo obvezo.

Če bo kdo od rudarjev potem, ko bo prebral ta sestavek, potisnil v žep poleg malice še prvi povoj, na delu pa uporabljal zaščitne rokavice, bom s tem sestavkom dosegel svoj namen.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Rudi Zupan, dr. med.

Delitev osebnih dohodkov po delovni uspešnosti

Vsebina merjenja delovne uspešnosti

Vsakršno delovno uspešnost posameznika, skupine itd. lahko opredelimo na naslednje:

- količina dela,
- kakovost dela,
- gospodarnost dela,
- ustvarjalnost pri delu.

To so elementi, ki jih morajo vsebovati naši proizvodi in storitve, da jih lahko uspešno realiziramo na trgu za doseganje čim večjega dohodka. Vsebnost samo enega elementa v proizvodu še ne pomeni uspešne prodaje, pač pa le vseh med seboj povezanih. Vsi navedeni elementi morajo biti medsebojno optimalno povezani, kajti pretiranost enega ali drugega ima lahko ravno tako slabe posledice. Iste sestavine v določeni meri, poleg še drugih, izkazujejo tudi delovno uspešnost delovno povezane skupine in tudi kolektiva delavcev v temeljni organizaciji ali v delovni skupnosti.

Količina dela

Količina dela pomeni obseg opravljenega dela in hkrati tudi izkoriščenost delovnega časa. Količino dela, ki jo je pri delu dosegel posamezni delavec ali tudi delovno povezana skupina, obravnavamo tako, da primerjamo doseženi obseg dela s predvidenim, pričakovanim, oziroma z obsegom dela, ki ga normalno dosegajo delavci ob upoštevanju tehnologije, opremljenosti in organiziranosti delovnega procesa. Gre predvsem za vprašanje, ali določen delavec ali delovno povezana skupina dosega ta večjo, normalno ali manjšo količino dela, kot je načrtovano, predvideno ali pričakovano.

Kakovost dela

Kakovost dela izkazuje stopnjo uporabe proizvodov ali storitev, ustreznost proizvodov ali storitve predpisani vsebini, dimenzijam, lastnostim in drugim sestavi-

nam. Slabša kakovost se izkaže v dodatni porabi časa za odpravljanje napak, v nižje deklarirani kakovosti (premog), ki povzroča znižanje cene proizvoda ali storitve.

Ugotavljanje kakovosti dela posameznika ali skupine delavcev ali kolektiva se izvaja tako, da se v delovnem procesu dosežena kakovost primerja s pričakovano normalno oziroma načrtovano kakovostjo v isti dejavnosti, obdobju ali delokrogu. Boljše ali slabše dosežena kakovost je sicer posledica in rezultat včasih naravnih danosti (premog), rezultat boljše ali slabše tehnologije, opremljenosti in organiziranosti delovnega procesa, vendar pa se v glavnem realizira v doseženem obsegu, predvsem zaradi večje ali manjše vestnosti delavcev pri delu. Pri enaki tehnologiji, opremljenosti in organiziranosti delovnega procesa so razlike v doseganju kakovosti med delavci in delovno skupino lahko izredno velike, povzročajo pa jih razlike v usposobljenih in motiviranih delavcih. Motiviranje doseganja večje kakovosti je prav posebej zanimivo: celotni premik k boljši kakovosti se neposredno izrazi v večjem doseženem dohodku brez potrebnih dodatnih stroškov.

Gospodarnost dela

Gospodarnost dela pomeni večje ali manjše stroške delovnega procesa in je pomembna sestavina ugotavljanja delovne uspešnosti posameznega delavca ali delovne skupine in tudi kolektiva v temeljni organizaciji in delovni skupnosti. Gospodarnost dela se odraža pri smotni porabi surovin, pri porabi energije, pri uporabi polproizvodov ali surovin, storitev in gospodarnosti pri porabi delovnih sredstev.

Vsaka naštetih sestavin se lahko obravnava posebej kot primerjava med pričakovanimi in načrtovanimi stroški in realiziranimi stroški v določenem obdobju in pri določeni količini proizvodov ali storitev. Zaradi pretirane inflacije stroškov je možno te sestavine primerjati tudi v fizičnih količinah. Predvsem pa je po-

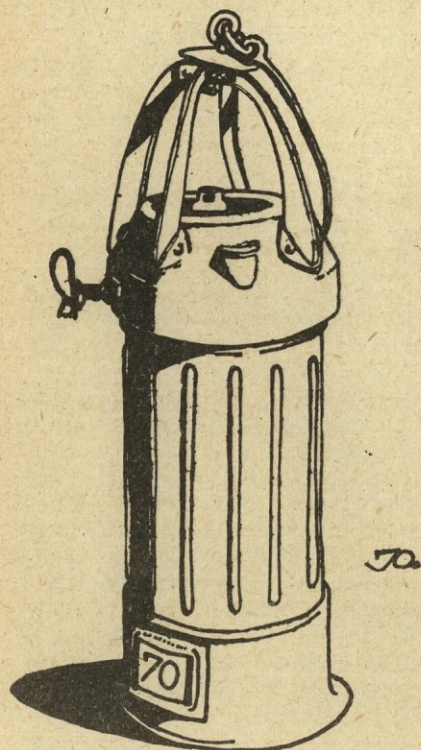
membno, da za določenega delavca ali skupino delavcev obravnavamo tisto sestavino, na katero imajo ti subjekti vpliv. Višina vpliva na motivacijo gospodarnosti mora biti ustrezna vplivom na višino dosežene gospodarnosti.

Ustvarjalnost pri delu

Ustvarjalnost pri delu izkazuje rezultate običajno posameznega delavca, pa tudi posamezne, a redke skupine delavcev pri izboljševanju in izpopolnjevanju delovnega procesa. Rezultati ustvarjalnosti pri delu se pojavljajo v novih postopkih ali proizvodih, nižjih stroških zaradi bodisi manjše porabe delovnega časa, surovin, energije, storitev ali delovnih sredstev, boljši kakovosti, večji varnosti ali drugih, za delovni proces pomembnih rezultatih. Pri tem ločimo ustvarjalnost, ki jo delavci ustvarjajo z delovno zadolžitvijo, kot npr. konstrukterji, tehnologi, ekonomisti in drugi tako imenovani poklicni ustvarjalci. Množična ustvarjalna aktivnost pa se razvija izven rednih delovnih zadolžitvev, je spontana.

Pri vrednotenju ustvarjalnosti prihaja do razlik. Dosežena ustvarjalnost iz rednih delovnih zadolžitvev se običajno vrednoti skozi količino oziroma kvaliteto dela, čeprav niso izključene tudi druge oblike. Spontana, izven delovnih zadolžitvev dosežena ustvarjalnost se vrednoti preko posebnih nadomestil ali nagrad v odvisnosti od z izboljšavo delovnega procesa doseženega gospodarskega učinka. Omenim naj še izum kot rezultat ustvarjalnega dela delavcev. Izumi so po zakonodaji deležni posebnega družbenega varstva in zaščite s patentom, pravice in obveznosti se uredijo na podlagi veljavnega postopka in predpisov.

Stane Poplas

Osebni dohodki naraščajo

V maju letos so znašali povprečni osebni dohodki v Sloveniji 106.426,00 din, od tega v gospodarstvu 103.799 din, v negospodarstvu pa 120.517 din. V vseh letošnjih prvih petih mesecih pa je znašal povprečni čisti osebni dohodek v Sloveniji 92.877 din.

Dne 1. julija je predsednik Republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj seznanil predsednike izvršnih svetov slovenskih občinskih skupščin in predstavnike samoupravnih interesnih skupnosti, da naj bi po resoluciji za letošnje leto znašala rast celotnega prihodka v I. polletju 88% v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta. V resnici pa je v Sloveniji za 98% višji kot lani. Rast osebnih dohodkov je bila za 30% hitrejša od rasti dohodka, skupna poraba pa je rastla za 45% hitreje, splošna pa za 30% hitreje od rasti dohodka. Akumulacija slovenskega združenega dela je bila le za 30% hitrejša od lanske, tako da je delež akumulacije v dohodku bistveno

manjši. Osebni dohodki so naraščali hitreje, tako da je združeno delo po ocenah v I. polletju letos povprečno izplačalo za več kot en osebni dohodek preveč. Tudi če bi OD do konca leta zamrznili, bi bila njihova rast ob koncu leta za 15% višja od rasti skupnega dohodka. Izražena je bila misel, da bo moral slovenski izvršni svet poseči tudi po zakonskih rešitvah, če se prekoračitve iz prve polovice leta ne bodo takoj uskladile z resolucijsko ravniho. Vendar pa je treba vse težave reševati po samoupravnih poti.

S tem v zvezi je bilo sprejetih tako v zveznem kot republiškem merilu več zakonov oziroma zakonskih omejitev razpolaganja z družbenimi sredstvi za negospodarske in neproizvodne naložbe v drugem polletju letos in v prihodnjem letu; začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev družbeno-političnih skupnosti in SIS-ov s področja družbenih dejavnosti za porabo v letošnjem letu itd.

(tl)

III. srečanje rudarskih pihalnih orkestrrov na Senovem

V soboto, 28. junija, so se letos že tretjič zbrale pihalne godbe iz skoraj vseh slovenskih rudnikov. Prvikrat so se srečale leta 1984 v Trbovljah, lani v Titovem Velenju, letos pa na Senovem. Po dogovoru se srečujejo rudarski pihalni orkestri

iz slovenskih rudnikov vsako leto zadnjo soboto v juniju, vsakokrat pa v počastitev praznika slovenskih rudarjev — 3. julija.

Na lanskem, drugem srečanju pihalnih orkestrrov, je bilo dogovorjeno, da bo letošnje III. srečanje slovenskih pihalnih or-

28. junija je bilo na Senovem tretje srečanje rudarskih pihalnih orkestrrov iz Slovenije. Skupno so nastopili nato pred osnovno šolo XIV. divizije na Senovem

Foto: B. Klančar

keštrov na Senovem v počastitev dneva slovenskih rudarjev in 190-letnice premo-govnika Senovo.

Na letošnjem srečanju so sodelovali naslednji pihalni orkestri oziroma pihal-ne godbe:

Rudarska godba — Hrastnik (F. Gre-benšek),

Rudarska godba — Mežica (K. Mihev),
Delavski pihalni orkester Svoboda, Se-novo (J. Ceglar),

Rudarska godba — Titovo Velenje (I. Marin),

Delavska godba — Trbovlje (M. Gun-zek),

Delavski pihalni orkester — Zagorje ob Savi (E. Eberl),

Mažoretke SKD, ZSC Miha Marinko, Trbovlje (E. Zalezina).

Manjkala je tokrat pihalna godba iz Id-rije.

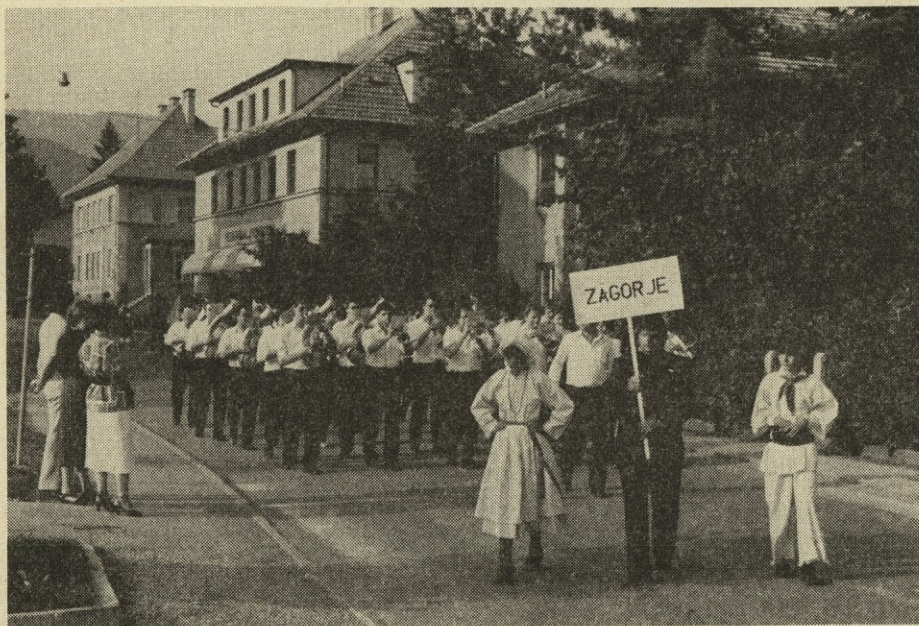
Program srečanja je bil naslednji:

— ob 16,30 so se po predhodnem žre-banju pričeli promenadni koncerti, in to

Trboveljska Delavska godba v povorki ob tretjem srečanju rudarskih pihalnih orkestrov 28. junija na Senovem.

Foto: B. Klančar

Tretjega srečanja rudarskih pihalnih orkestrov na Senovem, dne 28. junija letos, se je udeležil tudi Delavski pihalni orkester iz Zagorja ob Savi.

Foto: B. Klančar

na Senovem pred bazenom in restavracijo, v Brestanici pri bazenu in pri ribnikih v Mačkovcih ter v Krškem pred Delavskim kulturnim domom Edvarda Kardelja in v novem naselju Grič;

— ob 18. uri je bila povorka vseh godb in godbenikov skozi Senovo,

— ob 18,30 pa je bil skupen nastop vseh pihalnih orkestrov oziroma godb pri Domu XIV. divizije na Senovem.

Prireditve je tudi tokrat poživila skupi-na mažoretk v rudarskih uniformah. Nas-topajoče orkestre oziroma godbe so vodili njihovi dirigenti. Predstavili so se s progra-mom, ki so ga predhodno oblikovali. Se-novčani so letošnje srečanje pripravili vzorno in dobro organizirano. Vsi sodelu-joči so se dobro počutili. Predstavniki godb oziroma orkestrov so se dogovorili, da bo IV. srečanje prihodnje leto v Zagor-ju ob Savi.

(tl)

Usklajevanje pokojnin

Letos je treba v celoti uveljaviti 30. člen zveznega zakona o temeljnih pravi-cah iz pokojninskega in invalidskega zava-rovanja. Po tem določilu je treba sprotno usklajevati pokojnine z gibanji osebnih dohodkov vseh zaposlenih v republiki ozi-roma pokrajini. V Sloveniji je SPIZ v pr-vem polletju že trikrat uskladjal pokojnine, vsakokrat od 1. januarja 1986. Skupno so se pokojnine povečale za 60,08%. Mnogi

upokojeanci so računali, da se bodo poko-jnine vnovič povečale že s 1. julijem. Ven-dar uradni statistični podatki dokazujejo, da se izplačani osebni dohodki umirjajo in le-ti ne naraščajo s takšnim tempom, kot so v prvih mesecih letos. Zato je tudi manjši priliv denarja Skupnosti pokojnin-skega in invalidskega zavarovanja iz pris-pevkov osebnih dohodkov zaposlenih. V SPIZ-u predvidevajo, da je znašal povpre-

čni osebni dohodek v I. polletju letos okoli 74% napram lanskemu povprečju. Zato računajo, da je 1. september letos naslednji realni datum za četrto letošnje usklajevanje pokojnin med letom. Uradni statistični podatki o gibanju osebnih do-hodkov v I. polletju letos bodo znani šele sredi avgusta letos.

(tl)

Šahovski turnir energetike Slovenije

V počastitev dneva rudarjev in dneva elektrogospodarstva je bil v Hrastniku v prostorih hotela Jelka dne 2. julija ob 10. uri odigran I. šahovski turnir energetike Slovenije. Nastopile so ekipe SOZD Petrol Ljubljana, SOZD EGS Maribor, SOZD REK Franc Leskošek Luka Titovo Velenje in SOZD REK Edvarda Kardelja Trbovlje. Turnir je otvoril Janko Savšek, ki je vsem tekmovalcem zaželel obilo uspeha in prijetno bivanje v revirjih.

Za tekmovalce je bilo precej zanimanja, saj se je otvoritve in pričetka tekmovanja udeležil predsednik skupščine občine Hrastnik Jože Žibret, med drugimi gosti pa si je tekmovalce ogledal tudi predsednik PO DO RRPS Ivo Berger.

Za ekipo so nastopili po štirje igralci, igralni čas pa je bil 1 ura za partijo. Po ogorčenih bojih je zaslužno zmagala ekipa SOZD EGS, za katero so nastopili mojstrski kandidati Mihevc, Krivec, Podkoritnik in II. kategorija Ipavec. Za domačo ekipo so nastopili in dosegli točke: Tugo Godec 2, Hinko Jazbec 2, Franc Kotnik 2 in Jože Dolar 1 1/2 točke.

Dne 2. julija t.j. je v hotelu Jelka v Hrastniku potekal v počastitev dneva rudarjev in praznika kombinata prvi šahovski turnir energetike Slovenije. Zmagala je ekipa sozd EGS iz Maribora in prejela prehodni pokal.

Foto: B. Klančar

Dne 2. julija je potekal v času od 10. do 12. ure prvi šahovski turnir energetike Slovenije. Udeležili so se ga šahisti štirih slovenskih sozdov.

Foto: B. Klančar

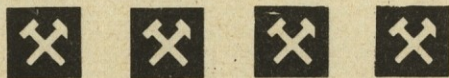
Končni vrstni red:

1. SOZD EGS	9	točk
2. SOZD REK EK	7 1/2	točk
3. SOZD REK FLL	4	točk
4. SOZD Petrol	3 1/2	točke

Prvoplasirana ekipa je osvojila prehodni pokal časopisa Elektrogospodarstvo, vse ekipe so prejele diplome. Prvoplasirana ekipa pa še zlate medalje, igralci drugoplasirane ekipe srebrne, igralci 3. in 4. plasirane ekipe pa bronaste medalje.

Organizacija tekmovanja, ki so jo izvedli šahisti REK EK je bila odlična, tekmovalce pa je vzorno vodil mednarodni šahovski sodnik Franček Brglez, vele mojster dopisnega šaha in bivši svetovni prvak v dopisnem šahu.

Hinko Jazbec

13. tradicionalno srečanje rudarskih gasilskih desetov v Kočevju

V soboto, dne 28.6.1986 ob 9. uri dopoldan je bil sprejem gasilskih desetov rudnikov Slovenije v Kočevju.

Prireditelj letošnjega srečanja je bilo Industrijsko gasilsko društvo RUDNIK — ITAS Kočevje. Po prisrčnem sprejemu gasilskih desetov je gasilsko društvo Sečovelje na svečan način izobesilo tekmovalno rudarsko zastavo, nakar se

je ob 10. uri pričelo tekmovalno rudarskih gasilskih desetov. Letošnjega tradicionalnega srečanja se je udeležilo 14 desetov, od tega ena ženska desetera iz IGD TET REK Edvarda Kardelja Trbovlje.

Nastopajoči so se pomerili v trodelnem napadu z motorno brizgalko in v športnem delu raznoterosti, hitrem obla-

čenju in navezovanju orodja.

Znano je, da je bilo rudarstvo pred leti v krizi, iz katere ni bilo videti izhoda in je prišlo do zapiranja manjših rudnikov, med katerimi je bil tudi rudnik Kočevje. Po pripojitvi rudnika Kočevje leta 1975 k sedanji delovni organizaciji »Industrija transportnih sredstev in opreme« ITAS Kočevje so bila ugibanja, ali je indust-

rijsko gasilsko društvo Rudnik še potrebuje in če je, kakšen naj bo delokrog društva?

Nato se je članstvo spontano odločilo, da mora društvo obstajati še naprej z istim delokrogom, kar je tudi v celoti potrdil novi zakon o požarnem varstvu, ki je izšel leta 1976.

Zaradi neustrezne gasilske opreme društva so se člani istega leta odločili za prostovoljno akcijo izkopa premoga ob dela prostih dneh in z pridobljenimi sredstvi nabavili nov gasilski avto TAM 2001. S tem je članstvo dokazalo, da je v celoti predano gasilstvu, kakor tudi pomagati bližnjemu v nesreči in poskrbeti za društvene potrebe. Z istimi idejami svoje delo nadaljujejo še danes in se vključujejo v že tradicionalno srečanje gasilskih društev rudnikov Slovenije.

Tekmovanje gasilskih desetini v Kočevju se je končalo nekaj po 12. uri, nakar je sledilo skupno kosilo. Po končanem kosilu so se nastopajoči zbrali na tekmovalnem prostoru za razglasitev tekmovalnih rezultatov.

Prvo mesto je osvojila desetina iz Mežice, drugo iz Sečovelja in tretja desetina iz Titovega Velenja IGD REK F. L. L.

Ženska desetina iz TET Trbovlje je nastopila izven konkurence in bi v skupni uvrstitvi dosegla deseto mesto.

Prvim trem in ženski desetini so bili podeljeni pokali.

Naprej so po vrsti sledili člani IGD TET Trbovlje, Hrastnik, Kočevje, Lendava, Laško, Premogovnik Trbovlje, Idrija, Senovo, Zagorje in Krmelj.

Prehodno tekmovalno rudarsko zastavo je prevzelo IGD Rudnik — ITAS in jo predalo v letu 1987 prireditelju tekmovalnega IGD — Naftagas Lendava.

Ob 14.30 se je končal uradni del tekmovanja in je sledilo tovariško srečanje, katerega se je udeležila večina nastopajočih desetini. Organizator tekmovanja IGD Rudnik — ITAS Kočevje je vsem nastopajočim desetinam čestital za dosegene rezultate z željo, da bi se v prihodnjem letu število nastopajočih desetini povečalo.

Jurij GOTAL

Obratovanje TE v Plevljah in Gackem

Dne 26.6. in 27.6. smo predstavniki TET in REK EK obiskali TE Pljevlja in TE Gacko. Namen obiska je bil, da zberemo informacije o izkušnjah z rusko opremo in to z ozirom na samo izgradnjo in tudi obratovanje po izgradnji. Ker je blok v TE Plevlja enakega reda velikosti, kot je predviden za TE—TO 3, se bom tudi pri tem več zadržal.

Za TE Plevlja je značilno, da je to prva črnogorska termoelektrarna kondenzacijskega tipa, ki je v končni fazi izgradnje predvidena za moč 2 x 210 MW. Sedaj obratuje le prva faza 1 x 210 MW, o drugi fazi pa še ne razmišljajo preveč, čeprav imajo akumulacijo vode in vse pomožne tehnične objekte že dimenzionirane za obe fazi. Termoelektrarna uporablja pleveljski premog, kurilne vrednosti 9211 kJ/kg (2200 kCal/kg).

Termoelektrarna dobiva premog iz rudnika dnevnega kopa Borovica, ki je oddaljen od TE 4 km. Čeprav je TE locirana na nadmorski višini 760 m, je zgrajen 250 m visok dimnik, da je preprečeno onesnaženje neposredne okolice po tem viru. Hladilno vodo za TE pridobivajo iz akumulacije Otilovčiči na reki Čehotini, dodatno pa se hladi v hladilnem stolpu poleg TE.

Preliminarni dogovor o dobavi osnovne opreme je zaključen v aprilu 1974 leta s Tehnopromeksportom iz Moskve. V juliju 1975 leta je bil kompletiran dogovor o dobavi opreme iz SSSR, nakar so se začela projektantska in pripravljalna dela. Začetek glavnih gradbenih del se je pričel v oktobru 1976, začetek montaže nosilne jeklene konstrukcije kotla in jeklene konstrukcije glavnega pogonskega

objekta pa v maju 1978 leta. Termoelektrarna je pričela z delom v letu 1982, tako da je fizična izgradnja potekala okoli šest let. Oprema TE je v pretežni večini iz SSSR. Parni kotel je izdelal Barnavski kotlovski zavod iz SSSR, parametri — pretok pare: 186 kg/s; pritisk: 13,73/2,53 MPa; temperatura: 540/540°C (ponovno pregrevanje). Značilno je, da kotel ni povsem projektiran na specifičnost premoga, ker ni bilo možnosti, da bi pri kurjenju prej ugotovili kvaliteto premoga.

Vendar je sreča v tem, da ima ta premog ugodnejšo kemijsko sestavo, kot so predvideli, tako da v glavnem zaradi premoga ni problemov, ki se pojavljajo drugod (žlindranje kurišča). Sam kotel je povsem klasične izvedbe z obzidjem, bobnom in pa pravokotno obliko kurišča, ki je v izgradnji kotlov precej nenavadna. Ker smo šli na obisk predvsem zaradi kotlovskega postrojenja, smo se logično več zanimali za ta del TE. Seveda smo na osnovi še nekaterih ostalih bistvenih podatkov (armatura, zaganjanje itd.) lahko hitro zaključili, da kotlovska oprema iz SSSR ni na takem nivoju kot iz zahodnih držav, pa tudi ne iz Poljske. Če pa so Rusi v tem času že napredovali, pa bomo izvedeli iz neposrednih kontaktov z njimi.

Povedati je treba, da so sicer na turboagregatu imeli nekaj problemov, vendar na splošno dobro obratuje in nimajo nikakršnih problemov s slabim dinamičnim stanjem. Sumljivi pa so podatki o izkoristkih. Podatek, da porabijo do 1,5 kg premoga/kWh, je tehnično gledano slab, saj v TET na bloku 4 ob približno enaki kurilnosti premoga ne presegamo porabe čez 1,2 kg/kWh.

Oprema, ki je dobavljena iz SSSR-a, je poleg kotla in turboagregata še naslednja: napajalne črpalke, ventilatorja svežega zraka, ventilatorja dimnih plinov, ventilatorja recirkulacije, kondenzator, postaja za vodik, generator, blok transformator in vsa ostala VN in NN oprema. Poleg tega so od tujih izvajalcev sodelovali še: dobavitelj iz Francije (premog) in iz Madžarske (pepel in žlindra), del opreme pa je bilo seveda tudi od naših dobaviteljev.

Zanimivost je tudi v tem, da imajo deponijo premoga, kapacitete vsega ton 120.000, čeprav je poraba premoga 1.358.000 ton/leto, pa vendar nimajo nikakršnih problemov z zalogami premoga. Pri nas bo po izgradnji TE—TO 3 letna poraba premoga sicer malenkost višja (1.400.000 ton), vendar govorimo o deponiji, kapacitete od 350.000 do 600.000 ton.

TE Plevlja upravlja, vzdržuje in nadzoruje 400 delavcev, kar je 2 del/MW (kot v TET). Delovna mesta so v obratu zasedena s po pet izvajalci, cikel pa je po dva dni 1/3, 2 dni 3/3, 2 dni 2/3, in 2 dni prost. V glavnem pa se obratovalno osebje srečuje z istimi problemi kot tudi pri nas.

Pri remontih je udeleženo tudi precej tujih izvajalcev. Njihova ocena je, da so precej dragi, predvsem Jugoturbina iz Karlovca. Ko smo že pri remontnih delih, naj povem tudi podatek, ki je izredno zanimiv: Rotor mlina "zdrži" v TE Plevlja 4.000 ur, pri nas pa le 350 ur. Mislim, da komentar ni potreben in da se imajo v veliki meri zahvaliti dobrim lastnostim premoga, da ta TE obratuje tudi do 7000 ur/leto, kar je lep uspeh.

V TE Gacko, katero smo obiskali naslednji dan, imajo približno enake probleme, čeprav je nekaj specifičnih. Premog v tem bazenu je bistveno slabše kvalitete (1600 — 1700 kcal/kg), kar pri projektiranju kotla ni bilo upoštevano. Premog ima poleg tega, da ima nizko kurilnost, še ogromno primesi jalovine, ki se ob kurjenju "transportira" skozi kotel in povzroča zamašitve predvsem na drugem vleku. Zaradi tega so morali nazivno moč zmanjšati s 300 na 250 MW. Iz tega primera tudi vidimo, da resnična stopnja razvoja kotlov na slab premog iz SSSR ni povsem dodelana, kar nam daje dobra izhodišča za dogovarjanje kotlovske opreme za TE—TO 3. Zaradi tega je seveda izkoristek še neprimerno slabši kot v TE Plevlja, kar je seveda družbenoekonomsko nesprejemljivo.

Na koncu naj povem, da smo bili v obeh TE toplo sprejeti, da niso ljubosumno čuvali podatkov kot marsikje drugje in da so izrazili pripravljenost za še tesnejše sodelovanje oziroma posredovanje še detajlnjših podatkov, če bi jih potrebovali.

Dejstvo je tudi, da so na obeh TE predvsem mlajši kadri (povprečna starost 28 let) in da so se kljub temu, da proizvodnja električne energije ni bila tradicija v teh sredinah, izredno znašli.

Leopold Jamšek

Nove cene premoga

V skladu z določili Zakona o družbeni kontroli cen in sklepa delavskega sveta SOZD REK Edvarda Kardelja so bile z veljavnostjo od 2. julija 1986 povečane cene rjavega premoga pri Rudnikih rjavega premoga Slovenije za 71,03 %. Zvezni izvršni svet si je pridržal pristojnost določanja cen premoga do 30.6.1986, od 1.7.1986 dalje pa oblikujejo cene premoga proizvajalke premoga same, to je ozdi premogovništva, s tem da o tem seznanijo zvezni urad za cene.

Cene premoga v zasavskih premogov-

nikih Hrastnik, Trbovlje in Zagorje so od 3.4. do 1.7.1986 dalje, z datumom uporabljanja od 7.7.1986, povečane za 71,03 %, za 1.365,35 din/GJ.

Čeravno so bili člani kolektiva s posebno okrožnico seznanjeni z novimi cenami premoga, pa jih tudi na tem mestu navajamo z namenom, da so z njimi seznanjeni tudi ostali bralci našega glasila.

Od 7.7.1986 dalje uporabljamo za komercialne vrste premoga naslednje cene, veljavne franko vagon nakladišče na posameznih separacijah, v din/tona:

Separacija rudnika

Vrsta premoga	Trbovlje Zagorje	Laško	Senovo	Kanižarica
kosi	23.852,—	29.097,—	26.624,—	22.289,—
kocke	23.410,—	27.588,—	25.942,—	20.898,—
oreh	22.957,—	26.879,—	24.303,—	19.850,—
grah	22.299,—	25.695,—	23.347,—	17.012,—
zdrob	16.681,—	24.129,—	20.617,—	15.100,—
prah	13.334,—	—	15.975,—	14.942,—
medprodukt	12.785,—	—	—	—
kotlovni	11.984,—	—	—	—
suho sejani	14.118,—	—	—	—

Cene premoga v trgovskih podjetjih se oblikujejo s prištetjem marže stroškov transporta in prispevka za razvoj premogovnikov. Kurivoprodaja Ljubljana prodaja odslej kosovec iz separacije Trbovlje po 31.915,— din/t, iz Senovega po 36.105,— din/t, iz Titovega Velenja (lignit) po 18.139,— din/t, iz Banovičev po 24.950,— din/t, iz Djurdjevika po 28.483,—, iz Breze po 29.163,— din/t, iz Zenice po 32.502,— din/t. Nekoliko nižje so cene drugih vrst (kocke, oreh itd.) premoga. Podobne so cene tudi v drugih krajih, odvisno predvsem od dolžine transporta.

Nove – znižane obrestne mere

Na področju obrestnih mer za najeta posojila ali za vloge občanov je vedno kaj novega. Tokrat so se banke odločile za dokaj nepopularen ukrep, da so ob vsej visoki inflacijski stopnji s 1. julijem 1986 znižale obrestne mere. Kdo bo pri tem izgubil, je jasno. Banke so se odločile za ta ukrep zato, ker visoke obresti povečujejo inflacijo, s tem ukrepom pa naj bi prispevali svoj delež — vsi ozdi in občani, za ozdravitev gospodarstva.

Od 1. julija letos banke obračunavajo nižje obrestne mere za nenamensko vezane depozite gospodarstva in občanov. Znova pa so uvedli možnost vezave denar-

ja za šest in za nad 36 mesecev.

Obrestne mere so naslednje:

čas trajanja vezane vloge	do 30.6 1986	od 1.7. 1986
— nad tri mesece	73 %	42 %
— nad šest mesecev	—	48 %
— nad dvanajst mesecev	76 %	56 %
— nad 24 mesecev	78 %	59 %
— nad 36 mesecev	—	61 %

Znižane so tudi obrestne mere za nenamensko vezane depozite negospodars-

kih organizacij. Ugodnejša pa so potrošniška posojila. Za potrošniški kredit z rokom vračila do enega leta je nova obrestna mera 56 % (doslej 73), posojila za premog, drva in ozimnico pa so po 48 %. Posojila, ki jih je mogoče odplačevati dalj kot eno leto, odobravajo z 61 % obrestno mero (doslej 78 %).

Marsikoga med varčevalci je nov ukrep o znižanju obrestnih mer zelo prizadel in razjezil. Namesto, da bi z ustrezno politiko obrestnih mer pospeševali varčevanje, so z zdajšnjim sklepom omogočili prav nasprotno — večje nakupen s tem manjši obseg varčevanja.

Rudar in rudarstvo danes

Ob letošnjem dnevu rudarjev in prazniku kombinata smo tudi letos razpisali nagrade za najboljše prispevke osnovnošolcev na temo: Rudar in rudarstvo danes. K sodelovanju smo povabili šolarje iz osnovnih šol Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Senovo, Črnomelj in Laško. Na natečaj se je odzvalo več učencev. Najboljše naloge so bile nagrajene z denarnimi nagradami. Prva nagrada je znašala 4.000 din, druga nagrada 3.000 din in tretja nagrada 2.000 din. Denarne nagrade so bile podeljene na proslavi 3. julija na Senovem. Prvo nagrado je dobila Iris Kostanjšek iz osnovne šole Josipa Broza Tita — PE Revirski borci Trbovlje,

drugo nagrado Petra Sečič iz OŠ Toneta Okrogarja Zagorje ob Savi in tretjo nagrado Dušan Kondić iz OŠ Josipa Broza Tita Trbovlje.

Prvonagrajeno nalogo objavljamo v tej številki glasila, ostale pa bodo objavljene v naslednjih številkah.

RUDAR IN RUDARSTVO DANES

»... Zamahnil je s krampom Drejčnik Andrej, z roko je prgišče premoga zajel, pokleknil na tla, se sklonil na dlan in zaklel ...«

»Iris, če se že učiš, se uči malo tiše, prosim!« se oglasi mama. Jaz še vedno pona-

vljam pesem, ki jo moram do jutriznati na pamet. Pesem mi nikakor ne gre v glavo. Ob vsakem verzu pomislim na pripovedovanje dela o rudarjenju nekoč. Zamislil sem nad usodo tisoč in enega Drejčnika Andreja. Tisoč in enega pravim. Da, saj so vsi rudarji enako trpeli ... In že nadaljujem:

»... Madona, kje vse sem te kopal! Začel v Trbovljah smrkav otrok sredi otrok ...«

Kako so bili ljudje ubogi! Ne, da so gurali le rudarji, temveč je kapitalist zaposloval ter izkoriščal žene in otroke.

»... Potem sem v Zagorju izkopal nov šaht, ...«

Ko je doma dosti naredil, je moral iti v sosednje kraje, da bi še tam delal. »... v kisovškem rovu se tik pod menoj je porušil obok ...«

Kje so bile zavarovalnice? Rudarji so trdo delali in so bili pri selu nezavarovani. Veliko jih je umrlo kot žrtve nesreč, katerih je bilo vsak dan veliko. Rudar se je pred odhodom »na šiht« poslovil od družine, saj ni vedel, kakšna nesreča ga čaka pod zemljo. Zato se tudi njihov pozdrav glasi SREČNO.

»... in prvič sem v nabiti dvorani slišal besede, ki jih nikoli kasneje nisem pozabil ...«

Kapitalisti so rudarjem obljubljali dobroto, da bi z voljo delali in te besede so jim ostale v spominu. Večkrat so z njimi kapitaliste spominjali na obljubljeni, zato so večkrat pred temi besedami bežali.

Ko se je enkrat sprl s kapitalistom in bil ob delo, si ga je moral iskati v tujini.

Zopet se mi v mislih ponavlja že zastavljeno vprašanje. Zakaj so pustili ljudi kar tako umirati? Kje so bili zdravniki? Mar so res morali za kos črnega kruha toliko trpeti? Mi se pa tega ne zavedamo. Kakšni suroveži smo!

Rudarji so se upirali. Prve stavke niso nič pomenile. Prihajale so vse pogostejše in močnejše. Nazadnje je rudarjenjem le uspelo. Pri nas praznujemo rudarski praznik v spomin na gladovno stavko v revirjih 3. julija.

Rudar se je prebudil iz spanja. Postal je vse močnejši. Vse več ljudi je imel na svoji strani. O domovini je razmišljal z lepimi besedami.

»... Zdaj kopljem spet tebe, ti premog domače zemlje,

ti črni kamen, povsod na svetu enak!...«

Rudar se je vrnil pod domačo zemljo. Zopet koplje domačo premog, ki je povsod na svetu enak.

Rudarji so garali in mislili na boljši čas, o lepši prihodnosti. Že na vprašanje zakaj mora biti lepši vidi odgovor.

»... da ne bom z mržnjo te kopal in klet, da bom z nasmehom šel skozi rov, da bom vesel svoje žuljave, težke roke, da boš res premog naše, naše zemlje, da bo življenje res vredno življenja, ...«

Najbolj so si želeli, da bodo lastniki svojega zaklada ne pa da jim ga bo kradel tuj kapitalist. Že začenjajo udarnejše misliti kajti videli so, da z lepo besedo ni nič in so se začeli upirati.

Konec pesmi, jaz pa se še ne morem pomiriti, saj mi bo od razmišljanja počila glava. Iz vsega tega me zmoti mati, ki me kliče k večerji. Ozrem se proti oknu in sploh ne morem verjeti. Tri ure sem se učila pesmico, pa je še ne znam. Kaj naj rečem učiteljici, kaj mami, ko bo videla slabo oceno? Odhitim k mizi in že me vsi zbadajo. Maja začne: »Ti moraš pa pesmico super znati, ko si vse popoldne sedela v sobi ob knjigi«. Ker me je namerno jezila, sem se odpravila spat. Ko sem se zjutraj zbudila, sem kar sama odhitela v šolo, drugače bi se poslušala Majine zbadljivke. V šoli sem se slabo počutila. Ko je bila na urniku slovenščina, sem kar prebledela. Vse dokler nisem bila jaz na vrsti, da povem pesem, so bili vsi pogledi uprti vame. Ko me je tovarišica poklicala, je v razredu nastal hrup in nekdo je zaklical: »Sedaj pokaži znanje, kaj si se včeraj učila tri ure.« Nisem mogla

več zdržati in stekla sem iz razreda. Za menoj je prišla učiteljica in me zaskrbljeno vprašala: »Iris, kaj je s teboj? Ali znaš pesem?« »Ne,« je bilo vse, kar sem lahko izgovorila jecljivo. Učiteljica me je spet vprašala: »Kaj si pa delala?« Bilo mi je lažje, zato sem ji povedala, da sem razmišljala o rudarju nekoč in ji pokazala spis, ki sem ga ob razmišljanju napisala. Učiteljica je bila več kot zadovoljna. Skupaj sva odšli v razred, kjer je vsem učencem povedala, da sem napisala spis in se zato nisem naučila pesmi.

Po razredu se je vse umirilo in vsi so povsili glave, kajti žal jim je bilo, da so me zbadali. Ko sem doma pripovedovala o dogodku, mi je oče izročil list papirja. Ko sem prebrala vsebino, sem se kar sesedla. Pisalo je, da me vabijo k natečaju. Naslov naj bi bil: »Rudar in rudarstvo danes«. Malo sem se ustrašila, saj o rudarstvu danes nisem vedela ničesar. Že sem mislila vreči puško v koruzo, ko se pojavi oče in me skoraj zasuje s knjigami o rudarstvu. Niso me preveč zanimali. Zato je oče našel rešitev: »Peljal te bom v rudnik na ogled in tam boš sama najbolje videla razliko med preteklostjo in sedanjostjo«.

Bila sem vesela. Z nama je bil tudi njegov prijatelj, ki mi je marsikaj povedal. In že začne s pripovedovanjem: »Tehnologija je bolj razvita kot včasih«. Pojavljajo se razni stroji, zato je delo za spoznanje lažje. Tudi sami pogoji za delo so se izboljšali. Električne lokomotive več in lažje prevažajo »hunte« premoga kot so ga včasih rudarji s konji. Jama sama je podprta z železnimi podporniki. To daje lepši videz in večjo varnost pred nesrečo. Tudi način odkopa je drugačen. Proizvodnja se je povečala. V jami se še naprej rudarji spuščajo z dvigali. Na glavi imajo svetilke, ki so električne. Te svetilke gorijo maksimalno 10 ur, zato je rudar lahko toliko časa v jami. Odpirajo se ponovno dnevni kopji. Delavnik rudarjev je 8 urni. Rudarje venomer spremlja smeh, čeprav delajo v težkih pogojih. Uvaja se samohodno hidravlično podporje, katero rudarjem lajša težko delo. Toda nezamenljiv prijatelj rudarjev sta še vedno »kroca« in lopata. Rudarjenje pa še vedno ostaja

umazan, blata in prahu poln posel. Organizirano kopanje, zastoni dobijo obleko, milo. Delo je še vedno triizmensko, zato imajo rudarji pri plači še posebne dodatke. Po potrebi delajo tudi ob sobotah in nedeljah. Včasih se tudi zgodi, da rudar dela trideset dni v mesecu, tako da nima prostih sobot. Rudarje še sedaj pogosto spremljajo vdori vode in samovžigi. Delajo stalno na prepihu. Na določenih mestih je tudi do 35° C. Zrak je zato hel in poln vlage. Žal pogoji še vedno niso najboljši, zato mora biti rudar, da sprejme ta poklic, duševno in telesno zdrav in mora dokončati določeno šolo. Kajti tehnologija v jami vse bolj zahteva kvalificirane in visokokvalificirane delavce ...«

Ko sem dala spis očetu prebrati, se mu je kar smejalo. Zato ga je pohvalil. Vesela je bila tudi mama. Ko sem čez nekaj dni dobila povabilo, naj pridem na rudarsko proslavo 3. julija, sem bila presrečna. Presrečna pa sem bila, ko so me pohvalili in ko sem zvedela, da bo moj spis objavljen v njihovem časopisu SREČNO. Ko pa sem potem doma Maji pripovedovala o vsem, sem dodala: »Sodelovala sem že na velikih natečajih. Pisanje spisov me zelo veseli. A ko sem dobila v roke sporočilo o spisu Rudar in rudarstvo danes, sem bila čisto prepričana, da mi je tista žilica za pisanje izginila. Nisem si mogla predstavljati, da bo za ljudi v našem kraju lahko napisala dober spis. Še ko sem ga pisala, sem na sredini hotela vreči puško v koruzo. Pa nisem, zadnji trenutek sem spis napisala. Ni mi toliko do nagrade, le od nekdanj sem si želela, da bi vsaj en moj spis prebrali moji vrstniki. Ne samo v šolskem glasilu Črno zlato, katerega naslov pove, da živimo v rudarskem mestu, ampak neke čisto drugje, kjer ne bo teme o šoli. Vsakdo bi imel tako priložnost, da premisli vsebino spisa in naj pomisli na rudarje, ki kopljejo pod zemljo to črno zlato in jim iskreno zaželimo rudarski

SREČNO!

Iris KOSTANJŠEK
7. g OŠ Josip Broz Tito
PE Rev. borci Trbovlje

Ekološki problemi doma in po svetu

Megla. Dim. Povsod sivina in dež, ki pada iz težkih oblakov, visečih nad mestom. Dež, tako običajen za pomlad, pa vendar tako drugačen. Kisel je. Kisel je zaradi vsemogočih plinov; žveplovih, dušikovih, ..., ki ogrožajo ozračje. Dež, za katerega so naše babice pravile, da umije pokrajino, ki se potem zdi kot prerajena, zdaj počasi uničuje in razjeda rastline, živali in človeka. Celotno železo se mu ne more postaviti po robu. Zdi se kot neka mora, ki pada z neba. Ampak ne, to, še ni dovolj. Tam je vendar še dokaj čista rečica. Celotno rastline in tu pa tam kakšna riba so še v njej. Hitro bo treba zgraditi še kakšno tovarno brez čistilnih naprav, ker zanje pač ni denarja. O, pač! Saj nismo tako revni — zgradili bomo še eno termoelektrarno, ker imamo, veste, zelo ugodno podnebje, tukaj v Zasavju. Tudi toplotni obrat nam že ne more do živoga.

Kje pa! Saj smo vendar zgradili dimnik, najvišjega v Evropi in drugega za ameriškim. Ha, mi nismo kar tako. Kaj pravite? A, temperatura Save? Ja, veste, tudi to ni tako pomembno — kdo bise oziral natisti 2 ali 3° C?

Pogine sicer nekaj rib, ampak se bodo že navadile. Povejte no, aste že videli najnovejše podatke o količini žveplovega dioksida v ozračju? Pravite da ste? Ste opazili, da smo Trboveljčani na prvem mestu? Ja, ja, pa tudi prvo mesto v količini dima in prašnih delcev nam ne uide, čeprav še prednjačijo Zagorjani.

Se vam ne zdi, kot bi bil tale šaljiv oziroma ironičen dialog med butalcema? Podobnost je velika, ne? Na žalost se človek, ki živi na enem najbolj onesnaženih področjih, tega sploh ne zaveda. Pa saj se tudi ne more? Le kako, ko pa vsak dan posluša po radiu in bere v časopisju,

kako onesnažena je Ljubljana. Ubogi Ljubljančani, pravi, pa ne ve, da bi moral reči ubogi jaz, kajti koncentracije v Ljubljani so do sedemkrat manjše kot pri nas. Potem pa človek hoče vsaj ožjo domovino opozoriti, kaj se dogaja v Revirjih, katerih zgodovinska revolucionarnost bi se morala nadaljevati predvsem na območju ekologije, pa bomo očitno pustili, da se naš rodni kraj pred nami spreminja v ekološko puščavo. Torej — človek pride z vsem dokaznim gradivom, grafikoni, razpredelnicami, ... pred doktorja, profesorje in magistre, da bi jih na to opozoril, ti učeni možje pa potem pri sedemkrat povišani koncentraciji žveplovega diok-

sida v Trbovljah pravijo, da bi moral pri svojih raziskavah upoštevati še količino cigaretnega dima v zraku. Neverjetno, ampak resnično. Kaj bi torej ubogi zastupljenec, ki mu grozi pljučni rak, kronično vnetje respiratornega sistema, ... počel drugega, kot da reče učenjakom hvala in se vrne v svoj zadimljeni in smreči svet, ki bo takšen tudi ostal, ker imajo vsi, ki so pametnejši od njega, preveč dela s »pomembnejšimi rečmi«?

Pa kaj bi to! Saj to je le majhen kraj, ki ga na zemljevidu sveta sploh ni opaziti! Ampak — zemljevid sveta je prav tako črn, reke se prav tako gosto valijo proti iz-

livom, proti morjem in oceanom, človek, to veliko, pametno bitje, pase pehaza denarjem, da bi ga potem porabil za nakup nove letalonosilke in bombnikov. So ljudje, ki se tega zavedajo — Greenpeaceovci — so pa tudi ljudje, ki so močnejši od njih in teh je več.

Sicer pa je nekoč nek filozof dejal: »Ne sekiraj se, če nisi postal vzor, lahko še vedno postaneš zastrašujoč primer«.

In sonce so prekrili težki sivi oblaki, iz katerih bo spet padal kisel dež. Dim. Megla. Dež. Nič sonca, nič čistega zraka. Samo dim in megla in dež.

Manja Guna
3. NMU, Trbovlje

Mi nismo kar tako

V letošnjem letu so se uspehi kar vrstili. Pa pojdemo lepo po vrsti.

— Ob dnevu pionirjev smo v Hrastniku organizirali slikarsko kolonijo — slikanje na steklo.

— Merzdovnik Stane, Levačič Mitja in Gole Boštjan so oktobra na srečanju v Zagorju osvojili 3. mesto.

— Člane stekloslikarskega krožka so predstavili v fotoreportaži v Pionirskem listu, v pionirski oddaji Radia Trbovlje in v televizijski oddaji Pedenžep. Mladi zadružniki so prejeli plaketo za sodelovanje na Zboru pionirjev združnikov Jugoslavije v Baru, kjer so dobili priznanja mentorica Belinda Ladiha in udeleženca Jasna Fabjan in Mario Šargač.

— Ob dnevu šole so finalu kviza o heroju Rajku, o pionirski organizaciji in partizanski pesmi zmagali Irena Branda, Vanja Zavrl in Irena Rome ter trije predstavniki z Dola.

— Učenci naše šole so v letošnjem letu zbrali 19.785 kg papirja in s tem zaslužili 376.725 din. Po podatkih, ki jih zbira Dinos — poslovalnica Trbovlje, smo najboljši zbiralci papirja v Zasavju.

— Na občinskem tekmovanju Kaj več o prometu je zmagal Gregor SAVIOZZI.

— RTV Ljubljana je posnela del spevovigre V bratskem objemu in jo predvajala na TV.

— Srečanja OŠ Ivo Lola Ribar v Sarajevu so se udeležili: ravnateljica OŠNHR in Glasbene šole Hrastnik ter članice skupine za jazz-balet Blanka Jakšič, Alenka Strniša, Bojana Slapšak, Valerija Dornik, Branka Dornik iz Hrastnika ter Kristina Kirri, Sabina Rotar in Ksenija Pogačnik z Dola ter Dana Maurovič, nekdanja učenka naše šole.

— Člani dramskega krožka so pripravili igro Leopolda Suhodolčana Srečna hiša DOBERDAN.

— Urška Hartwig je zmagala na občinskem tekmovanju v znanju iz angleškega jezika.

— Srebrno Vegovo priznanje so prejeli Polona Pergar, Tomislav Lušič in Emil Kadrijevič.

— Zlato Vegovo priznanje na repu-

bliškem tekmovanju je dosegel Tomislav Lušič.

— MPZ je dobil priznanje Zasavske pevske skupnosti na 8. reviji otroških in mladinskih pevskega zborov Zasavja.

— Zgodovinski krožek je dobil zlato priznanje JPI za raziskovalno nalogo KAKO SMO ŽIVELI.

— Občinski prvaki v znanju iz Vesele šole so Diana Dijanič, Mojca Trbovc, Tomislav Lušič, Aljoša Judež in Aljoša Hauptman.

— Na 10. republiškem srečanju mladih tehnikov v Celju je Simon Tanšek prejel drugo nagrado za fotografijo in se udeležil Zveznega srečanja mladih tehnikov Jugoslavije v Strugi v Makedoniji, kjer je zasedel dve prvi in eno drugo mesto.

— Pionirji prometniki so za raziskovalno nalogo VARNE POTI prejeli priznanje in nagrado Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SR Slovenije.

— Šolska zadruga je pripravila fotoreportažo zbiralne akcije papirja, ki je bila objavljena v natečaju Mi mladi v Pionirskem listu kot edina fotoreportaža, ki so jo poslali učenci in je bila nagrajena s posebno nagrado PIL in delovne organizacije Slovenijapapir Ljubljana.

— Ob dnevu varnosti je učenka Vesna Rutar prejela prvo nagrado za likovni prispevek in Rok Blažko za literarni prispevek na temo o prometu.

— Lidija Drvoderič je za svoj likovni izdelek dobila nagrado, in sicer potovanje z letalom na Brione. — Dominko in Marko Peitl sta se uvrstila na republiško tekmovanje Tito — revolucija — mir.

— Učenci 6. a razreda so prvaki v umivanju zob na naši šoli.

— Boštjan Majač in Lojzi Krašovec ter tovariš Vid Herič so se udeležili male Groharjeve slikarske kolonije v Smederevski Palanki pod geslom Od Vardarja pa do Triglava. Naša šola je na tem srečanju dobila diplomu.

Učenci osnovne šole narodnega heroja Rajka H r a s t n i k

Berta Čobal — Javornik

So vsi knapi enaki ...

Ko prebrala sem
KNAPOVSKE MISLI —
odšla sem v sobo —
da v samotni tesnobo
molče
bi krotila.
Saj sem živo čutila
lik in mik
svojega deda.
Vidim ga,
kako utrujen
po šihu poseda ...
Čutim njegov pogled,
čeprav že mnogo, mnogo let
ni ga med nami ...
Smrt ga zetekla je v jami.
Utihihnila je pesem,

ki znal jo je peti.
Utihihnila kletev —
saj znal je zakleti.
Omahnile so trde, žuljave roke,
ki so znale objeti
in k sebi vabiti otroke.

Da, ded moj ...
bil mi je ...

Kaj bi dejala ...
Ko sem prebrala
KNAPOVSKE MISLI
sem se vprašala:
So vsi knapi enaki,
taki kot bila sta
tvoj oče in ded?
Oba v trdi lupini
krila sta svet —
ljubeči cvet,
ki vabi in se upira pozabi.

Ivo Umek

Izposojeni trenutki resnice

V jami

Prekleta je nizek obod,
zveni mi še danes v glavi,
udaril v grčev sem hlod,
zdaj glava z vinom se zdravi.

Slastno je to zdravilo,
še pesem se zraven priklati,
včasih je kot dramilo,
da smo potem bolj robati.

Za praznik je počil obod,
zalilo je starega knapa,
stisnil ga grčev je hlod,
pošla mu življenjska je sapa.

Prekleta je nizek obod,
tema neprenehoma drami,
z glavo udariš v grčev hlod
in to te preveč omami.

Alpinizem je bil meni sprostitev,
svobodna uteha in ozdravljenje. Dovedel
me je do vira spoznanja sebe in narave.
Nisem pa do tega prišel kot pasiven uživa-
valec naravnih lepot. Športni podvig mi je
še odprl veličanstvo alpske narave do
zadnjih predelov in šele ob polni moči, ko
sem obhodil vse vrhove in zatišja naših
Julijskih Alp, sem prišel tudi do spozna-
nja svojega in našega ljudskega bistva.

H. Tuma

Beseda na nepravem mestu uniči še ta-
ko lepo misel.

Voltaire

Veliko bogastvo rado človeka prej
ugonobi, kakor pa osreči.

Bacon

Človeška zloba vedno prihaja od
nemoči.

Tolstoj

Ljubezen nima let.

Pascal

Opijanjenje je prostovoljno izzivanje
norosti.

Če posoda ni čista, se vse kar v njo
vliješ, skisa.

Horacij

Najbolj gluhi so tisti, ki noče slišati.

Francoski pregovor

Daj mi jedro, lupino si ustvarim sam.

W. Shakespeare

V velikih krizah se srce zlomi ali
ojekleni.

H. d. Balzac

Če se preveč razpravlja, se resnica
izgubi.

Francoski pregovor

Če imamo človeka radi, ne gledamo
napak na njem.

Istrski pregovor

Marica Grešak — Jakopič

Spremljaj me, luna

Spremljaj me, luna
o, spremljaj zvesto,
dokler te pozdravil
ne bom v slovo. Sveti z višave
na temačne poti,
koder rudarju
na šihl se mudi.

Ko prišel tjakaj
pred črni bom rov,
bom rekel v slovo ti,
zdaj pojdi domov.

Za oblaki zadremaj
in sanjaj tako,
kako tvoj rudar
se poti pod zemljo.

V globino temačno
ne moreš z menojo,
zato se poslavljaj
od tebe nocoj.

Črni globini
gospodar je le knap,
koder čvrsto
mu stopa korak.

A ti mesečina
si premila za njo,
le knapovska lučka
nam sveti lahko.

Jutri zvečer
povrni se mi,
da spet mi posvetiš
na mračne poti.

Čeravno smo v visokem poletju, kul-
turni delavci kljub poletnemu premoru
ne mirujejo. Praktično so navzoči pri
vseh manifestacijah, turističnih in drugih
prireditvah, ki so v teh dneh v naših kra-
jih.

Nekaj teh nastopov omenjamo v našem
kronološkem pregledu.

Gledališke prireditve

Svoboda Dobrna Trbovlje je 3. julija
pred svojim domom v Hohkrautovi kolo-
niji pripravila zanimiv program v počasti-

tev dneva krajevne skupnosti Dobrna in
dneva borcev. Program so izvedli recita-
torji Svobode Dobrna ter recitatorji in
ritmična skupina Osnovne šole Trbovlje
in skupina mažoretk SKD Trbovlje. Na
družabnem srečanju je igral ansambel
Komodor.

V začetku julija je KD Svoboda Elek-
troelement organiziralo kulturno turistič-
no prireditev Valvasorjev dan. Nastopili
so člani dramske sekcije in pevski zbor
z Izlak. Besedilo je napisal Nande Razbor-
šek, Tone Rozina pa režiral. Na tradi-
cionalni prireditvi so Izlačani predstavili
del življenja barona J. V. Valvasorja. K
predstavi se je zbralo okoli tisoč obisko-
valcev in so bili vsi zelo zadovoljni. Pri-
reditev se je nadaljevala z družabnimi
igrami in kot se spodobi, z našo prastaro
tradicijo — z veselico.

Marica Grešak — Jakopič

Rudarjeve solze

Poglej na polju rdeči mak,
ki se v pšenički klanja,
kakor da se v tihi mrak,
vasovat odpravlja.

A korenina ga drži,
zaman želi vas'vati,
kjer rumeno klasje spi,
moral bi ostati.

V bistvu sem rudar vesel,
le to me žalosti,
dekle, ki bi jo rad imel,
se z drugim veseli.

Koncerti

Dne 22. junija se je več revirskih pev-
skih zborov udeležilo 17. Tabora sloven-
skih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.
Letošnji tabor je bil posvečen 400-letnici
smrti Primoža Trubarja in 45-letnici vstaje
slovenskega naroda. Na zaključnem nas-
topu je sodelovalo 271 zborov z 8.000
pevci in pevkami. Govoril je Miran Potrč,
predsednik skupščine SRS. Mogočnemu
pevskemu zboru je dirigiral eno pesem
tudi Rihard Majcen, zborovodja moškega
pevskega zbora Zarja Svobode Center
Trbovlje, sicer pa naš sodelavec.

Mešani pevski zbor Svobode II Trbov-
lje je v času od 25. do 28.6.1986 letoval
v domu litijske predilnice v Novigradu.
V tem času so imeli pod vodstvom Helge

Briner intenzivne pevske vaje, pripravili pa so tudi tri javne koncerte tako v domu litijske predilnice, v domu počitniške skupnosti Hrastnik in v domu paraplegikov Počitniške zveze Gorenjske.

Delavska godba Trbovlje je v času od 4. do 8. julija gostovala v Ludwigsburgu — ZR Nemčija. Na povabilo glasbenega društva OSSWELL E. V. so se udeležili mednarodne glasbene revije. S svojimi tremi koncerti so v celoti osvojili občinstvo z viharimi ovacijami. Te pa so seveda sledile odličnemu nastopu 65 trboveljskih godbenikov. Delavska godba je zapustila pri poslušalcih močan in globok vtis na tem mednarodnem glasbenem prazniku.

Likovne razstave

Od 15.6. do 31.7. je Jernej Kreže st., član RELIK-a, razstavljal svoja dela v lignitu v Ljubljani v zgradbi elektrogospodarstva. Tema razstavljenih del v lignitu — delo rudarjev na odkopu.

V mesecu juliju rastavlja Helca Krasnik, članica RELIK-a 10 svojih najnovejših akvarelov, z motivi iz gorske in zasavske pokrajine. Tokrat so ji bile posebno pri srcu stare domačije.

Od 9. do 16.7.1986 je bila v likovni galeriji Trbovlje v Delavskem domu likovna razstava na temo: Energija — naša bodočnost. Pripravili so jo v počastitev 80-letnice Termoelektrarne Trbovlje. 12 članov RELIK-a in akademski slikar Franc Kopitar so za to razstavo pripravili skupno 25 del, ki so se motivično nanašala na elektrogospodarske in rudarske objekte. Ob otvoritvi sta nastopila pevska zborja Jarja in Slavček.

V juniju je v knjižnici Toneta Seliškarja v Trbovljah razstavljal Zdravko Dolinšek, član RELIK-a. Na desetih platnih je predstavil zasavsko krajino v oljni tehniki. Sicer pa je Zdravko Dolinšek znan kot zelo uspešen umetni oblikovalec žlahtnih

kovin, za kar je prejel že številna tudi mednarodna priznanja.

Od 3. do 27. julija so razstavljali v galeriji kulturnega centra Miška Krajncja v Murski Soboti izkušeni likovniki iz Zasavja. S svojimi deli so se predstavili Nikolaj Beer, Jože Ciuha, Leopold Hočevar, Branko Klančar, Janez Knez, Janez Knez — Mišo, Franc Kopitar, Tone Leskovšek, Jože Miglič, Polde Mihelič, Milan Rijavec, Ana Marija — Vljaj. Pripravili so jo v počastitev dneva borcev.

10. julija se je pričela na Izlakah v Medijskih Toplicah 23. slikarska kolonija Izlake — Zagorje, najstarejša slikarska kolonija v Sloveniji. Udeležilo se je 13 slikarjev, in to Franca de Groen, Henk Mual, Johhana Vaatstua in William van Veen iz Groeningena — Nizozemska, Tone Atanasovski iz Kumana, Vladimir Jankovič iz Aleksinca, Miloš Lovrenčič, Tone Seifert in Marjan Skumavc iz Ljubljane, Rudi Uran iz Maribora, Zlato Rudolf iz Litijske, Janez Knez iz Trbovelj in Samo Šiles iz Zagorja.

Ostale prireditve

Sredi julija letos je kino klub mladih iz Zagorja dobil na "mali Puli" v Pulju dve priznanji. Na festivalu kratkometražnega filma amaterskih delavcev je ta klub dobil srebrno plaketo, Zlatko Benko, član tega kluba, pa je dobil zlato plaketo za snemanje filma "Odmiranje kmečkega življa na vasi".

Zveza kulturnih organizacij Zagorje je skupno z Delavskim domom Zagorje pripravila razstavo z naslovom: Čas naših prvih knjig. Fotografije so predstavile naslovne strani Trubarjevih knjig in njegovih sodobnikov, prepise Trubarjevih besedil, fotokopije rokopisov, pisem, risb, zemljevidov slovenskih dežel itd. Razstavo so zaprli 6. julija, pripravili pa so jo v počastitev 400-letnice smrti Primoža Trubarja.

(tl)

Izgubili smo dva člana kolektiva

Dne 8. julija se je dogodila koncem dopoldanskega šihata približno 30 m pred izhodom iz jame Kotredež huda rudarska nesreča. Lokomotiva, ki je vlekla jamske vozičke, je povozila Ivana Hribarja (17), rudarja — kopača, doma iz Podvin pri Zagorju. Na tem delu je rov zelo ozek. Zaradi posledic nesreče, ob nesreči je pokojni Ivan Hribar izgubil obe nogi, je v popoldanskih urah umrl v trboveljski bolnici. Ob veliki udeležbi rudarjev iz Zagorja in sosednjih rudnikov Hrastnika in Trbovlje ter drugih občanov so se od pokojnega Ivana Hribarja lepo in občuteno poslovili predstavniki rudnika Zagorje na zagorskem pokopališču.

Dne 10. julija se je dogodila na gradbišču DO RGD — tozdr RIG v Rudniku urana Žirovski vrh huda nesreča. Zaradi posledic te nesreče je umrl 27 let star rudar — kopač Serafin Bilič, njegov so-

delavec 27-letni Muhamed Mehmedović pa je bil ob tej nesreči hudo ranjen.

Do nesreče je prišlo med delom v jami, 150 m globoko. Pogreb pokojnega sodelavca Serafina Biliča je bil v njegovi rojstni vasi Grahovčiči pri Travniku ob navzočnosti njegovih delovnih tovarišev iz DO RGD in številnih vaščanov ter sorodnikov.

Vzroke obeh nesreč so raziskovali pristojni inšpekcijski, varstveni in varnostni organi. Člani kolektiva kombinata smo ob izgubi obeh zvestih in marljivih delovnih tovarišev hudo prizadeti. Pogrešali ju bomo tako pri delu, kakor tudi v vsakdanjem življenju.

Delo rudarjev je težko in nevarno, kljub vsej moderni tehniki, in se morda tega dejstva prav zavemo šele ob grobu ponesrečenih rudarjev.

Ne bomo ju pozabili.

Nagrade inovatorjem v Trbovljah in Hrastniku

V začetku julija je občinska raziskovalna skupnost Trbovlje podelila nagrade za inovacijske in raziskovalne dosežke v občini Trbovlje. Prejeli so jih:

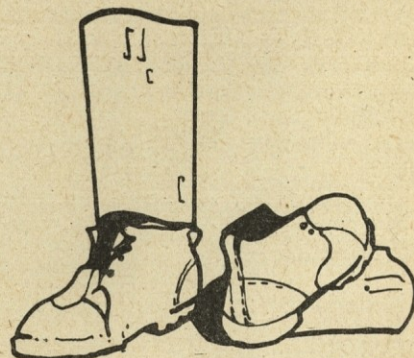
- 1. nagrado Zdravko Bočko iz STT,
- 2. nagrado Jani Deželak iz Iskre, tovarne polprevodnikov,
- 3. nagrado Rudi Dornik, Ivan Sovre, Milenko Mraz, Zoran Višnikar, Matjaž Polutnik, Mirko Prosenc, (vsi iz Iskre Trbovlje), Bojan Ličar, Janez Zakonjšek (STT) in Jože Štrajhar (REK EK — DO RGD, tozdr IMD).

Pred letošnjim praznikom občine Hrastnik je občinska raziskovalna skupnost Hrastnik podelila nagrade za sprejete inovacije. Letos so nagrade prejeli: Bojan Frangeš, Niko Kavšek, Peter Marinkovič, Srečko Jakšič, Rado Gujidič, Jože Gregorinčič, Franc Drnovšek, Janez Škobič, Jože Mejač, Franc Jerman, Egidij Kmetič, Avgust Fišnar, Ferdo Žlindra, Jože Godicelj, Stojan Binder, Samo Klemen, Franc Korbar (iz Steklarne — Sijaj), Boris Kreže, Radoš Zornik, Franc Kreže, Anton Potušek, Anton Kosem, Ivan Kovač, Branko Peklar, (iz tovarne kemičnih izdelkov), Jana Šurina, Jožica Špajzer, Darinka Gašparut, Cvetka Pogachnik, Vladimir Jutriša (iz Jutranjke — Dol).

Tako v Trbovljah kakor tudi v Hrastniku pogrešamo nagrade inovatorjem iz ozdov sozd REK EK. Po vsej verjetnosti tozdi svojih inovatorjev oziroma njihovih inovacij niso prijavili ali pa so jih prijavile prepozno. Vemo, da so med člani kolektiva našega kombinata številni inovatorji s pomembnimi inovacijskimi dosežki. To dokazujejo tudi letos podeljene nagrade in priznanja ob dnevu rudarjev in prazniku kombinata.

Čestitamo!

(tl)

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

Bosansko — hercegovski rudarji izpolnjujejo načrt

V letošnjem I. polletju so rudarji Titovih premogovnikov — Tuzla, nakopali 7,13 milijona ton premoga. V pogledu izpolnjevanja načrta je to 27.000 ton več, kakor pa so ga nakopali v I. polletju preteklega leta. Čeprav so imeli zastoje v proizvodnji premoga tako v Zenici, kakor tudi v Mostarju in so imeli tudi večje težave, na katere niso računali, bosansko — hercegovski rudarji le izpolnjujejo sprejete načrte proizvodnje premoga in v glavnem zadovoljujejo porabnike. V Titovih premogovnikih so pospešeno pripravljali uporabo novih skupnih meril za izračun novih cen premoga in odpravljanje razlik med cenami posameznih vrst energije, pa tudi med cenami drugega blaga. Kakor nam je znano, so bile nove cene uveljavljene v začetku julija tega leta.

Akumulacijska jezera so polna vode

V začetku julija so v skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva v Beogradu razpravljali o tem, ali naj vodo v akumulacijskih jezerih hranijo za kasnejša obdobja ali pa jo porabijo za proizvodnjo električne energije že sedaj. Tako idealnih hidroloških prilik, kot so bile letos v Jugoslaviji, že ni bilo 40 let. Padavine so bile najizdatnejše v tem obdobju. Zato so bile hidroelektrarne tudi glavni nosilec proizvodnje električne energije v prvem polletju. V akumulacijska jezera HE se je v I. polletju nateklo toliko vode, da bi lahko proizvedli 4,6 milijarde kWh električne energije. Jezera so bila skoraj polna, saj znaša skupna zmogljivost le-teh okoli 5,3 milijarde kWh. Doslej v akumulacijskih jezerih nikdar ni bilo toliko vode. Zato se pojavlja vprašanje, kaj bi bilo smotnejše oziroma gospodarnejše, čakati na sušna oziroma zimska obdobja ali akumulirano vodo takoj porabiti za proizvodnjo elektrike. Na seji izvršnega odbora združenja so predlagali, da bi akumulirano vodo hranili za zadnje tri mesece letošnjega leta, ko je običajno elektrike najmanj pa tudi najbolj potrebna je. Računajo, da bo jesen sušna, zato bo akumulirana voda prišla še kako prav. Sedanje dnevne potrebe po elektriki se gibajo med 150 milijonov in 170 kWh, pozimi pa so znašale dnevne potrebe tudi od 235 do 245 milijonov kWh.

Kakšna bo poraba elektrike naslednjo zimo, je vprašanje, ker sta se tako elektrika kot premog podražila in marsikdo od kupcev oziroma porabnikov, se bo v okviru danih možnosti vnovič orientiral na uporabo plina in mazuta. Porabniki energije so se doslej vedno prilagajali danim okoliščinam.

Modernizacija premogovnikov v Maroku

V Maroku so pred kratkim razpisali mednarodni natečaj za izdelavo in opre-

mo 990 m globokega jaška Džerada. Ta projekt je le del programa, vrednega 74 milijonov dolarjev, ki zasleduje cilj povečane proizvodnje premoga v tem premogovniku. Dela bi trajala od februarja 1987 do julija 1989.

Kitajska prva med proizvajalci premoga

Lansko leto je Kitajska prevzela ZDA prvo mesto med svetovnimi proizvajalci premoga. V tej veliki državi so ga nakopali 812 milijonov ton, medtem ko so ga v ZDA nakopali le 745 milijonov ton. Podatke je posredovala družba SHELL. Čeprav so Kitajci dosegli najvišji proizvodni odstotek, pa so proizvedli lani 18 milijonov ton premoga manj, kot so sprva predvideli. Vendar pa njena vsakoletna rast proizvodnje zagotavlja, da bodo do konca tega stoletja dosegli letno po 1,2 milijarde ton premoga. Kitajska izvažala od skupne nakopane količine premoga le 2,5 %. Razlog je v tem, da skoraj ves premog porabijo na domačem trgu, ker imajo probleme z ostalimi viri energije. Že letos pa nameravajo izvoz povečati, da bi na ta način prišli do večjega priliva trdnih valut. V skupni proizvodnji premoga na Kitajskem je rjavi premog udeležen s 50 %, črni s 30 %, antracit pa z 20 %.

Presežek elektrike in premoga na Kosovu

V Elektrogospodarstvu Kosova se ubadajo z vprašanjem, kam s presežki električne energije. Kot smo že omenili, so bili letos vremenski pogoji v pogledu padavin zelo ugodni. Zato je bilo dovolj elektrike iz HE, manj pa so obratovala termoelektrarne na premog. Zato se je hitro zmanjšal interes kupcev, predvsem preostalih elektrogospodarskih organizacij v državi, za energijo iz kosovskih termoelektrarn. Dovčerajsnji koristniki so se obrnili k cenejši elektriki iz hidroelektrarn. Zato je proizvodnja v kosovskih termoelektrarnah precej manjša, tako da od petih blokov obratujeta le dva. V prvih petih mesecih letošnjega leta so termoelektrarne Kosova dobavile 14 % manj energije kakor je določal načrt. To pa pomeni 300 milijonov kWh manj, kot je bilo predvideno. To pa je povzročilo tudi pomembno zmanjšanje porabe premoga in ustvarjanje velikih zalog le-tega. Na deponijah termoelektrarn Kosovo in Kosovo B imajo trenutno 1,15 milijonov ton premoga. To se ni zgodilo že dolga leta.

Veter za električno energijo

Pričela bo obratovati naprava za pretvarjanje eolske — vetrne energije v električno energijo. Naprava ima moč 500 KW in bo pričela obratovati prihodnje leto v ZDA v Teksasu. To bo največja naprava v ZDA. Naprava bo delovala le z eno rotorno eliso, katere hitrost vrtilja se bo prilagajala računalniško na temlju moči vetra. Pri hitrosti vetra 45

km na uro se bo elisa rotorja obrnila 37,5-krat v minuti. Kakšen bo končni učinek, pa ni znano, domnevajo pa, da bo zadovoljiv.

Delegati o proizvodnji premoga v naslednjih letih

Delegati Skupščine splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije so koncem junija razpravljali o možnostih proizvodnje premoga v naslednjem obdobju. Po programu je predvideno, da naj bi znašala ta proizvodnja v letu 1990 okoli 92, v letu 1995 pa okoli 120 milijonov ton vseh vrst premoga. Koncem tega stoletja naj bi proizvodnja premoga znašala že okoli 160 milijonov ton. V programu je predvideno tudi, kako naj bi financirali bodoči razvoj ter modernizacijo in odpiranje premogovnikov. Če bo imel premog realno ceno, bi premogovniki lahko sodelovali pri investicijah v višini okoli 25 %.

Sporna pa so sredstva pri združevanju. Elektrogospodarstvo samo nima denarja, ker plava v izgubah, kar je povezano tudi s premogovniki. Tudi dinar, ki priteka iz nafte, gre pogosto mimo premogovnikov. Ta dinar potuje skozi številne roke, dokler ne pride do rudarjev. Takrat pa zaradi naraščanja inflacije predstavlja znesek le še polovico prvotne vrednosti. Tako visoko proizvodnjo premoga pa naj bi spremljale tudi strokovne institucije. V Rudarskem institutu v Beogradu je zaposlenih blizu 340 delavcev, od katerih jih ima več kot polovico visoko strokovno izobrazbo. Lani so ti delavci zaslužili povprečno le 59.000 din mesečno, zato bo te strokovnjake težko zadržati pri nizkih osebnih dohodkih. Oprema je dotrajana in je stara od 15 do 20 let. Nič bolje pa ni v ostalih raziskovalnih institucijah.

Nove rezerve premoga v Baljevcu

Ibarski rudniki črnega premoga iz Baljevca na Ibru podvzemajo številne ukrepe za odpiranje novih ležišč premoga. Pomoc pri odkrivanju rudnih rezerv so nudili tudi Republika in regionalna interesna skupnost za geološke in rudarske raziskave. Odprli so novo jamo Jarando v Baljevcu in Studenico v Ušću. Tu postaja možnost proizvodnje črnega premoga okoli 300.000 ton letno. Ta premog ima od 5.800 do 6.000 kcal in ga na veliko uporabljajo v industriji. Predvsem ga kupujejo tovarne v Čačku, termoelektrarna Morava v Svilanjcu, jugoslovanske železnice itd. V kolektivu načrtujejo, da povečajo proizvodnjo in da določene količine ponudijo tudi drugim kupcem v državi.

Skupna vlaganja na Kosovu

V drugi polovici junija je potekala na seji izvršnega sveta SAP Kosovo tematska razprava o sprejetju skupnega načrta razvoja skupnosti jugoslovanskega elekt-

rogospodarstva za tekoče srednjeročno obdobje in do leta 2000. Podprli so predloge sosda Elektrogospodarstva Kosovo za skupno izgradnjo elektroenergetskih zmogljivosti. Objekte bi gradili in opremljali na temelju združevanja dela in sredstev z elektrogospodarskimi organizacijami drugih republik in pokrajine Vojvodine. Zainteresiranim elektroenergetskim organizacijam v državi bodo ponudili projekt revitalizacije in rekonstrukcije TE Kosovo. Podlaga za skupna vlaganja so predvideni presežki električne energije s katerimi bo elektrogospodarstvo Kosova razpolagalo v naslednjem obdobju. V okviru izgradnje druge faze termoelektrarne Kosovo B bo ponudena skupna izgradnja drugega bloka s po dvakrat 300 MW. S tem bi zadovoljili potrebe porabnikov na Kosovu, pokrili pa bi tudi bilančne manjke električne energije v posameznih elektrogospodarskih organizacijah. Podprli so tudi predlog za zgraditev energetskega kompleksa z zmogljivostjo 2100 MW, na podlagi kosovskega lignita, sprožena pa je bila tudi možnost skupnega vlaganja dela in sredstev zaradi zagotovitve potrebnih količin premoga. Upoštevano pa je bilo mnenje, da zgraditev tako velikih termoeenergetskih zmogljivosti terja tudi razvoj spremljajočih objektov s področja strojegradnje, ki bi jih zgradili na temelju združevanja dela in sredstev z ozdi iz drugih delov države.

V septembru posebna konferenca IA EA

Zaradi pospešitve mednarodnega sodelovanja na področju varnega obratovanja jedrskih elektrarn se bo 24. septembra letos sestala na Dunaju konferenca 112 držav članic OZN – Agencije za atomsko energijo – IA EA. To bo največja konferenca po jedrski nesreči v Černobilu – SSSR. Države bodo v glavnem zastopali predstavniki na ravni ministrov. Na konferenci bodo podali celovito poročilo mednarodnih ekspertov o jedrski nesreči v Černobilu z ustrežno oceno. Pred konferenco se bodo sestali strokovnjaki, ki bodo pripravili dva sporazuma o mednarodnem sodelovanju v primeru nesreče na jedrskih elektrarnah. Eden teh sporazumov bi se nanašal na obvezno hitro informiranje javnosti, drugi pa na obvezno mednarodno pomoč ob nesrečah. Obstaja pa tudi možnost, da bi na konferenci zahtevali, da je treba obvestiti javnost tudi v primerih okvar na vojaških jedrskih instalacijah, če bi pretila nevarnost radiacije tudi preko meja določene države.

Despotovac povečuje proizvodnjo

Po poskusnem delu je "shodila" mehanizacija v jami Jelovac pri Despotovcu. Ta omogoča mesečno proizvodnjo okoli 17.000 ton premoga, kar pomeni, da bi lahko do konca leta iz tega odkopa oziroma jame nakopali več kot 130.000 ton premoga, prihodnje leto pa že okoli

210.000 ton. Nova mehanizacija je ne le omogočila proizvodnjo premoga, pač pa tudi zagotovila vamost pri delu. Zato se bo investicija v višini 400 milijonov dinarjev hitro obrestovala.

Sovjetska zveza povečuje rezerve premoga

V Sovjetski republiki Kazahstan blizu jezera Šubarhol so odkrili nove rezerve premoga za koksanje. Te cenijo na okoli 2 milijardi ton. Na tem območju naj bi odprli tri nove premogovnike s površinsko eksploatacijo in to do leta 1990. Vsi trije naj bi imeli zmogljivost 22 milijonov ton letno.

Štavalj povečuje proizvodnjo

Po dosedanjih raziskavah sodeč znašajo rezerve premoga v premogovniku Štavalj pri Sjenici okoli 200 milijonov ton. Vse te rezerve so primerne za eksploatacijo. Rudnik naj bi v prvi fazi nakopal letno okoli 300.000 ton premoga, po končani II. fazi pa še 1,2 milijona ton. V primeru, če bi zgradili TE z močjo 200 MW, kar v tem rudniku načrtujejo, bi za njene potrebe letno zagotavljali milijon ton premoga.

Pospešitev izgradnje TE Drmno

Izvršni svet Sap Vojvodina je junija letos na svoji seji obravnaval vzroke kasnitve del pri izgradnji termoelektrarne in premogovnika Drmno pri Kostolcu. Sklenili so, da bodo predlagali izvršnemu svetu SR Srbije sprejetje ukrepov, da bi pospešili izgradnjo te TE in premogovnika. Govor je o skupnem financiranju izgradnje premogovnika in termoelektrarne, v katerem Srbija in Vojvodina sodelujeta vsaka po 50 % vrednosti objekta. Vojvodina bo z zgraditvijo teh objektov zagotovila 1,8 milijarde kWh elektrike letno ali četrtno skupne porabe elektrike v tej pokrajini. Izvršni svet te pokrajine pa je posebno pozornost pokazal do dolgoročnega programa izgradnje elektroenergetskih objektov v Vojvodini in drugih krajih države, zaradi zagotovitve zadostnih količin elektrike porabnikom v Vojvodini. Ključni problem pa je pomanjkanje denarja za te namene. Samo letos manjka okoli 12 milijard dinarjev, ne le za dograditev termoelektrarne Drmno, pač pa tudi za eksploatacijo premoga pri Kovinu in termoelektrarne I v Zrenjaninu.

Pri Ilirski Bistrici je še premog

Rudnik lignita Koseze pri Ilirski Bistrici so leta 1945 zaprli zaradi nerentabilnosti. Rudniške naprave so ostale, vendar pa jih je zob časa precej načel. Ni dolgo tega, kar je Geološki zavod iz Ljubljane opravil raziskave in ugotavljal, količino in kakovost zalog premoga na tem območju. Našli so premogov sloj 53 m pod površino in ugotovili, da je kar precej debel. Če bodo nadaljnje raziskave in izračuni pokazali rentabilnost pridobivanja premoga, bi morda v dolednem času vnovič

odprli ta premogovnik. Tudi tu so delavci Geološkega zavoda našli večje količine kakovostne gline.

Proizvodnja premoga na Poljskem

V preteklem letu so v 63. premogovnikih na Poljskem nakopali 194 milijonov ton črnega premoga. To pomeni, da je Poljska na četrtem mestu, takoj za Kitajsko, ZDA in Sovjetsko Zvezo. Devet rudnikov lignita s površinskim kopom pa je nakopalo v preteklem letu še 40 milijonov ton lignita. To pa je bilo dovolj, da so pokrili 25 % potreb poljskih termoelektrarn. Med proizvajalci lignita zavzema Poljska danes šesto do sedmo mesto na svetu. Največji poljski rudnik lignita je začel z delom leta 1980. Ta leži 150 km jugozahodno od Varšave – Belhatov. Predvidevajo, da bi v letu 1988 v tem rudniku nakopali 39 milijonov ton premoga, medtem ko je lani znašala proizvodnja premoga v tem rudniku 17 milijonov ton, letos pa naj bi znašala 24 milijonov ton. V poljskem gospodarstvu ima premog ključno mesto kot vir energije, pa tudi kot izvozno blago. V letu 1984 so izvozili preko 43 milijonov ton, leto poprej pa 35 milijonov ton. V rudarski industriji je zaposlenih 450.000 delavcev. Poleg tega imajo na Poljskem 20 tovarn za proizvodnjo rudarske opreme, ki zadovoljujejo 90 % domačih potreb. Rezerve premoga na Poljskem cenijo na 62 milijard ton. Samo v bazenu gornje Šlezije je odkritih 400 ležišč premoga, od katerih je 200 zanimivih za industrijsko eksploatacijo. Večina aktivnih kopov leži v globini od 300 do 1000 m, povprečna debelina premogovega sloja pa je 1,5 do 3 m. Ta bazen leži na območju 4.500 km² na poljskem območju in še na 1000 km² v ČSSR.

Stara jama v Zenici dela z vsemi zmogljivostmi

Po jamskem požaru so ustavili pridobivanje premoga v stari jami zeniškega rudnika rjavega premoga in pred kratkim so vnovič obnovili proizvodnjo v tej jami. Ta dosega dnevno proizvodnjo v višini 1000 ton. Požar, ki se je pojavil sredi februarja letos, je povzročil poleg izgube treh človeških življenj tudi veliko materialno škodo, ki jo cenijo na okoli 650 milijonov din, pri čemer pa vrednost izgubljene proizvodnje ni všteta. Po zatrdjevanju pristojnih so posledice požara na rudarski opremi v celoti stornirane, tako da je možno iz jame pridobiti dnevno po 1000 ton premoga, kar je tudi sicer povprečna načrtovana dnevna proizvodnja. Zeniški rudarji računajo, da bo letošnja proizvodnja ugodna, kljub dosedanjim težavam, ki so jih spremljale v štirih jamah. Računajo, da bi lahko letos nakopali tudi do 20 % premoga več kot lani. Pri tem jim v mnogočem pomaga proizvodnja s površinskega kopa Moščanica.

Gradili bodo drugo fazo termoelektrarne Gacko

V delovni organizaciji Rudnik in termoelektrarna Gacko, ki je združena v Sozd Elektrogospodarstvo BiH, so v teku priprave za zgraditev II. faze rudnika in termoelektrarne Gacko. Tudi ta blok bo imel tako kot prvi moč 300 MW in letno proizvodnjo elektrike okoli 1,5 milijarde kWh. Pristojni organi elektrogospodarstva BiH so sprejeli sklep o zidavi tega objekta kontinuitete, katerega izgradnja, tako ocenjujejo, bi lahko bila končana v letu 1992. TE Gacko II bo projektirana za porabo lignita slabše energetske vrednosti od tistega, ki ga potrebuje TE Gacko I, da bi se na ta način izognili problemu v proizvodnji elektrike, s katerimi se srečuje prvi blok.

Iskanje novih nahajališč premoga ...

V Sloveniji bo v prihodnjih petih letih namenjenih 47 milijard dinarjev za nadaljnje raziskave nahajališč premoga, nafte in plina ter uranove rude. Od tega bodo okoli 25 milijard dinarjev namenili za raziskave novih in že obstoječih nahajališč premoga. Blizu 8 milijard pa bo namenjenih za raziskave na uranovo rudo. Geološki zavod Slovenije bo še tudi v bodoče raziskoval območje Titovega Velenja in Šoštanja. Načrtujejo hidrološke in geomehanske raziskave z namenom, da bi ugotovili, kako bi lahko kopali premog pod sloji, na območju katerih je mnogo vode. Podobne raziskave bodo opravili tudi v Hrastniku in Kanižarici.

Svetovni proizvajalci premoga

Na svetu se je količina nakopanega premoga v letu 1985 povečala za 5 % napram letu 1984, medtem ko se je poraba nekoliko zmanjšala. Iz naslednjega pregleda je razvidno, koliko premoga nakopljejo najpomembnejši proizvajalci (v milijon tonah):

	1985	1984	1983
Kitajska	812	732	657
ZDA	754	761	664
Sovjetska zveza	651	555	509
Poljska	192	192	191
Južna Afrika	171	158	146
Indija	155	145	135
Avstralija	126	115	109
Velika Britanija	94	51	122
ZR Nemčija	89	85	90
Jugoslavija	...	65	59
ostali	250	246	274
ves svet	3204	3040	2897

Stanari imajo nov bager

Na površinskem kopu rudnika lignita Stanari je v drugi polovici junija pričel poskusno obratovati velik bager za posnemanje, prevoz in odlaganje jalovine. S tem so ustvarili pogoje, da bo znašala letna proizvodnja lignita 1 milijon ton, namesto dosedanjih 650.000.

Združeni za izdelavo rudarske opreme

Strojna industrija Niš, tovarna Ivo Lola Ribar in Kolubara Metal so sklenili, da bodo s skupnimi močmi v prihodnjih dveh letih izdelali in montirali najšodnejšo opremo za potrebe tamnavskega kopa — zahodno polje v Lajkovcu. Vrednost dveh rudarskih bagrov po sklenjenem sporazumu znaša 7,2 milijarde dinarjev. Jugoslovanski izdelovalci rudarske opreme so tokrat prvič prevzeli podobno delo ob sodelovanju zahodnonemške družbe OK iz Luebecka. Največja zmogljivost bagrov bo 4.800 m³ na uro.

Zapleti ob jedrski elektrarni Prevlaka

10. julija t. l. je delavski svet sozd Elektrogospodarstva Slovenije med drugim obravnaval tudi program pripravljanih del za jedrsko elektrarno Prevlaka na Hrvaškem. Delavski svet ni sprejel odločitve, ki je potrebna za operativno financiranje in predložitev dokumentacije ISEP in banki. Sklep delavskega sveta je tako v nekakem nasprotju s sklepi republiške skupščine, ki je sprejela sporazum o temeljnih plana in stališče do jedrske energije s sklenjenimi družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi ter sklepi ISEP, kjer so se porabniki in izvajalci dogovorili za nadaljevanje predhodnih del za jedrsko elektrarno Prevlaka. Delavski svet je sklenil, da naj strokovne službe proučijo sedanjí položaj in predlagajo ustrezno rešitev.

Vse kaže, da so posledice Černobila prisotne tudi pri obravnavanju tega programa predhodnih del. Sicer pa je o name-ravní gradnji jedrskih elektrarn v naši državi precej govora tudi na drugih ravneh bodisi strokovnih ali političnih.

TE — TO Kolubara B do leta 1990

V prvi fazi zadovoljevanja potreb porabnikov električne energije je s skupnim

programom predvidena gradnja dveh blokov termoelektrarne — toplarne Kolubara B s po 350 MW in spremljajočega rudnika Tamnava — zahodno polje, Kolubara, ki bi daljal v začetku okoli 6 milijonov ton premoga letno. Prvi blok TE — TO Kolubara B bi morali dokončati do leta 1991, drugi blok pa leto dni kasneje. Rudnik bi moral pričeti obratovati že sredi leta. Z zgraditvijo teh objektov bi Srbija dobila zanesljivo električno energijo posebno v kritičnih zimskih mesecih. Tudi Beograd sam pričakuje od Kolubare več, saj gre za ogrevanje stanovanj in nekaterih stanovanjskih objektov. Računajo, da bi oba bloka TE — TO Kolubara B pomenila praktično edine objekte, ki naj bi jih v tem srednjeročnem obdobju zgradili do omenjenega leta. Omenja se sicer tudi termoelektrarna Drmno II, vendar je to spričo pomanjkanja denarja vprašljivo. TE — TO Kolubara B bo postavljena v neposredni bližini površinskega kopa Tamnava. Za te objekte so predvideli površino 80 ha z namenom, da bi morda kasneje na tem območju zgradili še dve podobni elektrarni.

Kakšna bo oskrba s premogom v naslednji sezoni?

Koncem junija letos je koordinacijski odbor svetov potrošnikov pri mestni konferenci SZDL Ljubljana organiziral sejo v prostorih Kurivoprodaje. Osrednja točka razgovora je bilo vprašanje preskrbe s premogom in drvmi v naslednji kurilni sezoni. Sklenili so, da naj mestni izvršni svet skupaj z ljubljansko energetsko skupnostjo ponovno pregleda združevanje sredstev za sovlaganja v premogovnike, krajevne konference SZDL pa naj ponovno pripravijo prednostne seznime za nakup premoga za socialno ogrožene in invalidne osebe.

(tl)

Program razvoja premogovnikov v Jugoslaviji

za njegovo realizacijo.

S srednjeročnim načrtom 1981—1985 je bilo določeno, da bo znašala proizvodnja premoga v letu 1985 skupno 82 milijonov ton, dejansko pa je bilo z energetsko bilanco Jugoslavije določeno za preteklo leto da naj znaša proizvodnja premoga 70 milijonov ton ali 85 % proizvodnje, načrtovane z družbenim načrtom za preteklo petletno obdobje. V preteklih petih letih so premogovniki v SFRJ nakopali:

v milijonih ton

	PLAN	DOSEŽENO	INDEKS
— črni premog	2,179	1,957	89,81
— rjavi premog	58,629	56,524	96,41
— lignit	247,045	241,977	97,95
Skupaj	307,853	300,458	97,60

Srednjeročni načrt proizvodnje sta od republik in pokrajin dosegli in presegli le SR Črna gora 112,66 % z doseženo proizvodnjo 10.898.000 ton ter SR Slovenija 102,09 % z doseženo proizvodnjo 33.767.000 ton rjavega premoga in lignita.

Program za tekoče srednjeročno obdobje so oblikovali skupno. Vendar program je eno, možnosti uresničitve so drugo. Izgube večine rudnikov so naglo naraščale, bencinski dinar, namenjen razvoju, priteka počasi, oprema je dotrajana, dobri rudarji in drugi delavci se zaposlujejo v drugih vejah industrije in drugih dejavnostih, kjer je delo lažje in manj nevarno itd. Ukrepi, ki so jih sprejeli sredi leta 1983 s posebnim Družbenim dogovorom za pospešitev odpiranja novih in modernizacijo obstoječih premogovnikov in eksploatacijskih polj nafte in plina, skorajda niso bili izpeljani z manjšimi izjemami. Večina sporazumov o sovlaganju v rudnike ni zaživela. Po cenah iz leta 1980 je bilo za modernizacijo premogovnikov do leta 1985 potrebnih 70 milijard din. Vsega tega denarja ni bilo, niso bili v celoti zgrajeni predvideni objekti, niti dosežen načrt proizvodnje premoga. Po skupnem programu naj bi leta 1995 nakopali letno blizu 120 milijonov ton premoga vseh vrst. Po ocenah iz leta 1985 bomo za to potrebovali 846,7 milijarde din. Od tega zneska naj bi namenili za raziskave 242,5 milijarde din. Od potrebnih sredstev naj bi zbrali premogovniki sami okoli 30 %, nadaljnjih 30 % naj bi zbrali z združevanjem sredstev pri kupcih, ostala sredstva pa bi pridobili iz bencinskega dinarja, bančnih kreditov in drugih virov. Pri vsem tem pa smatrajo, da je najbist-

veneje to, da se uredi cene premoga. Načrtovalci predvidevajo, da naj bi bile cene premoga čez dve leti enake svetovnim.

Pri sprejemanju skupnega programa pa so imeli posamezni premogovniki precej pripomb glede realne možnosti uresničitve načrta. Premogovniki poslujejo na meji rentabilnosti, premalo vlagajo v razvoj in modernizacijo, odpiranje oziroma gradnja rudnika traja od pet do sedem let. Prednost naj bi zato dajali tistim objektom, ki bodo hitro zgrajeni in za katere kupci združujejo denar. Nujno je tesnejše sodelovanje z domačo strojno in elektroindustrijo, da ne bi bili premogovniki v tolikšni meri navezani na uvoz opreme, predvsem strojev iz tujine.

V naslednjih letih naj bi po načrtu premogovniki v Jugoslaviji nakopali naslednje količine premoga:

leto	ton
1986	75.193.000
1987	77.125.000
1988	83.933.000
1989	90.135.000
1990	92.591.000
Skupaj	418.977.000

Od skupne količine nakopanega premoga je:

— črnega premoga	2.615.000
— rjavega premoga	77.238.000
— lignita	339.124.000

Predvideno je, da naj bi proizvodnja naraščala vsako leto s 5,93 stopnjo rasti.

(tl)

Elektrika po načrtu

Skupna proizvodnja električne energije Združenja elektrogospodarstva v Jugoslaviji je znašala v prvih šestih mesecih letos 37 milijard kWh, kar je 101,9 % po načrtu oziroma 5,6 % nad doseženo proizvodnjo v istem obdobju lanskega leta. Hidroelektrarne so proizvedle v tem času 17 milijard kWh, kar je 29,3 % nad načrtom oziroma 22,4 % nad doseženo proizvodnjo v prvih šestih mesecih lanskega leta. Dotoki vode so bili 31,2 % nad načrtom.

Termoelektrarne na premog so proizvedle v tem obdobju 16,7 milijarde kWh, kar je 10,7 % pod načrtom oziroma 4,8 % pod doseženo proizvodnjo v istem obdobju lani. JE Krško je proizvedla v tem času 2,5 milijarde kWh, kar je 7,3 % nad načrtom oziroma 13,4 % nad doseženo proizvodnjo v istem obdobju lani. TE na tekoča in plinasta goriva pa so proizvedle 0,7 milijarde kWh, kar je 65,8 % pod načrtom oziroma 46,5 % pod doseženo proizvodnjo v istem obdobju lani.

Skupna bruto poraba električne energije v času januar — junij 1986 pa je znašala 35,3 milijarde kWh, kar je 3,5 % nad doseženo porabo v istem obdobju lani. V tem času je bilo uvožene električne energije 0,7 milijarde kWh, izvožene pa 1,8 milijarde kWh.

Poraba energije se povečuje

V Sloveniji smo v letošnjem prvem polletju porabili za 2,4% več elektrike kot lani v enakem obdobju. Letošnje potrebe do konca junija so dosegle 4,857 milijarde kWh. Samo junija so znašale potrebe po električni energiji 744 milijonov kWh, kar je za 4% več kot junija lani.

Čeprav so bile potrebe v Sloveniji večje za 2,4% napram enakemu obdobju lani, pa je bila skupna proizvodnja električne energije v Sloveniji za 0,8% manjša od tiste v lanskih prvih šestih mesecih. Skupna letošnja proizvodnja električne energije v prvih šestih mesecih je znašala 4,784 milijarde kWh, lani v enakem obdobju pa 4,798 milijarde kWh. Hidro oziroma vodne elektrarne so letos napram lani proizvedle za 2,2% več, termoelektrarne in jedrska elektrarna pa za 1,5% manj električne energije kot lani v prvem polletju.

Iz drugih republik je elektroenergetski sistem Slovenije dobil 623 milijonov kWh. Slovenija pa je dobavila v tem obdobju v druge republike za 13,7% manj elektrike kot lani v tem obdobju, ko je od daja v druge republike znašala 376 milijonov kWh.

(tl)

Od 15. julija dražja elektrika

V skladu z odločitvijo Zveznega izvršnega sveta, da ozdi sami po 1. juliju letos oblikujejo cene, med drugim tudi elektriki in premogu (do 30. junija je bilo določanje cen le tem v pristojnosti ZIS-a), se je s 15. julijem po vsej državi podražila elektrika. V Sloveniji, kjer so tudi v poletnih mesecih veljale višje zimske tarife, se je podražila za 23,6 %. Gospodinjstva z enotarifnimi števci plačujejo odslej za kilovatno uro elektrike 15,15 din (do podražitve 12,26 din), tista z dvotarifnimi števci pa plačujejo dražji tok po 18,96 din (doslej 15,34), cenejšega pa po 9,48 din (doslej 7,67 din). Elektrogospodarstvo Slovenije pa je povišalo ceno tudi za obračunsko moč. Postopek za izračun podražitve je bil zapleten. Upoštevana je bila 17 % podražitev v aprilu letos uveljavljena v vsej državi, v Sloveniji pa smo podaljšali zimsko tarifo. Zdaj so zimsko ta-

rifo ukinili. Na poletno tarifo (ki pa je nismo bili v Sloveniji letos deležni), dodali 58,5 % na podlagi skupnih elementov za oblikovanje cen električne energije v državi. Iz vseh teh elementov je sestavljena nova cena, ki je na koncu prinesla za 23,6 % podražitev elektrike na cene, ki so veljale do 15.7.1986. Te cene bodo veljale do 1. oktobra letos, ko bodo zopet uveljavili zimsko tarifo, povišano za polovico. V bodoče naj bi elektriko dražili. 1. aprila ob prehodu na letno tarifo in 1. oktobra ob prehodu na zimsko tarifo, vse do leta 1988.

V posameznih republikah in pokrajinah so elektriko podražili zelo različno v skladu z energetske razmerami, in to na Hrvaškem za 37 %, v Črni gori za 48,6 %, v BiH za 56,4 %, v Makedoniji za 47,3 %, v Srbiji 40,2 %, na Kosovu 37,1 % in v Vojvodini 34,4 %.

V nekaj vrstah

Praznik krajevnih skupnosti

Dne 3. julija so krajanje krajevnih skupnosti Alojza Hohkrauta (področje bivše Dobrne in Limberja) praznovali svoj krajevni praznik v spomin na gladovno stavko trboveljskih oziroma revirskih rudarjev v letu 1934. Na prostoru pred domom so pripravili kulturno prireditev, podelili so priznanja nekaterim zaslužnim krajanom in razpravljali o programu del v bodoče. Nadaljevalo se je z družabnim srečanjem.

Krajevna skupnost Franca Salamona pa je organizirala asfaltiranje ceste od tovarne Peko do gostišča Pirnat. Del sredstev so prispevali občani oziroma koristniki, del pa krajevna skupnost in Komunalna skupnost. Del denarja je prispevalo tudi združeno delo. Krajanje so opravili precej prostovoljnega dela.

Avseniki navdušili

V soboto, 28. junija, so pripravili od 18. do 20,30 ure na stadionu ŠD Rudar v Trbovljah člani ansambla Avsenik zabavno-glasbeno prireditev. Udeležilo se je okoli 3.000 poslušalcev. Kot običajno so nastopajoči poželi velik uspeh ne le s glasbenimi, pač pa tudi s humornimi točkami, v katerih sta sodelovala Franc Košir in Tof. Nastop na nogometnem igrišču Rudarja je organiziral nogometni klub Rudar skupno s časopisom Kaj, ki je tudi pokrovitelj. Sledila je nogometna noč na istem prostoru.

Zlata poroka

V soboto, 28. junija, sta praznovala Milka in Adolf Jamšek z Vreskovega iz Trbovelj, zlato poroko. Zlatoporočenec Adolf je bil v času svojega aktivnega dela zaposlen kot rudar v jami bivšega vzhodnega obrata ter na površinskih kopih Dobrna in Neža. V pokoj je odšel s 50 leti. Aktivno se je udeležil NOB, v povojnem času pa je bil osemkrat udarnik pri delu v jami. Sedaj je star 76 let, zlatoporočenka Milka pa 71 let. Majhna zanimivost — zakonca imata v uporabi 120 let star šivalni stroj. Obema k temu "zlatemu prazniku" toplo čestitamo in jima želimo še dolgo in zdravo življenje.

Pridobitve Hrastnika

Ob letošnjem prazniku občine Hrastnik, dne 3. julija, so v Hrastniku hkrati s proslavo, ki je bila v poznih popoldanskih urah, povezana z odkritjem spomenika rudarskim rodovom, odprli tudi novo mestno središče. Na mestu, kjer je včasih stala Birtičeva gostilna, Benetkova hiša, in rudniške delavnice z mostom preko ceste, je sedaj urejeno moderno mestno središče. V letošnjem letu so obnovili cesto od Križišča pri Partizanu pa do upravnega poslopja rudnika. Uredili oziroma sanirali potok, obnovili cesto tudi na relaciji Brnice — Črdenec, dokončali na zunaj nove

rudniške delavnice, ki so jih postavili na mestu prejšnjih objektov, uničenih po požaru, postavili pa so tudi in ob občinskem in rudarskem prazniku odkrili Batičev spomenik rudarjem. V zadnjih letih je središče Hrastnika dobilo povsem nov, sodoben videz.

Začasni ukrep v IGM prenehal

V Zagorju so sklenili, da bo prenehal veljati začasni ukrep v Industriji gradbenega materiala, sprejet po hudi nesreči, ki se je dogodila pred okoli dvema letoma na jalovišču kamnoloma apnenca v Mlinšah. Ugotovili so, da ukrep ni več potreben. Jalovišče so sanirali in opravili vrsto drugih del, predvsem pa tudi nadomestili prizadeti Knezovi stranki nadomestne objekte. Za novo odlagališče odpadnega materiala v Suhem potoku bodo potrebovali približno 150 milijonov dinarjev.

Nove najemnine

V skladu z načrtano stanovanjsko politiko v Sloveniji in posameznih občinah ter stanovanjskih skupnostih so s 1. julijem tega leta dvignili stanarine za stanovanja, in to v Hrastniku za 52 %, v Trbovljah za 48 in v Zagorju za 65 %.

Priprave na peti samoprispevek

Koncem letošnjega leta bo potekel v Trbovljah četrti samoprispevek. Občinska konferenca SZDL Trbovlje je koncem junija imenovala 19-članski odbor, ki ima na skrbi pripravo in izvedbo referenduma za peti občinski samoprispevek. Ta odbor ima nalogo, da do srede avgusta pripravi program, katerega naj bi financirali iz sredstev petega samoprispevka. Sprejeli naj bi ga občani z referendumom 15. decembra letos. Predvideno je, da naj bi program obsegal postavitev nove osnovne šole, obnove oziroma modernizacijo cest v krajevnih skupnostih in v mestu, ureditev reševalne postaje in kirurške ambulante, ureditev rekreativnih površin pri Partizanu, Rudarju in pri srednji šoli naravoslovno matematične in ekonomske usmeritve. Čim bo program pripravljen ga bo odbor predložil v javno obravnavo.

V Trbovljah letos ne bo novih stanovanj

Trenutno v Trbovljah ni nobenih gradbišč za zidavo novih stanovanjskih blokov. Pred kratkim so začeli s pripravo novega gradbišča ob Gimnazijski cesti, pod upravno zgradbo IBT. Tu je že lani stanovanjska skupnost odkupila in sedaj porušila enostanovanjsko hišo "Štadler". Na tej lokaciji nameravajo morda že prihodnji mesec z gradnjo šestih stanovanjskih objektov. V teh objektih naj bi bilo 213 stanovanj. Ta pa naj bi bila vseljiva šele v letu 1988.

Radio Trbovlje dobil novo opremo

Naš priljubljeni revirski informatorski medij Radio Trbovlje, ki deluje od leta 1965 dalje, je dobil pred kratkim novo opremo za svoj studio v Delavskem domu. Naprave, ki so stare čez 20 let so bile tako dotrajane, da so le z veliko težavo posredovali vsakodnevni program poslušalcem v revirjih in drugod. Med novo opremo je 16-kanalna mešalna miza, magnetofoni in gramofoni. Opremo naj bi namestili v sosednjih prostorih v Delavskem domu, z utesnitvijo dosedanjih koristnikov. Vrednost opreme in adaptacije bo veljala okoli 20 milijonov din, ki so jih zbrali v revirjih.

ZRVS v Višegradu

Nekaj članov občinske konference ZRVS Trbovlje je bilo v drugi polovici junija na obisku v Višegradu. Udeležili so se srečanja rezervnih vojaških starešin iz Lazarevca, Valandova, Raba in Tivta. Srečanje je potekalo pod geslom "Druženje 86". Trboveljska delegacija si je skupno z delegacijo iz pobratenega Lazarevca ogledala Titovo Užice in Kadinjačo. V Višegradu pa so obiskali nekatere organizacije združenega dela in krajevnih znamenitosti, sodelovali so pa tudi pri strokovnih predavanjih in pri izmenjavi izkušenj o delu ZRVS.

Občinski obveščevalec v Zagorju v nevarnosti

Občinska konferenca SZDL in občina Zagorje že osmo leto izdajata krajevni časopis "Občinski obveščevalec". Tiskajo ga v razmeroma visoki nakladi in ga dobe vsa zagorska gospodinjstva brezplačno. V zadnjem času prilagajajo temu časopisu tudi gradivo za razne delegatske skupščine, kar je časopis še bogatilo. Letos pa se je pri izdajanju časopisa zataknilo pri financiranju. Denar, ki so ga namenili za vse letošnje leto za tiskanje oziroma izdajanje tega časopisa, so porabili v glavnem že v prvem polletju. Izredno so se povečali stroški tiskarne in pa papirja. Trenutno znaša cena za eno številko na 12 straneh, časopis izhaja mesečno, že 630.000 din. Časopis financirajo deloma iz proračuna, deloma pa iz prispevne stopnje Kulturne skupnosti. Treba bo najti dodatna sredstva, da bi izplavali iz vode do konca letošnjega leta, pa tudi v bodoče. Prepričani smo, da bo Zagorjanom uspelo obdržati svoj časopis, dokler morda res ne bi pričeli izdajati vnovič kakšnega skupnega glasila.

Marsikdo ima še danes v mislih dobri, stari Zasavski tednik.

Prednostna lista za solidarnostna stanovanja

Odbor za solidarnost pri Stanovanjski skupnosti Trbovlje je v začetku julija ob-

javił osnutek prednostne liste za dodelitev solidarnostnih stanovanj. Dal ga je v 30-dnevno javno razpravo. Na razpis se je prijavilo 122 prosilcev, na listo pa so uvrstili 101 prosilca, medtem ko ostalih 21 prosilcev ni izpolnjevalo razpisnih pogojev po pravilniku. Odbor sprejema pripombe na objavljeni osnutek prednostne liste do 6. avgusta. Prednostna lista je objavljena v vseh organizacijah združenega dela.

Umrła je najstarejša Trboveljčanka

15. julija tega leta je umrla v domu starejših občanov na Taboru v Ljubljani najstarejša Trboveljčanka Ana Lapornik. Umrła je v svojem 102. letu življenja. Trboveljčani so jo poznali kot dolgoletno učiteljico in šolsko upraviteljico osnovne šole v Trbovljah (sedaj šola Ivana Cankarja). Pokojna Ana Lapornik je bila pred zadnjo vojno znana predvsem, ker je skupno s pokojnim učiteljem Mirkom Sušnikom uredila v Bakru počitniški dom za bolehnne otroke trboveljskih rudarjev in drugih delavcev. Trboveljska občina je njeno 100-letnico rojstva posebej počastila z obiskom pokojnice v omenjenem domu v Ljubljani. Ob tej priliki so jo obiskali tudi uniformirani rudarji, predstavniki našega kombinata. Pokopali so jo v ožjem družinskem krogu v Opatiji.

Požar na mednarodnem vlaku

Dne 5. julija je prišlo na mednarodnem vlaku, ki vozi med Benetkam in Zagrebom, okoli 5. ure zjutraj do požara. Požar so opazili potniki v osmem od trinajstih vagonov. Prisebni potniki so z ročico za zasilno zaviranje ustavili vlak med železniškima postajama Zagorje in Trbovlje. Vlak se je ustavil na nedostopnem kraju za gasilce. Zgorela sta sedmi in osmi vagon. Prednje vagona so odpeljali do železniške postaje v Trbovlje, zadnje štiri vagona pa so odpeljali v Zagorje. Človeških žrtev in tudi poškodb ni bilo. Škode pa je za okoli 200 milijonov dinarjev. Promet je bil na tem delu železniške proge nekaj ur popolnoma zaprt. Vzroki požara nam niso znani.

Na Dolu je bil potres

1. julija tega leta so na observatoriju seizmološkega zavoda v Ljubljani zabeležili lokalni potres z močjo IV. stopnje po Marcalijevi lestvici. Potres so zaznali ob 1 uri 48 minut. Središče oziroma epicenter potresa je bil na širšem območju Dola pri Hrastniku. Potresni sunki so vznemirili krajane, medtem ko škode ni bilo. Domnevajo, da je do potresa prišlo zaradi tektonskih premikov v karavansko - savinjskem seizmogenem sistemu.

Ekspozituri SDK v Hrastniku in Zagorju

Podružnica Službe družbenega knjigovodstva v Trbovljah je odprla pred nedavnim dve svoji ekspozituri, in to v Hrastniku in Zagorju. V Hrastniku so ekspozituro uredili v novem stanovanjsko - pos-

Dne 30.6. so odprli v Hrastniku v novozgrajenem bloku pri Birtiču nove prostore ekspoziture Službe družbenega knjigovodstva. Kratek nagovor ob tej priložnosti je imel Franc Štojs, dipl. ek., direktor podružnice SDK Trbovlje.

Foto: B. Klančar

lovnem objektu na Trgu Franca Kozarja, v Zagorju pa v novem poslovnem objektu ob Mediji na Cesti zmage. V Hrastniku je 62 uporabnikov družbenih sredstev, v Zagorju pa 83 uporabnikov. Novi ekspozituri bosta omogočili varnejše denarno poslovanje organizacij združenega dela. V vsaki ekspozituri je zaposlenih po sedem delavcev, ki opravljajo dela likvidature, blagovnih poslov, predhodne kontrole, urediti pa nameravajo tudi nočni tresor.

Težave v Črnomlju po ukrepih ZIS

Sredi leta je Zvezni izvršni svet objavil ukrepe v zvezi z osebnimi dohodki, ki morajo biti usklajeni z resolucijo. Večinoma v vseh občinah bo zavoljo tega prišlo do težav. Posebno prizadeti se čutijo v Črnomlju. Po podatkih pristojnih občinskih organov občine Črnomelj je v prvem trimesečju letos 23 organizacij združenega dela izplačalo preveč osebnih dohodkov glede na sprejeta merila. Presegajo tudi za 189 indeksnih točk. Povprečni OD v prvih treh mesecih letos je znašal 73.000 din, nato pa je rasel po stopnji 8 %, tako da je znašalo 4 mesečno povprečje 79.156 din. Ti kolektivi so se znašli v zelo hudem in težkem položaju. Pristojni občinski organi so celo omenili, da bi bilo treba vrniti dve ali celo tri plače, če bi hoteli spoštovati resolucijo. Kljub visokim indeksom rasti pa v resnici OD niso tako visoki, zato bo zelo težko urediti razmere na tem področju.

V Laškem so organizirali številne prireditve

V Laškem so že dvaindvajsetič pripravili prireditev pod geslom: Pivo in cvetja.

V tem okviru so pripravili več prireditev. 12. julija so odprli razstavo akvarelov Franeka Markoša v Zdravilišču Laško in razstavo Laško skozi stoletja v laškem dvorcu.

S koncertom ansambla Randes Vous na Aškerčevem trgu pa se je začela 22. tradicionalna prireditev pivo in cvetje. Tudi letošnji organizator prireditve je bilo Turistično društvo Laško, pokrovitelj pa Pivovarna Laško. V naslednjih dneh se je zvrstilo večje število kulturnih in zabavnih prireditev. Tudi letos se je prireditve udeležilo več tisoč ljudi tudi iz vseh sosednjih občin. Pričakovali so jih 35.000, koliko pa jih je dejansko bilo, pa je težko ugotoviti.

Gradnja naselja za Rome

V Črnomlju že tretje leto prirejajo stanovanjsko naselje Sovinjek za Rome. Z novim naseljem nameravajo zožiti sedanji naselji Coklovca in Drevesnica. Cilj te ureditve je približati Rome običajnemu življenju. Novo naselje se razteza na 2,7 ha zemlje, imelo pa bo 10 objektov, v katerih bo tudi elektrika in voda. Z deli so pričeli v Črnomlju že leta 1984 in v skladu z združenimi sredstvi dela napredujejo. Sedanja naselja so namreč sestavljena iz bivališč, narejenih iz desk in lepenke, brez vode in brez elektrike. Nobeden od Romov, ki tam žive, ni zaposlen, otroci ne obiskujejo šole, pojavljajo pa se tudi druga, nekoristna dela. Z novim naseljem se bodo razmere bistveno izboljšale z zagotovitvijo osnovnih življenjskih pogojev, s tem pa tudi socializacije Romov na tem območju.

Združevanje sredstev za telefonijo

V posavskih občinah Sevnica, Krško in Brežice si že dolga leta prizadevajo med drugim tudi za izboljšanje telefonskih zvez. PTT dejavnost je sicer dejavnost posebnega družbenega pomena, vendar lahko svojo funkcijo opravlja v vsestransko zadovoljstvo le, če je ta dejavnost sodobna in pomaga k učinkovitemu gospodarjenju. Na podlagi pobude sveta posavskih občin združujejo vse tri občine potrebna sredstva za dokončanje telekomunikacijskega sistema na Trdinovem vrhu. Doslej so že zbrali 35 milijonov dinarjev, z nadaljnjim združevanjem pa še nadaljujejo. Med Krškim in novim oddajnim centrom so zveze že podvojene in delno izboljšane. Na podlagi podatkov PTT podjetja iz Novega mesta, ki so jih posredovali na

seji sveta posavskih občin, bi v Krškem lahko kmalu vključili v promet novo telefonsko omrežno skupino 0608 za območje Posavja. Povečali naj bi število telefonskih zvez z drugimi obrežnimi skupinami od 172 na 568. S tem bi si zagotovili bistveno boljši prenos telefonskih sporočil. Do konca leta 1988 pa naj bi končali še drugo fazo sistema oddajni center Trdinov vrh. Nakupiti bo treba novo opremo za ATC Krško in za povečavo telefonskih zvez proti Sevnici in Brežicam. V Brežicah naj bi zbrali 108, v Krškem 141 in v Sevnici 51 milijonov dinarjev. Druga faza telekomunikacijskega sistema na Trdinovem vrhu bo namreč veljala 600 milijonov. Podjetje za PTT promet Novo mesto bo prispevalo polovico potrebnih sredstev.

(tl)

Kaj je, kaj pomeni

AKONTACIJA — pomeni delno plačilo. Akontacija na osebne dohodka se daje med letom, dokončen obračun na koncu leta. Akontacija na potne stroške in dnevnice za službena potovanja, ki jo dobi delavec pred službenim potovanjem, končni obračun napravi delavec po potovanju.

DISKONT — so menične obresti, ki jih odbijemo od nominalne vrednosti menice, ker želimo menico predčasno prodati ali kupiti. Diskont se računa od menične nominalne vrednosti z obrestnim računom od 100.

EVROPSKA GOSPODARSKA SKUPNOST — je skupnost evropskih držav, ki je bila ustanovljena leta 1957 zaradi racionalnega razmeščanja proizvodnih sil in enotne ureditve blagovne menjave.

FAYOLIZEM — je metoda znanstvene organizacije dela, ki se je pojavila v Franciji. To je zamisel znanstvenega organizatorja administracije Henry Fayola (1841 — 1925). Poslovanje podjetja je razčlenil na pet funkcij — tehnično, trgovsko, varnostno, računovodsko in administrativno. Svojo zamisel o smotrnem upravljanju je izrazil z besedami: »Upravljalci pomeni predvidevati, orga-

nizirati, odrediti, usklajevati in kontrolirati.«

KOLIZIJA — pomeni nasprotno delovanje različnih sil, če zakoni prihajajo v navzkrižje, govorimo o koliziji.

NOVATORSTVO — je vpeljevanje nečesa novega. Delavec, ki z inovacijo, racionalizacijo, novatorstvom ali drugo obliko ustvarjalnosti pri delu z družbenimi sredstvi prispeva k povečanju dohodka tozda, ima pravico do posebnega nadomestila v tem tozdu, pod pogoji, ki so določeni v samoupravnem splošnem aktu in z zakonom.

RACIONALIZACIJA — so tehnični, ekonomski in organizacijski ukrepi, s katerimi dosežemo v delovnem procesu optimalno razmerje med proizvodnimi sredstvi in delovno silo. Oblike racionalizacije so: simplifikacija, tipizacija, standardizacija in specializacija.

STORNO — pomeni popravek knjižne postavke ali njeno uničenje. V knjigovodstvu določeno postavko uničimo tako, da jo knjižimo na nasprotno stran (debet, kredit).

TEZAVRIRANJE — pomeni kopičenje denarja doma, da leži mrtev, namesto v hranilnici ali banki, kjer bi se njegova vrednost povečala.

Športne igre v počastitev dneva rudarjev in praznika kombinata

Kot običajno vsa leta doslej so tudi letos pripravili v počastitev dneva rudarjev in praznika našega kombinata dne 24. maja športne igre na Senovem.

Na proslavi dneva rudarjev in praznika kombinata dne 3.7.1986 na Senovem je Ivo Gabrič iz Senovega navzoče seznanil, da se je letos tekmovanje udeležilo 360 tekmovalcev iz vseh tozdov in delovnih skupnosti našega kombinata — iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja, Laškega, Kanjžarice in Senovega. Tekmovanje je potekalo v šestih disciplinah.

V malem nogometu je zmagala ekipa tozd Separacija Trbovlje, v namiznem tenisu je dosegla prvo mesto ekipa Termoelektrarne Trbovlje, v šahu je zmagala ekipa tozd Rudnik Senovo, v ribolovu so dosegli najboljši rezultat ribiči tozda rudnika Senovo, v kegljanju so zmagali člani ekipe tozd Rudnik Trbovlje, v streljanju z malo kalibrsko puško pa so dosegli najboljši rezultat strelci tozda Rudnika Hrastnik.

Vsem najboljšim ekipam in posameznikom veljajo naše čestitke k doseženim rezultatom!

Šahovske novice

Slovenskega delavskega moštvenega prvenstva sta se udeležili dve ekipi iz REK EK. Prva ekipa, ki je nastopila pod imenom REK EK — DO TET, je med 28 ekipami osvojila odlično četrto mesto. V enajstih kohli so naši šahisti dosegli šest zmag, dva poraza in tri neodločene izide. Šahisti smo dosegli naslednje točke: Godec 7 1/2, Jazbec 9, Šrtak 4 in Kotnik 7 1/2.

Vrstni red najboljših ekip:

1. Sloga JLA Ljubljana	17	točk
2. Krka Novo mesto	16	točk
3. Fronta SZDL Ljubljana	16	točk
4. REK EK — DO TET	15	točk
5. Veriga Lesce	15	točk
6. Iskra I. Ljubljana	14	točk

itd.

Druga ekipa REK EK — TOZD RRP Hrastnik, za katero so nastopili Dolar, Kovač, Seničar in Ašič, je osvojila solidnih 10 moštvenih točk.

Na turnirju ERO 1986 Celje je nastopilo 10 ekip.

1. Ingrad I. Celje	28 1/2	točk
2. ŽG Ljubljana	28	točk
2. REK EK — DO TET	27 1/2	točk

itd.

Za DO TET so dosegli točke: Hinko Jazbec 7 1/2, Uroš Zalokar 6, Franc Kotnik 8 in Jože Dolar 6 točk.

V počastitev dneva rudarjev v Titovem Velenju je med 10 ekipami zanesljivo zmagala ekipa REK EK. Nastopajoči so dosegli: Tugo Godec 8 1/2, Hinko Jazbec 6 1/2, Franc Kotnik 6 1/2 in Uroš Zalokar 8 točk.

Vrstni red najboljših ekip:

1. REK EK	29 1/2	točk
2. ŠK Slovenj Gradec	25 1/2	točk
3. ŠK Savinjski Šempeter	22 1/2	točk
4. Ingrad Celje	20 1/2	točk
5. ŠSD Velenje	20	točk
6. REK FLL	19	točk

Dijak TOZD RŠC Uroš Zalokar, ki je nastopal za naše ekipe, je nepričakovano postal letošnji mladinski prvak Slovenije. Osvojil je naslov mojstrskega kandidata in bo edini predstavnik Slovenije na državnem mladinskem prvenstvu.

Čestitamo!

Hinko Jazbec

Elektrarniški gasilci na Primorskem

IGD DO Termoelektrarne Trbovlje je za svoje člane in članice organiziralo strokovno ekskurzijo v skladišče lahko vnetljivih tekočin Petrola pri Kopru. Ekskurzijo smo izvedli 31. maja z osemindesetimi članicami in člani našega društva.

Namen ekskurzije je bil spoznati organiziranost in opremljenost požarnovarnostne službe ter požarnovarnostnega sistema v skladišču vnetljivih tekočin. Ta cilj je bil v celoti dosežen, saj nam je Franc

Kranc temeljito predstavil svojo organizacijo, opremo, orodje, zaščito rezervarjev, sistem zvez in delo poklicnih gasilcev.

Podrobno nam je razložil tudi pretakanje vnetljivih tekočin. Med drugim smo se povzpeli tudi na rezervar in si tako od blizu ogledali pokrov enega izmed rezervarjev ter zaščito.

Polni novih spoznanj smo se pripeljali še v Koper in si ogledali vinsko klet.

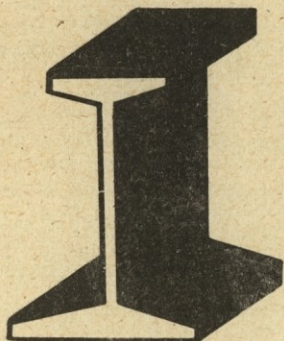
Udeleženci ekskurzije se Francu Kranču še enkrat zahvaljujemo za sprejem in strokovno vodstvo.

Pavle Nemet

Udeleženci strokovne ekskurzije Industrijskega gasilskega društva do TET 31. maja letos v Kopru.

Foto: P. Nemet

Žreb je odločil

Uredništvo našega glasila je prejelo do vključno 10. julija 1986 za nagradno križanko ob 3. juliju, dnevu rudarjev, objavljeno v številki 6/86, skupno 23 rešitev.

Reševalcem, ki so pravilno rešili križanko, podeljuje uredništvo tri knjižne nagrade, ki jih prejmejo:

1. nagrado: Edita Kuder, Cesta zmage 19, 61410 Zagorje;
2. nagrado: Bojan Strader, Log 28/c, 61430 Hrastnik;
3. nagrado: Slavi Šteble, Novi dom 48, 61420 Trbovlje.

Vsem trem nagrajencem čestitamo. Knjižne nagrade bomo poslali po pošti.

Rešitev nagradne križanke ob dnevu rudarjev

Vodoravno:

SKIT, VIS, OKULTIST, IN DOMAČIM IZDAJALCEM, TEORIJA, PLIOCEN, AS, OZ, NADSTAVBA, CCA, TM, VA, TELE, KO, AGORA, ZAPREDEK, RASTER, SARIN, AGRONOMIJA, TURIST, ČG, ČIOVO, AKER, ET, CREMONA, KETTE, IRI, RAK, PRSTAN, ATAIR, SINAJ, NENI, LETO, LIND, ODKLON, KOKSARNA, BRATSK, PORURJE, REMI, LOTRIČ, AB, PENKI, PANO, ALEUTI, ROKADA, KOLAČ, NANDE, DAN, ROTAR, TREBUH, TAI, AL, ORO, PENAT, VV, BRA, ŽARA, ERA, AK, ORIS, ČELJUST, NEVADA, DOK, INDUSTRIJSKA REVOLUCIJA, LIE, TOBRUK, NAJADA, EPOS, EH, RIKO, SINJ, LAZ, NR, AMON, VL, VIETE, ALOA, SKRB, LENIN, OS, FRITZ, OCENA, JADRAN, TIR, MINUS, MINISTER, OPEKA, AKIRA, JAKAC, ŽAREK, AKAD

Navpično:

KAL, PAR, ČILE, SOM, ZAČETEK OBOROŽENIH AKCIJ, AGITATOR, KORALDE, MRENA, SITO, PROTI OKUPATORJU, ROBNIK, KNEZ, ROVER, SREDA, AUSTIN, ASA, IDO, VENO, LAJNAR, STOK, TC, TORNADO, SIREK, TRBOVLJE, MIA, EMA, INN, IKT, IR, LEAR, AJD, KIKINDA, OR, JUS, ND, ČAST, JERA, LEPENSKI VIR, VI, TERARIJ, PABEREK, NINA, IMPALA, OBRAČUNAVANJE, NOŽ, SILVESTER, DREN, HA, ARA, TO, PA, ZIB, TUTANKAMON, TADEJ, ESTER, ODOAKER, KELTI, AT, KAVAL, IKE, KAC, ORIC, NOS, NAV, ODA, FRAK, UJEC, SRP IN KLADIVO, LAZAR, LANCASTER, OLE, RDU, LIMA, TL, AGA, MS, TE, BIOCENTIKA, ICA, OR, OT, RUDARSKI PRAZNIK, SESTRICNA, ITALIA, JO, URA, TM, MANGAN, ČIN, AS, SAD

Krvodajalska akcija

V času od 6. do 27. junija 1986 so darovali kri v trboveljski bolnišnici naslednji sodelavci:

dne 6. junija 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Franc ing. Strovs, Darko Gorišek

Tozdi s področja Zagorja

Marjan Žvar, Leopold Cencelj, Rado Prelogar

Dne 13. junija 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Vinko Kantužar, Miha Sever, Mirsad Husakovič, Stanko Fujs, Marko Bricl, Dejan Porle, Ivan Murko, Alojz Lesar, Edin Duratovič, Ivan Drnovšek, Ramiz Biščič, Marko Brčina, Zoran Bravec, Anto Bobonja, Ahmo Šehić, Pavel Vrška, Alojz Brvar, Božo Rožič, Zdravko Planinc, Sandi Mlinar, Jože Bagar, Martin Željko, Drago Kolar, Mato Matanovič. Alojz Smrekar, Marjan Čož, Darko Odlazek, Božo Slatinjek, Nenad Ovčar, Jože Ciglenjak, Janko Cestnik, Zvone Planinc, Niko Šmergut, Dušan Cajlinger, Anton Škof, Anton Lagonder, Vladimir Vnuk, Aleš Božič, Vladimir Kos, Drago Kmetič

Tozdi s področja Zagorja

Anton Papinuti, Miran Kokole, Jože

Brvar, Rok Kofol, Andrej Strmljan, Viktor Dernovšek, Igor Logar, Janez Perčun, Vlado Mljač, Branko Očepek, Ivo Filkovič

Tozdi s področja Hrastnika

Roman Selič, Andrej Marinšek, Avgust Golob, Ferdinand Cverle, Danilo Požun, Roman Zeletel, Franc Vuga, Miran Hribšek, Angela Maček

Dne 20. junija 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Milan Sušnik, Jože Bučar, Blaško Kešina, Drago Zupanc, Mirko Avsec, Alojz Bregar, Matjaž Korošec, Marjana Žavbi, Rafko Grivec, Niko Forte, Anton Fištrek, Pavle Gostič, Ivan Zakrajšek, Dušan Lavrinšek, Mohamed Merdanovič, Ivo Dimač, Jože Grobljar, Marjan Fridl, Mitja Andrenšek, Jože Pečnik, Vlado Perič, Mihael Dečman, Franc Kantužar, Ivan Ponikvar, Ivan Berčon

Tozdi s področja Zagorja

Ladislav Očepek, Franc Razpotnik, Matevž Zupan, Rajko Rajner, Branko Guna, Miran Razpotnik, Miran Kreča, Rudi Palčič

Dne 27. junija 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Radenko Sekulič, Ranko Balaban, Mesud Mujkanovič, Adil Čavšević, Vili Zepić, Srečo Markelj, Tomaž Janež, Mirko Filipovič, Marjan Sladič, Bogoljub Todorovič, Franc Kosi, Alojz Hribovšek, Devad Bosnić, Darko Kodrič, Silvo Mlinar, Drago Čemerika, Anton Sladič, Šemso Šabanovič, Jakob Posavec, Rafael Žlak, Mustafa Mrvoljak, Franc Podlesnik, Ivan Žavbi, Slavko Orsag, Anton Strmljan, Drago Jurič, Lado Leskovšek, Kasim Vehabovič, Metod Pevc, Branko Skočir, Roman Paveljšek, Jože Pirc, Tonče Cestnik, Metod Zore, Franc Hiršelj, Franc Belak, Bruno Bajda, Suad Merdanovič, Rado Markovič, Josip Bukovščak, Ernest Žunk, Ivo Drugovič, Franc Remar, Bogomir Jaug, Drago Motoh

Tozdi s področja Hrastnika

Alojz Jazbinšek, Branko Majdič

Tozdi s področja Zagorja

Marko Krhlikar, Ivan Lebeničnik, Istok Lebeničnik, Valentin Korimšek, Ignac Trentelj, Boris Taškar, Viktor Benko, Štefan Žibert, Razem Ikanovič, Edi Taškar, Jože Šviga in Milan Halilovič

Tovariši, darovalci krvi, hvala vam!

J. D.

Kadrovske vesti od 1. 6. do 30. 6. 1986

PRIHOD

DO RRPS

TOZD RRPS Hrastnik

Danilo Stradar - učnik, Darko Štojs - jam. kovin., Anton Levč - jam. kovin., Drago Teršek - kopališčnik, Robert Voršnik - jam. kovinar, Branko Čeperlin - učnik, Zoran Topalovič - učnik, Marjan Čeperlin - učnik, Matjaž Ulaga - jam. elekt., Bojan Urh - lampist, Danilo Delič - učnik, Osman Hodžič - učnik, Salih Badnjevič - kopač, Ivan Zelenko - učnik, Anto Markovič - učnik, Jela Knežević - čistilka, Jani Kašner - učnik - vrtalec, Stojan Vodeb - jam. kovinar, Aleksander Oprešnik - učnik, Ilija Jularič - učnik, Milan Laznik - pom. zun. del., Zuhdija Ramič -

kopač - pripr., Šimo Radovac - kopač - pripr., Marko Košir - jam. kov. - pripr.

TOZD RRP Trbovlje

Josip Hriberski - vratar, Suzana Berglez - administ., Andrej Drnovšek - j. elektrik., Alojz Dolanc - vozač, Husein Čufurovič - vozač, Ismet Pajzetovič - vozač, Bojan Oblak - vozač, Ljubo Zajc - jam. elektr., Zdravko Jurjevič - vozač, Nedeljko Komlenič - kopač, Gorazd Vukovič - vozač, Mirsad Ribič - kopač, Stipo Bagarič - kopač

TOZD RRP Zagorje

Stanislav Drobne - del. na sep., Silvester Prosenc - učnik, Dušan Arh - učnik,

Ljubo Perko - vzdr. jam. mehan., Vahid Avdič - del. na sep., Roman Strmljan - učnik, Janez Jereb - ključav., Janko Drošč - del. na sep., Ramo Bašič - učnik, Ladislav Bučar - del. na sep., Marjan Benko - del. na sep., Hamdija Mujkanovič - del. na sep., Doma Bičanič - čistilka, Branko Ostrožnik - kovinar

TOZD SEPARACIJA Trbovlje

Drago Hribar - del. na sep., Ivan Kos - del. na sep., Viktor Guna - del. na sep., Nail Bajramović - del. na sep., Martin Senčar - del. na sep., Jože Vajdič - del. na sep., Štefan Gubič - del. na sep., Aleš Florjanc - del. na sep., Stanko Jeler - del. na sep., Darja Krajnik - del. na sep.

TOZD RŠC Trbovlje

Klemen Vlaj - sodl. pri izv. enost. str. del., Ibro Mecavica - kopač, Muhamed Borovac - kopač, Pavel Kajič - vozač, Dušan Kreže - poč. delo

DS SS DO RRPS

Joža Pusovnik - podaj. telef. zvez

DO TET

TOZD PEE

Jože Starina - NK delavec, Alojz Molnar - strojnik, Franc Stradar - transp. delavec

TOZD VN

Bogomir Cesar - električar

DO RGD

DS SS DO RGD

Peter Mejač - izv. prod. gradb. mater., Biserka Pintarič - izv. admin. opr.

TOZD RIG

Sejdalija Bilalič - vozač, Halil Bilalič - vozač, Salih Fazlić - vozač

TOZD Avtoprevoz

Martin Vidic - voznik tovor. vozil, Štefan Sopotnik - voznik tovor. vozil

TOZD GRAMAT

Igor Paveljšek - pom. vrtal. v kam.

DS SS SOZD

Roman Brlec - vodenje dohodk. odnos., Miran Jurše - upravnik poč. doma Rab, Alojz Podmenik - servir v poč. domu Rab, Ibro Radojčič - šankist v poč. domu Rab

ODHOD

DO RRPS

TOZD RRP Hrastnik

Saša Špan - administr. - spor. prek., Dušan Pajnkhiher - učnik - spor. prek., Franc Zupanc - kopač - upokojen, Peter Lipovšek - kurjač - upokojen, Karol Turk - jam. elekt. - samov. prek., Anton Gačnik - učnik - v JLA, Alojz Stražar - kopač - umrl, Tomo Mejač - rud. teh. - v JLA, Anton Habe - kopač - v JLA, Peter Mlačkar - pom. del. - v JLA, Mujaga Bajrič - učnik - discip. odp., Vladimir Resman II. - učnik - discip. od., Janko Brin - učnik - disciplinski od., Vilfrid Železen - učnik - discip. od., Anton Gregorčič - varilec - upokojen, Mihael Medvešek - kopač - upokojen, Janez Pavlič - učnik - discip. od., Džino Štrukelj - učnik - discip. od., Bojan Sačer - zun. del. - samov. prek., Ivan Šubaj - kopač - upokojen

TOZD RRP Trbovlje

Romana Jemec - administr. - spor. prek., Eli Kralj - obrač. OD - upokojena, Josip Hriberski - kopač - prem. v DE skupni pom., Mirko Jerman - kopač - upokojen, Ilija Ivančević - kopač - v JLA, Nezir Zukanović - kopač - v JLA, Skender Islami - vozač - spor. prek., Ibro Abdić - uč. kopač - upokojen, Miran Jurše - vozač - na DS SS SOZD - Rab, Alojz Podmenik - vozač - na DS SS SOZD - Rab, Bojan Krajnc - vozač - v JLA, Oto Flis - mizar - upokojen, Drago Tomaš - vozač - v JLA, Rudi Rabuzin - kopač - upokojen, Iztok Paskvale - kopač - v JLA, Zofija Močnik - kuharica - upokojena, Vinko Koritnik - vozač - upokojen

TOZD RRP Zagorje

Ferdinand Drnovšek - kopač - upokojen, Janez Gajser - kopač - upokojen, Anton Bregar - kopač - upokojen, Stanislav Ameršek - kopač - upokojen, Ivan Vran - kopač - upokojen, Milan Škara - učnik - v zapor, Zlatko Rogan - učnik - samov. prek., Sabahudin Bešić - del. na sep. - v JLA, Alojz Razboršek II - kopač - inval. up., Enver Arifaj - kopač - v JLA, Milan Mitrovič - kopač - v JLA, Tomaž Drnovšek III - kovinar - v JLA, Zdravko Molka - kovinar - v JLA, Mirsad Vojniković - kopač - v JLA, Anton Brlogar - del. na sep. - v JLA, Stanislav Odlazek - del. na sep. - v JLA, Alija Čeliković - učnik - samov. prek., Rudolf Drnovšek - električ. - upokojen, Ivan Kolenc - v. d. teh. vod. DE - upokojen, Branko Očepek - kopač - upokojen, Stanko Kmetič - del. na sep. - umrl, Imšir Joldič - učnik - upokojen

TOZD Separacija Trbovlje

Roman Perc - del. na sep. - spor. prek., Avguštin Pavc - del. na sep. - upokojen, Amalija Razoršek - del. na sep. - upokojena, Milan Trotošek - motorist - upokojen, Edi Petelin II - motorist - upokojen, Peter Hočevar - motorist - upokojen, Leopoldina Pohar - del. na sep. - upokojena, Anton Duh - motorist - upokojen, Alojz Podlesnik - motorist - upokojen, Marija Dolanc - del. na sep. - upokojena, Marija Kovač - del. na sep. - upokojena, Karel Ambrož - del. na sep. - upokojen

TOZD RŠC Trbovlje

Mirko Nikolič - kopač - samov. prek., Nijaz Hodžič - kopač - v JLA, Ismet Drek - kopač - v JLA, Vincenc Povše - strelec - upokojen, Marko Topal - vozač - v JLA

DS SS DO RRPS

Justa Ferdin - čistilka - upokojena, Biserka Pintarič - izv. adm. opr. - spor. prek., Milan Bole - vodja sekt. za izv. invest. - umrl

DO TET

TOZD VN

Jože Starina - delavec - prem. na PEE

TOZD PEE

Alojz Dolanc - delavec - spor. prek.

DO RGD

TOZD IMD

Ljubo Zajc - električar - spor. prek., Jože Rozina - ključ. - upokojen

TOZD RIG

Ragib Mujič - rud. tehnik - samov. prek., Ljubo Perko - ključavničar - spor. prek., Rasim Kaluder - kopač - samov. prek., Simon Drnovšek - ključav. - v JLA, Adil Sečič - učnik - samov. prek., Andrej Drnovšek - električ. - spor. prek., Avgust Šenkiš - kopač - upokojen, Ilija Mladenović - vozač - samov. prek., Ivan Lapornik - elektri. - v JLA, Hajrudin Pašalič - vozač - samov. prek., David Mečević - kopač - samov. prek., Izet Ibrahimović - kopač - samov. prek., Milan Mikerevič - vozač - samov. prek., Ivan Petrov - vod. teh. opr. operat. - upokojen, Anton Žibert - rud. nadzor. - upokojen, Izet Kadič - kopač - v JLA, Emin Ibrahimović - kop. pom. - samov. prek., Tomaž Goljuf - vozač - discip. od.

TOZD GRAMAT

Ivan Klenovšek - izdel. in anal. enost. kalkul. - upokojen, Ibro Radojčič - del. na gram. - spor. prek., Marjan Golob - vzdr. strj. napr. - discip. od., Meho Pajazetovič - zlag. opeke - discip. od., Peter Mejač - izv. prod. gradb. mat. - za dol. čas prem. na DS SS RGD

TOZD Avtoprevoz

Franc Dobovičnik - šofer - inval. up., Jože Petauer - šofer - upokojen

Sonja Božič

Glasilo Srečno izdaja sozd Rudarski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasilo ureja uredniški odbor: Franci Žgalin (predsednik), Jože Kirič, Slavi Guna, Boris Jesenšek, Štefan Štok, Vladimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janko Savšek (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3.400 izvodov.

Tisk KTL — tozd TIKa Trbovlje. Za člane kolektiva sozd REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb itd. ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za informacije, št. 421-1/74 z dne 9.1.1974, spada glasilo Srečno med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljne davka od prometa proizvodov.